

Α.Τ.Ε.Ι. ΠΕΙΡΑΙΑ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

: ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ

**ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΧΡΕΟΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ 2000 ΕΩΣ ΤΟ
2013**

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ ΕΙΡΗΝΗ

A.M.12947

Επιβλέπων καθηγητής: ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ

ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ

ΕΕ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΚΑΧ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΑΚΑ ΚΑΙ ΧΑΛΥΒΑ
ΕΟΚ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΕΚΑΕ-Euratom	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΚΤΔ	ΚΟΙΝΟ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΟ
ΟΝΕ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΚ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΕΝΙ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΕΝΜ-ΕCΥ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ
ΕΚΤ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΕΣΚΤ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
ΣΛΕΕ	ΣΥΝΘΗΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
ΜΣΙ	ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΙΣΟΤΙΜΙΩΝ
ΟΔΕ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΔΝΤ-ΙΜF	ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΣΣΑ-SGP	ΣΥΜΦΩΝΟ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΔΥΑ	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΩΝ ΑΝΙΣΟΡΡΟΠΙΩΝ
ΔΥΕ	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ
ΕΜΣ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ
ΕΔΧΣ-EFSF	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΙΕΥΚΟΛΥΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ
ΕΜΧΣ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΕΤΧΣ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ
ΕΛ.ΣΤΑΤ	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΕΣΚΧ-GFSM	ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ
ΕΣΛ-SNA	ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ
ΕΑΔΣ	ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
ΧΑ	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ
ΕΑΤ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΡΧΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
ΜΣΙ	ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ
ΤΑΠ ΣΕΔ	ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΙΚΑ	ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΟΓΑ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΕΡΩΡΓΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΦΠΑ	ΦΟΡΟΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ
ΕΟΠΥΥ	ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
ΜΔΣτρ	ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ
ΜΠΔΣ	ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ
ΜΟΧΠ	ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΤΜΣ	ΤΕΧΝΙΚΟ ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΣΥΝΝΕΟΗΣΗΣ
ΣΠΟΠ	ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΣΥΝΝΕΟΗΣΗΣ ΣΤΙΣ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΕΠΣΑ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

SDDS	ΕΙΔΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ
GDDS	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
BPM	ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΙΣΟΖΥΓΙΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ
CMFB	ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΕ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑ,ΧΡΗΜ/ΚΑ ΚΑΙ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΑ
PSI	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ
SDR	ΕΙΔΙΚΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΝΑΛΗΨΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με την παρούσα διπλωματική εργασία επιδιώκεται η προσέγγιση και παρακολούθηση του εξωτερικού δημόσιου χρέους της Ελλάδας και των υπόλοιπων μελών –κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την περίοδο 2000-2013.

Η εργασία αυτή αποτελείται από έξι κεφάλαια το κάθε ένα από τα οποία συμβάλει στην περαιτέρω κατανόηση της παρουσίας και παρακολούθησης του χρέους.

Το πρώτο κεφάλαιο είναι εισαγωγικό. Αναφέρεται στην δημιουργία και την εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον τρόπο λειτουργίας της, το δίκαιο που την διέπει καθώς επίσης και τον λόγο δημιουργίας της Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) και τα τρία στάδια που περιλαμβάνει η ολοκλήρωσή της. Τέλος, λόγω της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής και οικονομικής κρίσης που ενέκυψε, γίνεται αναφορά του Σύμφωνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ),- το οποίο ενισχύει τις διατάξεις της Συνθήκης Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετικά με τη δημοσιονομική πειθαρχία καθιερώνοντας μια διαδικασία πολυμερούς εποπτείας -,καθώς επίσης και των μηχανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δημιουργήθηκαν με σκοπό την διαχείριση και αντιμετώπιση της κρίσης.

Στο δεύτερο κεφάλαιο επιχειρείται η θεωρητική προσέγγιση βασικών εννοιών και πτυχών-διακρίσεων του δημοσίου χρέους. Περιγράφεται, ο ορισμός του ελλείμματος και η διαφορά αυτού με τον δημόσιο χρέος, καθώς επίσης και η Διαδικασία Υπερβολικού Ελλείμματος που εφαρμόζεται για τον έλεγχο και την τήρηση του ελλείμματος των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε χαμηλά επίπεδα για την διατήρηση της οικονομικής τους ευημερίας. Το κεφάλαιο αυτό κλείνει με την ανάλυση του ορισμού της διαχείρισης του χρέους καθώς και τον ρόλο και στόχο αυτής.

Το τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται στην αναγκαιότητα του δημοσίου δανεισμού ως μέσο της κρατικής δραστηριότητας, καθώς και στους κυριότερους λόγους που οδηγούν τους δημόσιους φορείς στον δανεισμό. Περιγράφονται οι σημαντικότερες διακρίσεις του δημοσίου δανεισμού καθώς και οι μέθοδοι και όροι έκδοσης των δημοσίων δανείων.

Επιπροσθέτως, σκοπός του τέταρτου κεφαλαίου είναι η σωστή παρουσίαση των στατιστικών δεδομένων του εξωτερικού χρέους των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τον Οδηγό εξωτερικού χρέους για μεταγλωττιστές και χρήστες. Γίνεται αναφορά των ορισμών του ακαθάριστου και καθαρού χρέους ,καθώς και η κατηγοριοποίηση του Δημοσίου τομέα. Έπισης, γίνεται εκτενής αναφορά και παρουσίαση στις λογιστικές αρχές που διέπουν την μέτρηση του εξωτερικού χρέους γενικά άλλα και πιο συγκεκριμένα σε ότι αφορά τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και προσαρτάται στην Συνθήκη του Μάαστριχτ. Κλείνοντας, παρατίθεται ο πίνακας παρουσίασης του ακαθάριστου εξωτερικού χρέους όπως ορίζεται από το Task Force on Financial Statistics (TFFS).

Έχοντας προσεγγίσει και αποσαφηνίσει όλους τους βασικούς ορισμούς και τις αρχές μέτρησης του δημοσίου χρέους καθώς και τον τομέα που αναφέρεται και προσμετράται το χρέος των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Συνθήκη του Μάαστριχτ), προχωράμε στην παράθεση στατιστικών στοιχείων του εξωτερικού χρέους της γενικής κυβέρνησης ανά χώρα για τα έτη 2000-2013, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (European Commission). Στην συνέχεια γίνεται διαγραμματική απεικόνιση του χρέους, με σκοπό να είναι εφικτή η παρακολούθηση της πορείας του για κάθε χώρα ξεχωριστά για τα έτη 2000-2013, καθώς και η περιγραφή του Οικονομικού Προγράμματος Προσαρμογής που έχουν ενταχθεί ορισμένα κράτη-μέλη :Ιρλανδία, Ισπανία, Κύπρος, Λετονία, Ουγγαρία, Πορτογαλία, Ρουμανία και Ελλάδα.

Τέλος, το κεφάλαιο αυτό ολοκληρώνεται με τις παρατηρήσεις-συμπεράσματα που προκύπτουν από τα παραπάνω διαγράμματα.

Το έκτο και τελευταίο κεφάλαιο, αναφέρεται στο εξωτερικό χρέος της ελληνικής οικονομίας, το ύψους του οποίου είχε ως αποτέλεσμα την ανάγκη εφαρμογής μηχανισμού στήριξης της οικονομίας μας τον Μάρτιο 2010. Αρχικά, παρουσιάζεται το χρονικό διάγκωσης του χρέους αυτού βάσει των στατιστικών στοιχείων της Τράπεζας της Ελλάδος και τις Εκθέσεις του Διοικητή για τα έτη 2000 έως 2013. Στην συνέχεια, αναλύεται το Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής που εντάχθηκε η χώρα μας: τα μέτρα που θεσπίστηκαν για την μείωση του ελλείμματος καθώς και επισκόπηση των εκταμιεύσεων μετά την επιτυχημένη εφαρμογή των μέτρων αυτών. Τέλος, σύμφωνα με την Έκθεση Νομισματικής Πολιτικής της Τράπεζας της Ελλάδος, παρατίθενται οι εξελίξεις και οι προοπτικές της ελληνικής οικονομίας μετά την ένταξη της στο Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής, και τονίζεται η αναγκαιότητα της συνέχισης της δημοσιονομικής προσαρμογής.

Κλείνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον Καθηγητή μου Κο Παπαηλία Θεόδωρο, για την τιμή που μου έκανε με την επίβλεψη της διπλωματικής μου εργασίας, καθώς και για την προτροπή του να ασχοληθώ με το εν λόγω θέμα. Τον ευχαριστώ επίσης για την πολύτιμη συμβολή του και καθοδήγηση καθ' όλη την διάρκεια της συγγραφής της εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ

1.1 Δημιουργία και εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι Ιδρυτές της ΕΕ

Οι οραματιστές ηγέτες που ακολουθούν ενέπνευσαν τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην οποία ζούμε σήμερα. Χωρίς την ενεργητικότητα και την κινητοποίησή τους, δεν θα κυριαρχούσε η ειρήνη και η σταθερότητα που θεωρούμε δεδομένη στον κόσμο που ζούμε. Από αντιστασιακοί μέχρι δικηγόροι, οι ιδρυτές της ΕΕ συνιστούσαν μια ποικιλόμορφη ομάδα ανθρώπων με κοινά ιδανικά: μια ειρηνική, ενωμένη και ευημερούσα Ευρώπη. Πλέον των ιδρυτών της ΕΕ :Κόνραντ Αντενάουερ, Γιόζεφ Μπεχ, Γιόχαν Βίλεμ Μπέγιεν, Ουίνστον Τσόρτσιλ, Αλτσίντε ντε Γκάσπερι, Βάλτερ Χάλσταϊν,Σίκο Μάνσχολτ, Ζαν Μοννέ, Ρομπέρ Σουμάν, Πωλ-Ανρί Σπάακ, Αλτίερο Σπινέλλι,πολλοί άλλοι εργάστηκαν άοκνα και ενέπνευσαν το ευρωπαϊκό εγχείρημα. Η ενότητα αυτή για τους ιδρυτές της ΕΕ είναι συνεπώς ένα έργο σε εξέλιξη.

1945 – 1959:Μια ειρηνική Ευρώπη – η αρχή της συνεργασίας

Η Ευρωπαϊκή Ένωση δημιουργήθηκε για να τεθεί τέλος στους συχνούς και αιματηρούς πολέμους μεταξύ των γειτονικών χωρών που κατέληξαν στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ήδη από το 1950, με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) αρχίζει η ένωση των ευρωπαϊκών χωρών σε οικονομικό και πολιτικό επίπεδο με στόχο τη διασφάλιση διαρκούς ειρήνης. Τα έξι ιδρυτικά μέλη είναι το Βέλγιο, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο και οι Κάτω Χώρες. Η δεκαετία του 1950 κυριαρχείται από τον Ψυχρό Πόλεμο μεταξύ Ανατολής και Δύσης. Το 1956, τα σοβιετικά τανκς καταστέλλουν το κύμα διαμαρτυρίας που ξέσπασε στην Ουγγαρία κατά του κομμουνιστικού καθεστώτος, ενώ το επόμενο έτος, το 1957, η Σοβιετική Ένωση πρωτοστατεί στον «αγώνα δρόμου του διαστήματος», εκτοξεύοντας τον πρώτο τεχνητό διαστημικό δορυφόρο Σπούτνικ 1. Επίσης, το 1957, με τη Συνθήκη της Ρώμης ιδρύεται η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ), ή «Κοινή Αγορά».

1960 – 1969: Η «ανθηρή δεκαετία του '60» – μια περίοδος οικονομικής ανάπτυξης

Στη δεκαετία του '60, εμφανίζεται για πρώτη φορά μια πραγματική «κουλτούρα των νέων». Μουσικά συγκροτήματα όπως οι Beatles προσελκύουν, σε όλες τις εμφανίσεις τους, τεράστια πλήθη εφήβων θαυμαστών και δίνουν έναυσμα σε μια πολιτιστική επανάσταση, διευρύνοντας το χάσμα μεταξύ των γενεών. Το διάστημα αυτό είναι ευνοϊκό για την οικονομία ως συνέπεια, μεταξύ άλλων, της κατάργησης των δασμών στις

συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Τα κράτη μέλη συμφωνούν, επίσης, να ελέγχουν από κοινού την παραγωγή τροφίμων, ούτως ώστε να υπάρχει επάρκεια τροφίμων για όλους – και σύντομα δημιουργείται ακόμη και πλεόνασμα στη γεωργική παραγωγή. Ο Μάιος του 1968 γίνεται γνωστός για τις φοιτητικές εξεγέρσεις στο Παρίσι. Πολλές αλλαγές στην κοινωνία και στη συμπεριφορά συνδέονται με την αποκαλούμενη «γενιά του '68».

1970 – 1979: Η Κοινότητα σε εξέλιξη – η πρώτη διεύρυνση

Η Δανία, η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο προσχωρούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση την 1η Ιανουαρίου 1973, αυξάνοντας τον αριθμό των κρατών μελών σε εννέα. Ο σύντομος, αλλά βίαιος αραβοϊσραηλινός πόλεμος, τον Οκτώβριο του 1973, είχε ως συνέπεια την ενεργειακή κρίση καθώς και σειρά οικονομικών προβλημάτων για την Ευρώπη. Η ανατροπή του καθεστώτος του Σαλαζάρ στην Πορτογαλία το 1974 και ο θάνατος του στρατηγού Φράνκο στην Ισπανία το 1975, σηματοδοτούν την πτώση των τελευταίων ακροδεξιών δικτατοριών στην Ευρώπη. Χάρη στην περιφερειακή πολιτική της ΕΕ, τεράστια ποσά μεταφέρονται στις φτωχότερες περιφέρειες με στόχο τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και την ανάπτυξη υποδομών. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αυξάνει την επιρροή του στις υποθέσεις της ΕΕ και, το 1979, όλοι οι πολίτες μπορούν για πρώτη φορά να εκλέξουν απευθείας τα μέλη του.

1980 – 1989: Η μορφή της Ευρώπης αλλάζει – η πτώση του Τείχους του Βερολίνου

Το πολωνικό συνδικάτο Αλληλεγγύης με επικεφαλής τον Λεχ Βαλέσα, γίνεται ευρέως γνωστό σε όλη την Ευρώπη και στον κόσμο ύστερα από τις απεργίες στα ναυπηγεία της πόλης Γκντάνσκ το καλοκαίρι του 1980. Το 1981, η Ελλάδα γίνεται το δέκατο μέλος της ΕΕ, ενώ η Ισπανία και η Πορτογαλία ακολουθούν πέντε χρόνια αργότερα. Το 1986 υπογράφεται η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, η οποία παρέχει τη βάση για ένα φιλόδοξο εξαετές πρόγραμμα που αποσκοπεί στην εξάλειψη των εμποδίων στο ελεύθερο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Με τον τρόπο αυτό, η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη οδηγεί στη δημιουργία της «Ενιαίας Αγοράς». Η πτώση του Τείχους του Βερολίνου, στις 9 Νοεμβρίου 1989, προκαλεί σοβαρή πολιτική αναταραχή. Τα σύνορα μεταξύ της Ανατολικής και της Δυτικής Γερμανίας ανοίγουν για πρώτη φορά σε διάστημα 28 ετών και σύντομα συντελείται η επανένωση της χώρας.

1990 – 1999: Μια Ευρώπη χωρίς σύνορα

Με την κατάρρευση του κομμουνισμού στην κεντρική και ανατολική Ευρώπη, οι Ευρωπαίοι γίνονται στενότεροι γείτονες. Το 1993, η Ενιαία Αγορά ολοκληρώνεται με την καθιέρωση των «τεσσάρων ελευθεριών»: της ελεύθερης κυκλοφορίας αγαθών, υπηρεσιών, προσώπων και κεφαλαίων. Στη δεκαετία του '90 υπογράφονται, επίσης, δύο συνθήκες: το 1993, η συνθήκη του Μάαστριχτ για την Ευρωπαϊκή Ένωση και, το 1999, η συνθήκη του Άμστερνταμ. Αρχίζει ο προβληματισμός για το πώς θα προστατευθεί το περιβάλλον και, επίσης, για τον τρόπο με τον οποίο οι Ευρωπαίοι μπορούν να αναλάβουν κοινή δράση σε θέματα ασφάλειας και άμυνας. Το 1995, η ΕΕ αποκτά τρία ακόμη νέα

μέλη, την Αυστρία, τη Φινλανδία και τη Σουηδία. Ένα μικρό χωριό στο Λουξεμβούργο δίνει το όνομά του στις συμφωνίες του Σένγκεν που επιτρέπουν σταδιακά στους Ευρωπαίους πολίτες να ταξιδεύουν χωρίς να υποβάλλονται σε έλεγχο διαβατηρίων στα εσωτερικά σύνορα. Εκατομμύρια νέων σπουδάζουν σε άλλες χώρες με την υποστήριξη της ΕΕ. Η επικοινωνία διευκολύνεται δεδομένου ότι όλο και περισσότερα άτομα αρχίζουν να χρησιμοποιούν κινητά τηλέφωνα και το Διαδίκτυο.

2000 – 2009: Περαιτέρω εξελίξεις

Το ευρώ είναι το νέο νόμισμα πολλών Ευρωπαίων. Η 11η Σεπτεμβρίου 2001, ημέρα κατά την οποία αεροπειρατές έριξαν αεροπλάνα σε κτίρια της Νέας Υόρκης και της Ουάσινγκτον, είναι πλέον συνώνυμη με τον «Πόλεμο κατά της Τρομοκρατίας». Οι χώρες της ΕΕ αρχίζουν να συνεργάζονται στενότερα για την καταπολέμηση του εγκλήματος. Η πολιτική διχοτόμηση μεταξύ της Ανατολικής και της Δυτικής Ευρώπης θεωρείται πως λήγει με την προσχώρηση στην ΕΕ 10 νέων χωρών το 2004 και άλλων δύο χωρών το 2007. Η χρηματοπιστωτική κρίση που πλήττει την παγκόσμια οικονομία τον Σεπτέμβριο του 2008, οδηγεί σε στενότερη οικονομική συνεργασία μεταξύ των χωρών της ΕΕ. Η Συνθήκη της Λισαβόνας κυρώνεται από όλες τις χώρες της ΕΕ πριν τεθεί σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2009. Η ΕΕ αποκτά σύγχρονους θεσμούς και πιο αποτελεσματικές μεθόδους εργασίας.

2010 – μέχρι σήμερα: Μια δεκαετία ευκαιριών και προκλήσεων

Η νέα δεκαετία ξεκινά με μια σοβαρή χρηματοπιστωτική κρίση, αλλά και με την ελπίδα ότι οι επενδύσεις σε νέες, πράσινες, φιλικές προς το περιβάλλον τεχνολογίες καθώς και η ευρωπαϊκή συνεργασία θα συμβάλουν στη διαρκή ανάπτυξη και ευημερία.

1.2 Ευρωπαϊκές Συνθήκες

Θεμέλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι το κράτος δικαίου. Αυτό σημαίνει ότι όλες οι ενέργειες της ΕΕ βασίζονται στις Συνθήκες, τις οποίες όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης ενέκριναν εκούσια και δημοκρατικά. Για παράδειγμα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν μπορεί να προτείνει νομοθετικές ρυθμίσεις σε έναν τομέα πολιτικής που δεν αναφέρεται στις Συνθήκες.

Οι Συνθήκες είναι δεσμευτικές συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Ορίζουν τους στόχους της ΕΕ, τους κανόνες που διέπουν τα θεσμικά της όργανα, τον τρόπο λήψης των αποφάσεων και τη σχέση της ΕΕ με τα κράτη μέλη της.

Ενίοτε, οι Συνθήκες τροποποιούνται, ώστε η ΕΕ να γίνεται πιο αποτελεσματική και διαφανής, να προετοιμάζεται καλύτερα για τα νέα κράτη μέλη και να εισάγει νέες μορφές συνεργασίας, όπως η καθιέρωση του κοινού νομίσματος.

Με βάση τις Συνθήκες, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ μπορούν να εκδίδουν νομοθετικές πράξεις, τις οποίες στη συνέχεια εφαρμόζουν τα κράτη μέλη. Τα πλήρη κείμενα των

Συνθηκών, των νομοθετικών πράξεων, της νομολογίας και των νομοθετικών προτάσεων είναι διαθέσιμα στη [βάση δεδομένων του ευρωπαϊκού δικαίου EUR-Lex](#).

Αναφορά στις κυριότερες Συνθήκες :

Μετά την αρχική Συνθήκη της ΕΚΑΧ, η κατ' εξοχήν Συνθήκη που θέτει την βασική αποστολή της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) καθώς και την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (Ε.Κ.Α.Ε.-Euratom) είναι η Συνθήκη της Ρώμης, η οποία υπεγράφη στις 25 Μαρτίου 1957 και τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου 1958, που ανέθετε στην Ένωση την δημιουργία μιας κοινής αγοράς μεταξύ των κρατών μελών. Αυτή περιλάμβανε: (α) την πραγματοποίηση μιας τελωνειακής ένωσης, που σημαίνει, αφενός, την εξάλειψη των τελωνειακών δασμών, των ποσοστώσεων εισαγωγής και των άλλων εμποδίων στις ανταλλαγές μεταξύ των κρατών μελών και, αφετέρου, την υιοθέτηση ενός κοινού τελωνειακού δασμολογίου (ΚΤΔ) έναντι των τρίτων χωρών] και (β) την πραγματοποίηση, μέσω κοινών πολιτικών, *τεσσάρων ουσιωδών ελευθεριών*: της ελεύθερης κυκλοφορίας των βιομηχανικών και αγροτικών προϊόντων, της ελεύθερης κυκλοφορίας των μισθωτών εργαζομένων, της ελεύθερης εγκατάστασης και παροχής υπηρεσιών από ανεξάρτητους επαγγελματίες και επιχειρήσεις και της ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων. Όμως, η Συνθήκη ΕΟΚ είχε ένα σοβαρό ελάττωμα: ενώ είχε προσδιορίσει ένα χρονοδιάγραμμα για την κατάργηση των τελωνειακών εμποδίων του εμπορίου, δεν είχε κάνει το ίδιο για τα εμπόδια με ανάλογο αποτέλεσμα. Το κενό αυτό ήρθε να καλύψει η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, από την 1η Ιουλίου 1987. Συμπληρώνοντας τη Συνθήκη ΕΟΚ, η Ενιαία Πράξη υποχρέωνε την Κοινότητα να πάρει τα μέτρα που χρειάζονταν για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 1992. Συγχρόνως αύξανε τα δικαιώματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και επισημοποιούσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή πολιτική συνεργασία και την οικονομική και κοινωνική συνοχή μεταξύ των κρατών μελών. Επιπλέον, έδινε νομική βάση σε πολλές κοινές πολιτικές, όπως την κοινωνική, του περιβάλλοντος και της έρευνας.

Οι Συνθήκες του Παρισιού και της Ρώμης ίδρυσαν η κάθε μία διαφορετικά θεσμικά όργανα. Αυτά συγχωνεύθηκαν με την Συνθήκη Συγχωνεύσεως- Συνθήκη Βρυξελλών την 8ης Απριλίου 1965, η οποία ίδρυσε ένα μοναδικό Συμβούλιο και μία μοναδική Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για να διαχειρίζονται καλύτερα τις ολοένα εκτεινόμενες κοινές πολιτικές. Από την 1η Ιουλίου 1967 υπάρχει μόνον ένα Συμβούλιο και μια Επιτροπή, η οποία συγκέντρωσε τις αρμοδιότητες της Ανώτατης Αρχής της ΕΚΑΧ, της Επιτροπής της Ευρατόμ και της Επιτροπής της ΕΟΚ.

Εν συνεχεία, με σκοπό την προετοιμασία της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Ένωσης και την εισαγωγή ορισμένων στοιχείων μιας πολιτικής ένωσης (ιθαγένεια, κοινή πολιτική εξωτερικών και εσωτερικών υποθέσεων) υπεγράφη στις 7 Φεβρουαρίου 1992 η Συνθήκη του Μάαστριχτ. Αργότερα, εν όψει της προσχώρησης νέων κρατών μελών στην Ένωση για να μπορέσει η ΕΕ να λειτουργεί αποτελεσματικά μετά την αύξηση των

κρατών μελών της σε 25, υπεγράφησαν δυο νέες Συνθήκες με σκοπό διάφορες μεταρρυθμίσεις των θεσμικών οργάνων ,η Συνθήκη του Άμστερνταμ στις 2 Οκτωβρίου 1997 και η Συνθήκη της Νίκαιας στις 26 Φεβρουαρίου 2001.

Τέλος, υπεγράφη στις 13 Δεκεμβρίου 2007 η Συνθήκη της Λισαβόνας,η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2009 και είχε ως σκοπό να γίνει η ΕΕ πιο δημοκρατική, πιο αποτελεσματική και πιο ικανή να αντιμετωπίζει "με μία φωνή" παγκόσμια προβλήματα, όπως η κλιματική αλλαγή. Οι κυριότερες αλλαγές αυτής: πιο ισχυρό Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αλλαγή των διαδικασιών ψηφοφορίας στο Συμβούλιο, πρωτοβουλία των πολιτών, μόνιμος Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, νέος Ύπατος Εκπρόσωπος για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής, νέο διπλωματικό σώμα της ΕΕ.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας αποσαφηνίζει ποιες εξουσίες:

- ανήκουν στην ΕΕ
- ανήκουν στα κράτη μέλη της ΕΕ
- είναι κοινές για την ΕΕ και τα κράτη μέλη της.

1.3 Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ONE)

1.3.1 Οι λόγοι δημιουργίας της ONE

Στο στάδιο της [τελωνειακής ένωσης](#) οι μεταβολές των συναλλαγματικών τιμών είναι ακόμη δυνατές και, μέχρι ένα σημείο, επιθυμητές, γιατί τα κράτη μέλη διατηρούν την αυτονομία των οικονομικών πολιτικών τους και μπορούν χάρη σε αυτές τις μεταβολές να προσαρμόσουν τις οικονομίες τους στις νέες συνθήκες του ανταγωνισμού μεταξύ τους και με τον υπόλοιπο κόσμο. Στο στάδιο της [κοινής αγοράς](#), όμως, οι μεταβολές των συναλλαγματικών τιμών γίνονται όλο και πιοενοχλητικές για τους εταίρους. Ενώ ίσοι όροι ανταγωνισμού πρέπει να ισχύουν σε μια κοινή αγορά, η υποτίμηση του νομίσματος ενός κράτους μέλους μπορεί να προσκομίσει ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στις επιχειρήσεις του, ενώ η ανατίμηση του νομίσματος ενός άλλου κράτους μέλους μπορεί να παρενοχλήσει τις εξαγωγές του. Πράγματι, η [υποτίμηση του νομίσματος](#) ενός κράτους μέλους μιας κοινής αγοράς έχει αποτελέσματα ισοδύναμα με την επιβολή τελωνειακών δασμών σε όλα τα εισαγόμενα είδη και την επιδότηση όλων των εξαγομένων αγαθών και υπηρεσιών. Αντίστροφα, η [υπερτίμηση του νομίσματος](#) ενός κράτους μέλους σημαίνει περιορισμό των εξαγωγών και ενθάρρυνση των εισαγωγών, καταστάσεις που παρενοχλούν τις οικονομικές δραστηριότητες στο κράτος αυτό.

Μια ενιαία αγορά χωρίς ενιαίο νόμισμα είναι εκτεθειμένη σε νομισματικούς και οικονομικούς κινδύνους. Λόγω της δυνατότητας μεταβολής προς τα πάνω ή προς τα κάτω της τιμής ορισμένων νομισμάτων των κρατών μελών, υπάρχει συναλλαγματικός κίνδυνος στις πωλήσεις επί πιστώσει σε εταίρο άλλου κράτους μέλους, πράγμα που περιορίζει πολύ αυτού του είδους τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Πράγματι μια

μεταβολή των συναλλαγματικών ισοτιμιών, ακόμη και μικρή, μπορεί να μεταβάλλει σημαντικά την ισορροπία των συμβάσεων μεταξύ ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, όπως μπορεί να επηρεάσει τον σχετικό πλούτο των πολιτών και την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών. Αρνητικά αποτελέσματα θα μπορούσαν επίσης να προκύψουν από τις διαφορές των εθνικών συγκυριακών πολιτικών

Για να ομοιάσουν οι συνθήκες μιας κοινής αγοράς μ' εκείνες μιας εσωτερικής αγοράς, πρέπει να εκλείψουν οι [συναλλαγματικές μεταβολές](#), οι οποίες διαταράσσουν τις εμπορικές συναλλαγές και τις επενδύσεις, μεταβάλλοντας κατά απρόβλεπτο τρόπο την αποδοτικότητά τους. Για να εδραιώσουν μια νομισματική ένωση, τα κράτη μέλη μιας κοινής αγοράς πρέπει να καθορίσουν αμετάκλητα τις συναλλαγματικές ισοτιμίες για τα νομίσματά τους ή, ακόμη καλύτερα, να υιοθετήσουν ένα [ενιαίο νόμισμα](#). Και στη μια και στην άλλη περίπτωση θα εξέλειπε το κόστος των διασυνοριακών συναλλαγών (έξοδα μετατροπής νομισμάτων ή έξοδα κάλυψης των συναλλαγματικών κινδύνων. Η δεύτερη περίπτωση, όμως, που σωστά επιλέχθηκε από την ΕΕ, έχει ορισμένα επιπλέον πλεονεκτήματα. Το ενιαίο νόμισμα επιτρέπει μια πραγματική σύγκριση των τιμών μέσα στην εσωτερικά αγορά. Είναι ένα από τα κύρια νομίσματα των συναλλαγών και των αποθεμάτων στον κόσμο και επιτρέπει στους Ευρωπαίους να εξοφλούν στο νόμισμά τους τις εισαγωγές τους από τρίτα κράτη, χωρίς τη μεσολάβηση του δολαρίου.

Με άλλα λόγια, το ενιαίο νόμισμα είναι αναγκαίο στοιχείο μιας πραγματικής ενιαίας αγοράς. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίον τα κράτη μέλη της Κοινότητας, ενόψει της ολοκλήρωσης της ενιαίας αγοράς, αποφάσισαν τον Δεκέμβριο 1999 στο [Μάαστριχτ](#) να προχωρήσουν προς την οδό της οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Διευκολύνοντας πολύ την καλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς, το ενιαίο νόμισμα δημιουργεί επίσης ένα σταθερό μακροοικονομικό περιβάλλον για τις επιχειρήσεις. Υπό συνθήκες *ceteris paribus*, αυτό το περιβάλλον ευνοεί την ανάπτυξη των ανταλλαγών, βελτιώνει την κατανομή των πόρων, ενθαρρύνει την αποταμίευση και την επένδυση και, επομένως, τονώνει την οικονομική ανάπτυξη.

1.4 Πορεία προς το ενιαίο νόμισμα

Η Συνθήκη της Ρώμης δεν προέβλεπε μια νομισματική οργάνωση της Κοινότητας, γιατί η Συνθήκη αυτή στόχευε στην υλοποίηση των δύο πρώτων σταδίων της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης: της τελωνειακής ένωσης και της κοινής αγοράς. Επιπλέον κατά την εποχή της σύνταξης της Συνθήκης ΕΟΚ υπήρχε μια διεθνής νομισματική οργάνωση, το σύστημα του BrettonWoods, η οποία επέτρεπε τη μετατρεψιμότητα όλων των νομισμάτων του δυτικού κόσμου σε σταθερές ισοτιμίες. Αυτό το σύστημα εξασφάλιζε τη νομισματική σταθερότητα που είναι απαραίτητη μέσα σε μια κοινή αγορά.

Τη στιγμή ακριβώς που κατέρρεε το [σύστημα του BrettonWoods](#), στις αρχές της δεκαετίας '70, τα κράτη μέλη της ΕΟΚ ξεκίνησαν την προσπάθεια να βάλουν τάξη

στις νομισματικές υποθέσεις τους μέσα σε μian οικονομική και νομισματική ένωση. Μετά από πρόταση της Επιτροπής εμπνευσμένη από την [έκθεση Werner](#), το Συμβούλιο και οι εκπρόσωποι των κυβερνήσεων των κρατών μελών εξέφρασαν μεψηφισμα της 22ας Μαρτίου 1971, τη θέλησή τους να δημιουργήσουν μian οικονομική και νομισματική ένωση σύμφωνα με ένα σχέδιο, η πρώτη φάση του οποίου άρχιζε αναδρομικά την 1η Ιανουαρίου 1971. Στο τέρμα του σχεδίου, η Κοινότητα θα αποτελούσε μια ζώνη με ενιαίο νόμισμα μέσα στους κόλπους του διεθνούς συστήματος και θα είχε στο οικονομικό και νομισματικό πεδίο τις αρμοδιότητες που θα επέτρεπαν στους θεσμούς της να διαχειρίζονται την οικονομική και νομισματική ένωση.

Εκ των υστέρων αυτή η πρώτη προσπάθεια νομισματικής ένωσης φαίνεται σαν πήδημα στο κενό, εφόσον δεν βασιζόταν σε μian ολοκληρωμένη κοινή αγορά. Αλλά αυτή η πρώτη προσπάθεια της δεκαετίας '70 επέτρεψε στα κράτη μέλη να αποκτήσουν πολύτιμες εμπειρίες, να εφεύρουν εργαλεία και μηχανισμούς οι οποίοι μεταβιβάστηκαν, το 1979, στο [Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα](#) (το οποίο προσπάθησε με σχετική επιτυχία να σταθεροποιήσει τις συναλλαγματικές τιμές των νομισμάτων της κοινής αγοράς), τελειοποιήθηκαν με τον χρόνο και χρησίμευσαν τελικά στη δεύτερη προσπάθεια δημιουργίας μias οικονομικής και νομισματικής ένωσης τη δεκαετία '90. Αυτή η δεύτερη προσπάθεια είχε στερεότερες βάσεις. Η εσωτερική αγορά είχε ολοκληρωθεί τα κράτη μέλη είχαν δημιουργήσει στενούς δεσμούς μεταξύ τους χάρη στις κοινές πολιτικές και είχαν αναλάβει στο Μάαστριχτ τη συμβατική υποχρέωση να προχωρήσουν στο στάδιο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης.

Τον Ιούνιο του 1988, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαίωσε τον στόχο της σταδιακής υλοποίησης της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ONE) και ανέθεσε σε μια επιτροπή, υπό την προεδρία του Jacques Delors, τότε Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, να μελετήσει και να προτείνει συγκεκριμένα στάδια που θα οδηγούσαν στην εν λόγω ένωση. Η επιτροπή απαρτιζόταν από τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών της τότε Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΕΚ), τον Alexandre Lamfalussy, ο οποίος τότε κατείχε τη θέση του γενικού διευθυντή της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών, τον Niels Thygesen, καθηγητή Οικονομικών στη Δανία, και τον Miguel Boyer, τότε πρόεδρο της Banco Exterior de España. Αποτέλεσμα των εργασιών αυτής της επιτροπής ήταν η "*Έκθεση Delors*", σύμφωνα με την οποία η οικονομική και νομισματική ένωση θα έπρεπε να επιτευχθεί σε τρία ξεχωριστά, αλλά εξελικτικά στάδια.

Τα τρία στάδια:

- **Το πρώτο στάδιο**, που ξεκίνησε την 1η Ιουλίου 1990 περιλάμβανε:
 - απόλυτα ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων εντός της ΕΕ (κατάργηση των συναλλαγματικών ελέγχων),
 - αύξηση των πόρων που αποσκοπούσαν στην εξάλειψη των ανισοτήτων ανάμεσα στις περιοχές της Ευρώπης (διαρθρωτικά ταμεία),

- οικονομική σύγκλιση μέσω πολυμερούς εποπτείας των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών.
- **Το δεύτερο στάδιο** ξεκίνησε την 1η Ιανουαρίου 1994 και προέβλεπε:
 - την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος (ΕΝΙ) στη Φρανκφούρτη. Το ΕΝΙ αποτελείται από τους διοικητές των κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών της ΕΕ,
 - την ανεξαρτησία των εθνικών κεντρικών τραπεζών,
 - οδηγίες για να μειωθούν τα δημοσιονομικά ελλείμματα των κρατών μελών.
 - **Το τρίτο στάδιο** ήταν η γέννηση του ευρώ.

Την 1η Ιανουαρίου 1999 έντεκα χώρες υιοθέτησαν το ευρώ, το οποίο έτσι έγινε το ενιαίο νόμισμα της Αυστρίας, του Βελγίου, της Φινλανδίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Ιρλανδίας, της Ιταλίας, του Λουξεμβούργου, των Κάτω Χωρών, της Πορτογαλίας και της Ισπανίας. (Η Ελλάδα ακολούθησε την 1η Ιανουαρίου του 2001). Από εκείνη τη στιγμή, η [Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα](#) πήρε τη σκυτάλη από το ΕΝΙ και ανέλαβε την ευθύνη για τη νομισματική πολιτική, η οποία καθορίζεται και εφαρμόζεται σε ευρώ.

Ενόψει του περάσματος προς το τρίτο στάδιο, η Συνθήκη απαιτούσε την επίτευξη υψηλού βαθμού σταθερής σύγκλισης βάσει πέντε κριτηρίων :

- **σταθερότητα των τιμών:** όσον αφορά το ποσοστό του πληθωρισμού, δεν μπορεί να υπάρξει απόκλιση μεγαλύτερη της τάξης του 1,5% σε σχέση με το μέσο όρο του ποσοστού του πληθωρισμού των τριών κρατών μελών με το χαμηλότερο πληθωρισμό,
- **επιτόκια:** όσον αφορά τα μακροπρόθεσμα επιτόκια, δεν μπορεί να υπάρξει απόκλιση μεγαλύτερη της τάξης του 2% σε σχέση με το μέσο όρο των επιτοκίων των τριών κρατών μελών με τα χαμηλότερα επιτόκια,
- **έλλειμμα:** το έλλειμμα του προϋπολογισμού των κρατών μελών δεν πρέπει να υπερβαίνει το 3% του ΑΕΠ,
- **δημόσιο χρέος:** δεν μπορεί να υπερβαίνει το 60% του ΑΕΠ,
- **σταθερότητα της συναλλαγματικής ισοτιμίας:** οι συναλλαγματικές ισοτιμίες πρέπει να έχουν παραμείνει εντός των επιτρεπτών περιθωρίων διακύμανσης κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών.

Ακολουθώντας τη διαδικασία και το χρονοδιάγραμμα που όριζε η Συνθήκη ΕΚ, το Συμβούλιο, κρίνοντας μετά από σύσταση της Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος σύμφωνα με το άρθρο 109 Ι (νέο Άρθρο 121 ΣΕΚ) συμπέρανε ότι *ένδεκα κράτη μέλη* πληρούσαν τους απαραίτητους όρους για την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος την 1η Ιανουαρίου 1999: το Βέλγιο, η Γερμανία, η Γαλλία, η Ισπανία, η Ιρλανδία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο, οι Κάτω Χώρες, η Αυστρία, η Πορτογαλία και η Φινλανδία. Τον Ιούλιο 2000, το Συμβούλιο διαπίστωσε ότι και η

Ελλάδα πληρούσε πλέον τα κριτήρια σύγκλισης και μπορούσε επομένως να υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα. Το Συμβούλιο είχε ήδη διαπιστώσει ότι η Σουηδία δεν πληρούσε τους απαραίτητους όρους για την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος, γιατί δεν συμμετείχε στο Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα. Δεν εξέτασε εάν το Ηνωμένο Βασίλειο και η Δανία πληρούσαν τους όρους δεδομένου ότι, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της Συνθήκης, το Ηνωμένο Βασίλειο είχε κοινοποιήσει στο Συμβούλιο ότι δεν είχε την πρόθεση να περάσει στην τρίτη φάση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης την 1η Ιανουαρίου 1999 και ότι η Δανία είχε κοινοποιήσει στο Συμβούλιο ότι δεν θα συμμετείχε στη τρίτη φάση της ΟΝΕ. Τα κράτη μέλη τα οποία δεν πληρούν στην αρχή τις απαραίτητες προϋποθέσεις, συμμετέχουν πλήρως σε όλες τις διαδικασίες (πολυμερούς εποπτείας, δημοσιονομικής πειθαρχίας, κλπ), οι οποίες θα στοχεύουν στη διευκόλυνση της μελλοντικής ένταξής τους στην τρίτη φάση. Οι διοικητές των κεντρικών τραπεζών τους είναι μέλη του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Η Σλοβενία υιοθέτησε το ενιαίο νόμισμα την 1η Ιανουαρίου 2007, η Κύπρος και η Μάλτα την 1η Ιανουαρίου 2008, η Σλοβακία, την 1η Ιανουαρίου 2009, η Εσθονία, την 1η Ιανουαρίου 2011. Η Λετονία θα υιοθετήσει το ευρώ από την 1η Ιανουαρίου 2014 και, έκτοτε, [η ζώνη ευρώ](#) θα περιλαμβάνει 18 κράτη μέλη.

Το τρίτο στάδιο της ΟΝΕ άρχισε την 1η Ιανουαρίου 1999 με τον αμετάκλητο καθορισμό των ισοτιμιών μεταξύ των νομισμάτων των συμμετεχουσών χωρών μεταξύ τους και με το ευρώ. Η Ευρωπαϊκή νομισματική μονάδα (ECU) αντικαταστάθηκε από το ευρώ, το οποίο κατέστη πλέον αυτοτελές νόμισμα, το νόμισμα των κρατών μελών που συμμετέχουν πλήρως στην ενιαία νομισματική πολιτική. Από την ημερομηνία αυτή, η νομισματική πολιτική και η πολιτική ισοτιμιών ασκούνται σε ευρώ, ενθαρρύνεται η χρήση του ευρώ στις αγορές συναλλάγματος και τα μετέχοντα κράτη εκδίδουν σε ευρώ τα νέα μεταβιβάσιμα χρεόγραφα του δημοσίου. Τα συμμετέχοντα κράτη μέλη έχουν πλέον ενιαία νομισματική πολιτική και ενιαίο νόμισμα, το ευρώ. Αυτά ρυθμίζονται από την) Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ, η οποία αντικατέστησε το προσωρινό Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα και αποτελεί μαζί με τις κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών το [Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών \(ΕΣΚΤ\)](#).

Όλες οι κεντρικές τράπεζες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δεν συμμετέχουν στην ενιαία νομισματική πολιτική, είναι μέλη του ΕΣΚΤ από την έναρξη του τρίτου σταδίου. *Πρωταρχικός στόχος του ΕΣΚΤ* είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. *Τα βασικά καθήκοντα του ΕΣΚΤ* είναι: να χαράζει και να εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης· να διενεργεί πράξεις συναλλάγματος σύμφωνα με τις διατάξεις το [άρθρο 219 της Συνθήκης Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#) (ΣΛΕΕ) να κατέχει και να διαχειρίζεται τα επίσημα συναλλαγματικά διαθέσιμα των κρατών μελών· και να προωθεί την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών (άρθρο 127 ΣΛΕΕ). Η πολιτική των συναλλαγματικών ισοτιμιών έναντι των νομισμάτων τρίτων χωρών καθορίζεται από το Συμβούλιο μετά από διαβούλευση με την ΕΚΤ ([άρθρο 219](#) ΣΛΕΕ).

Η ΕΚΤ εκδίδει τους αναγκαίους κανονισμούς και λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις για την εκτέλεση των καθηκόντων που ανατίθενται στο ΕΣΚΤ ([άρθρο 132](#) ΣΛΕΕ). Οι εθνικές αρχές οφείλουν να διαβουλεύονται με την [ΕΚΤ](#) για τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων που εμπίπτουν στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της. Η ΕΚΤ έχει τις εξής εξουσίες:

- να ορίζει τα ελάχιστα αποθεματικά των κεντρικών τραπεζών και τα επιτόκια επί των αποθεματικών αυτών·
- να επιβάλλει σε επιχειρήσεις πρόστιμα και άλλες χρηματικές ποινές για παραβίαση των κανονισμών και των αποφάσεών της·
- και να συλλέγει στατιστικές πληροφορίες για τη διεκπεραίωση των αποστολών της.

Η ΕΚΤ έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπει την [έκδοση τραπεζογραμμάτων σε ευρώ](#) μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ΕΚΤ και οι κεντρικές τράπεζες μπορούν να εκδίδουν τέτοια τραπεζογραμμάτια. Τα κράτη μέλη μπορούν να εκδίδουν κέρματα σε ευρώ, η ποσότητα των οποίων τελεί υπό την έγκριση της ΕΚΤ ([άρθρο 128](#) ΣΛΕΕ). Η γνώμη της ΕΚΤ ζητείται για κάθε προτεινόμενη ευρωπαϊκή πράξη που εμπίπτει στο πεδίο της αρμοδιότητάς της και η ίδια μπορεί, για τα θέματα αυτά, να υποβάλλει γνώμες στα κατάλληλα ευρωπαϊκά όργανα ή στις εθνικές αρχές ([άρθρο 127](#) ΣΛΕΕ). Μια απόφαση του Συμβουλίου ορίζει το πλαίσιο και τις συνθήκες διαβούλευσης της Τράπεζας με τις εθνικές αρχές για τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων που εμπίπτουν στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της [Απόφαση 98/415].

Η [πλήρης ανεξαρτησία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας](#) είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της νέας νομισματικής πολιτικής της Ένωσης. Το [κεφάλαιο της ΕΚΤ](#) (αρχικό κεφάλαιο 5 δισεκατ. ευρώ) κατέχεται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες σύμφωνα με μια κλειδα κατανομής σταθμιζόμενη με το δημογραφικό και οικονομικό βάρος κάθε κράτους μέλους· μπορεί να αυξηθεί κατά ποσό που αποφασίζει το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ [Απόφαση [98/382](#), κανονισμός [1009/2000](#) και απόφαση [ΕΚΤ/2010/26](#)]. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μεταβιβάζουν στην ΕΚΤ συναλλαγματικά διαθέσιμα, άλλα εκτός από νομίσματα των κρατών μελών, μέχρι ορισμένου ορίου που τίθεται στο άρθρο 30.1 των καταστατικών του ευρωπαϊκού συστήματος κεντρικών τραπεζών και της [Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας](#), αλλά η ΕΚΤ έχει τη δυνατότητα, σε περίπτωση ανάγκης, να ζητήσει από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες την περαιτέρω καταβολή συναλλαγματικών διαθεσίμων μέχρι ενός συμπληρωματικού ποσού που δεν θα υπερβαίνει τα 50 δισ. Ευρώ [Κανονισμός [1010/2000](#)]. Τα όργανα λήψης των αποφάσεων της ΕΚΤ είναι το [Διοικητικό Συμβούλιο](#) και η [Εκτελεστική Επιτροπή](#). Η πολιτική της ΕΚΤ που αποβλέπει στη σταθερότητα των τιμών διαμορφώνεται από το Διοικητικό

Συμβούλιο, που απαρτίζεται από τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών των χωρών της [ζώνης ευρώ](#) και από τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής. Όμως, από την ημερομηνία που ο αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου θα υπερβαίνει τα 21, κάθε μέλος της εκτελεστικής επιτροπής θα έχει μία ψήφο και ο αριθμός των διοικητών με δικαίωμα ψήφου θα ανέρχεται σε 15. Τα δικαιώματα ψήφου των τελευταίων θα ασκούνται εκ περιτροπής [Απόφαση [2003/223](#)]. Η Εκτελεστική Επιτροπή, που απαρτίζεται από τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και τέσσερα άλλα μέλη και διορίζεται με σύμφωνη γνώμη των κυβερνήσεων των κρατών μελών που έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα, θέτει σε εφαρμογή τη νομισματική πολιτική της ΕΚΤ και δίνει τις απαραίτητες οδηγίες στις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Το [Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ](#), στις 16 και 17 Ιουνίου 1997, εξέδωσε ψήφισμα στο οποίο διατυπώνονται οι δεσμεύσεις των κρατών μελών, της Επιτροπής και του Συμβουλίου ως προς την υλοποίηση του [συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης](#). Με αυτό το σύμφωνο τα κράτη μέλη δεσμεύονται: να τηρούν τον μεσοπρόθεσμο στόχο για μια ισοσκελισμένη ή πλεονασματική δημοσιονομική κατάσταση, που θα προβλέπεται στα εθνικά προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης· να διορθώνουν τα υπερβολικά ελλείμματα το ταχύτερο δυνατόν μετά την εμφάνισή τους· να δημοσιεύουν, με δική τους πρωτοβουλία, τις συστάσεις που γίνονται σύμφωνα με το [άρθρο 126](#) ΣΛΕΕ και να μην επιδιώκουν τη δυνατότητα εξαίρεσης από τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος, εκτός εάν ευρίσκονται σε σοβαρή ύφεση χαρακτηριζόμενη από πτώση του πραγματικού ΑΕΠ κατά τουλάχιστον 0,75%.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ ενέκρινε επίσης δύο κανονισμούς που αποτελούν μέρος του συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης για την εξασφάλιση δημοσιονομικής πειθαρχίας στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ. Οι κανονισμοί θεσμοθετούν το πλαίσιο για την αποτελεσματική [πολυμερή εποπτεία](#) και προσδιορίζουν ακριβέστερα τη διαδικασία των υπερβολικών ελλειμμάτων. Ο πρώτος αφορά κυρίως τη συνέχεια των συμβάσεων, την αντικατάσταση στα κανονιστικά κείμενα της αναφοράς στο ECU από την αναφορά στο ευρώ σε σχέση ένα προς ένα και τους κανόνες μετατροπής και στρογγύλευσης [Κανονισμός [1103/97](#)]. Επιπλέον αυτού του κανονισμού, η οδηγία περί της προστασίας των καταναλωτών δια της αναγραφής των τιμών των προϊόντων που προσφέρονται στους καταναλωτές ορίζει κανόνες για τις ισοτιμίες μετατροπής, τη στρογγύλευση, τη σαφήνεια και το ευανάγνωστο των ενδείξεων [Οδηγία [98/6](#)]. Ο δεύτερος κανονισμός προβλέπει συγκεκριμένα τις συνθήκες αντικατάστασης των νομισμάτων των συμμετεχόντων κρατών μελών από το ευρώ την 1η Ιανουαρίου 1999 [Κανονισμός [974/98](#)].

Από την 1η Ιανουαρίου 1999, ο [μηχανισμός συναλλαγματικών ισοτιμιών \(ΜΣΙ ΙΙ\)](#) αντικατέστησε το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα για να συνδέει τα [νομίσματα των εκτός της ζώνης ευρώ κρατών μελών](#) με το ευρώ και να τα βοηθήσει να ακολουθήσουν πολιτική σταθερότητας έτσι ώστε να ενισχύσουν τη σύγκλιση που θα

τους επιτρέψει να υιοθετήσουν αργότερα το ευρώ. Συγχρόνως, ο μηχανισμός συμβάλλει και στην προστασία όλων των κρατών μελών από αδικαιολόγητες πιέσεις στις αγορές συναλλάγματος. Μια ισοτιμία έναντι του ευρώ υπάρχει για το νόμισμα κάθε συμμετέχοντος στο μηχανισμό κράτους μέλους εκτός της ζώνης ευρώ [[Ψήφισμα](#) του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου]. Για τα νομίσματα των χωρών αυτών καθορίστηκαν κεντρικές ισοτιμίες σε σχέση με το ευρώ, με κεντρικό περιθώριο διακύμανσης 15% εκατέρωθεν. Η παρέμβαση, όταν η ισοτιμία φθάσει τα όρια, θα είναι κατ' αρχήν αυτόματη και απεριόριστη, με εξαιρετικά βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση· αλλά η [Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα](#) και οι κεντρικές τράπεζες των συμμετεχόντων θα μπορούν να διακόψουν την παρέμβαση αν αυτή αντιστρατεύεται τον κύριο στόχο τους. Περιθώρια διακύμανσης στενότερα από τα συνήθη και υποστηριζόμενα κατ' αρχήν από αυτόματη παρέμβαση και χρηματοδότηση είναι δυνατόν να οριστούν κατ' αίτηση ενός ενδιαφερόμενου κράτους μέλους εκτός της ζώνης ευρώ [[Ψήφισμα](#) του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου].

Στην αρχή του τρίτου σταδίου της ΟΝΕ, την 1η Ιανουαρίου 1999, η Νομισματική Επιτροπή αντικαταστάθηκε από την [Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή \(ΟΔΕ\)](#). Κάθε κράτος μέλος, η Επιτροπή και η ΕΚΤ διορίζουν μέχρι και δύο μέλη της Επιτροπής αυτής [Απόφαση [98/743](#)]. Η ΟΔΕ έχει σαν αποστολές: να διατυπώνει γνώμες προς το Συμβούλιο ή την Επιτροπή είτε τη αιτήσει τους είτε με δική της πρωτοβουλία· να παρακολουθεί την οικονομική και χρηματοπιστωτική κατάσταση των κρατών μελών και της Ένωσης και να συντάσσει τακτικά εκθέσεις προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή για τα θέματα αυτά, ιδίως όσον αφορά τις χρηματοπιστωτικές σχέσεις με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς· να συμβάλει στην προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου σχετικά με την ΟΝΕ να εξετάζει, τουλάχιστον μια φορά το έτος, την κατάσταση ως προς την ελεύθερη κίνηση των κεφαλαίων και την ελευθερία των πληρωμών· και να συντάσσει έκθεση προς την Επιτροπή και το Συμβούλιο για τα αποτελέσματα της εξέτασης αυτής ([άρθρο 134](#) ΣΛΕΕ). Σύμφωνα με το καταστατικό της, η ΟΔΕ προετοιμάζει τις εργασίες του Συμβουλίου όσον αφορά την εξέλιξη της συναλλαγματικής ισοτιμίας του ευρώ και αποτελεί το πλαίσιο του διαλόγου μεταξύ του Συμβουλίου και Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας [Απόφαση [1999/8](#)]

Την ώρα 0 της 1ης Ιανουαρίου 2002 τα εθνικά νομίσματα των δώδεκα [κρατών της Ευρωζώνης](#) έπαυσαν να ισχύουν. Υπήρξε μια ανώτατη μεταβατική περίοδος οκτώ εβδομάδων στα περισσότερα κράτη μέλη. Είναι αξιοσημείωτο ότι η μετάβαση στην τρίτη φάση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης διεξήχθη ομαλά παρά τις διακυμάνσεις που επηρέαζαν τις διεθνείς χρηματαγορές και παρά την άνευ προηγουμένου λογιστική πρόκληση.

Εκείνο που ούτε τα μεν ούτε οι δε είχαν προβλέψει ήταν η παγκόσμια χρηματοοικονομική και οικονομική κρίση που ενέσκηψε από το 2008.

Ένα χρηματοοικονομικό μέτρο που έλαβε εκ των υστέρων η ΕΕ ήταν ένας κανονισμός για τη δημιουργία ενός πλαισίου για συντονισμένες δράσεις ως προς τις ανοικτές πωλήσεις και ορισμένες πτυχές των συμβολαίων ανταλλαγής κινδύνου πιστωτικής αθέτησης (Credit Default Swaps) Κανονισμός [236/2012](#), κανονισμοί [826/2012](#) και [827/2012](#) και κανονισμοί [918/2012](#) και [919/2012](#)]. Ο κανονισμός αυτός παρέχει στις ρυθμιστικές αρχές – εθνικές και ευρωπαϊκές – σαφείς εξουσίες να προβαίνουν σε ενέργειες, όποτε παρίσταται ανάγκη, αποτρέποντας την κατάτμηση της αγοράς και διασφαλίζοντας την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Η εισαγωγή του ευρώ ήταν ένα μεγάλο γεγονός για το [διεθνές νομισματικό σύστημα](#), που βασίζεται στο [Διεθνές Νομισματικό Ταμείο \(ΔΝΤ\)](#). Η ΕΕ επιζήτησε και πέτυχε πρακτικές λύσεις για την εισαγωγή ενός σημαντικού διεθνούς νομίσματος στο σύστημα, χωρίς να απαιτηθεί αλλαγή του καταστατικού του ΔΝΤ. Έτσι, το διοικητικό συμβούλιο του ΔΝΤ δέχθηκε να αποκτήσει η [ΕΚΤ](#) θέση παρατηρητηρίου πλησίον του.

1.5 Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης

Η διατήρηση υγιών δημόσιων οικονομικών συμβάλλει στην επίτευξη άλλων σημαντικών στόχων πολιτικής, όπως η ισχυρή και διατηρήσιμη ανάπτυξη, και κατ'επέκταση στηρίζει τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Η δημοσιονομική πειθαρχία διευκολύνει επίσης την κεντρική τράπεζα να εκπληρώνει το καθήκον της διατήρησης της σταθερότητας των τιμών .

Για τους λόγους αυτούς, η Συνθήκη απαιτεί από τα κράτη μέλη να αποφεύγουν τα υπερβολικά ελλείμματα (άρθρο 126 της ΣΛΕΕ). Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ), το οποίο υιοθετήθηκε το 1997, ενισχύει τις διατάξεις της Συνθήκης σχετικά με τη δημοσιονομική πειθαρχία καθιερώνοντας μια διαδικασία πολυμερούς εποπτείας, η οποία έχει ένα προληπτικό και ένα διορθωτικό σκέλος .

Το προληπτικό σκέλος βασίζεται στην τακτική επιτήρηση των δημόσιων οικονομικών των κρατών μελών. Η Επιτροπή και το Συμβούλιο της ΕΕ αξιολογούν ετησίως τα προγράμματα σταθερότητας που υποβάλλουν τα μέλη της ζώνης του ευρώ και τα προγράμματα σύγκλισης που υποβάλλουν οι χώρες εκτός της ζώνης του ευρώ. Σε αυτά τα προγράμματα παρουσιάζονται συνοπτικά οι οικονομικές και δημοσιονομικές εξελίξεις σε κάθε χώρα και καθορίζονται ο μεσοπρόθεσμος στόχος της δημοσιονομικής πολιτικής και η πορεία προσαρμογής προς την επίτευξη αυτού του στόχου. Η Επιτροπή μπορεί να απευθύνει έγκαιρη προειδοποίηση προς ένα κράτος μέλος που ενδέχεται να μην είναι σε θέση να τηρήσει τις δεσμεύσεις του στο πλαίσιο του ΣΣΑ.

Ο διορθωτικός μηχανισμός του ΣΣΑ προβλέπει ότι, όταν ένα κράτος μέλος δεν τηρεί τις υποχρεώσεις του, τίθεται σε εφαρμογή διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος. Το Συμβούλιο της ΕΕ απευθύνει συστάσεις προς το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος και ορίζει συγκεκριμένη προθεσμία για τη διόρθωση των ελλειμμάτων. Το Συμβούλιο της ΕΕ παρακολουθεί την εφαρμογή των συστάσεων του και ακυρώνει την απόφαση σχετικά με την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος όταν το έλλειμμα αυτό διορθωθεί. Αν το κράτος μέλος δεν συμμορφωθεί, προβλέπεται σειρά περαιτέρω μέτρων που κυμαίνονται από την ενισχυμένη επιτήρηση και τη δημοσιοποίηση στοιχείων έως την επιβολή χρηματικών κυρώσεων. Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος έχει το δικαίωμα να λάβει μέρος στις συζητήσεις του Συμβουλίου της ΕΕ σχετικά με τη διατύπωση των απαραίτητων συστάσεων αλλά, σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, δεν διαθέτει πλέον δικαίωμα ψήφου.

Η εμπειρία που αποκτήθηκε μετά την εισαγωγή του ευρώ αποκαλύπτει ότι οι διατάξεις του ΣΣΑ δεν ενίσχυσαν επαρκώς τη δημοσιονομική πειθαρχία σε ορισμένα κράτη μέλη. Ωστόσο, ενάντια στις συμβουλές της ΕΚΤ, το 2005 τα κράτη μέλη συμφώνησαν στη μεταρρύθμιση του ΣΣΑ, με την οποία καθιερώθηκε μεγαλύτερη ευελιξία στις διαδικασίες. Το 2011 έπειτα από την εμπειρία της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης, το ΣΣΑ μεταρρυθμίστηκε εκ νέου στο πλαίσιο μιας γενικής μεταρρύθμισης που αποσκοπούσε στη βελτίωση της οικονομικής διακυβέρνησης. Μια αξιόλογη καινοτομία για την ενίσχυση του Συμφώνου είναι ότι οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων έγιναν περισσότερο αυτόματες μέσω της θέσπισης της αντίστροφης ενισχυμένης πλειοψηφίας: ορισμένες συστάσεις της Επιτροπής κρίνεται ότι έχουν εγκριθεί, εκτός εάν το Συμβούλιο τις απορρίψει με ενισχυμένη πλειοψηφία εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος. Επιπλέον, δίδεται μεγαλύτερη έμφαση στο κριτήριο του δημόσιου χρέους και στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Επίσης, προβλέπονται χρηματικές και πολιτικές κυρώσεις οι οποίες επιβάλλονται νωρίτερα και βαθμιαία, με σκοπό να παροτρύνονται τα κράτη μέλη να τηρούν τις δεσμεύσεις τους.

1.6 Το πλαίσιο μακροοικονομικής επιτήρησης

Στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης του 2011 για την ενίσχυση της οικονομικής διακυβέρνησης, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκριναν ένα νέο πλαίσιο μακροοικονομικής επιτήρησης. Η νέα διαδικασία επιτήρησης έχει ως στόχο τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των μακροοικονομικών ανισορροπιών και της φθίνουσας ανταγωνιστικότητας. Έτσι, θα συμπληρώσει την ισχύουσα διαδικασία επιτήρησης χωρών που προβλέπεται στο πλαίσιο της στρατηγικής "[Ευρώπη 2020](#)", η οποία επικεντρώνεται στην ενίσχυση της διατηρήσιμης και χωρίς κοινωνικούς

αποκλεισμούς ανάπτυξης και απασχόλησης. Ο νέος μηχανισμός που έχει ένα προληπτικό και ένα διορθωτικό σκέλος θα εφαρμοστεί και στα 27 κράτη μέλη της ΕΕ.

Το προληπτικό σκέλος βασίζεται σε έναν μηχανισμό προειδοποίησης που έχει σχεδιαστεί προκειμένου να εντοπίζονται έγκαιρα οι ανισορροπίες. Πιο συγκεκριμένα, στην αρχή κάθε *Ευρωπαϊκού Εξαμήνου*, η Επιτροπή θα αξιολογεί τις επιδόσεις των κρατών μελών έναντι μιας σειράς μακροοικονομικών δεικτών προκειμένου να διαπιστώνει την ύπαρξη ή να εντοπίζει τον κίνδυνο εκδήλωσης μακροοικονομικών ανισορροπιών. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης και η ανάλυσή τους θα δημοσιεύονται σε ειδική έκθεση. Αν η Επιτροπή διαπιστώσει ότι σε κάποια κράτη μέλη υπάρχουν ενδείξεις σημαντικών μακροοικονομικών ανισορροπιών, θα διενεργήσει λεπτομερή έλεγχο των οικονομικών, χρηματοπιστωτικών και δημοσιονομικών εξελίξεων σε αυτά τα κράτη μέλη. Βάσει των παραπάνω, το Συμβούλιο μπορεί να απευθύνει τις αναγκαίες συστάσεις προς το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος. Αν στη διάρκεια του ελέγχου η Επιτροπή διαπιστώσει υπερβολικές μακροοικονομικές ανισορροπίες, μπορεί να προτείνει την ενεργοποίηση της αποκαλούμενης "Διαδικασίας Υπερβολικών Ανισορροπιών" (ΔΥΑ) στο πλαίσιο του διορθωτικού σκέλους της διαδικασίας μακροοικονομικής επιτήρησης. Το Συμβούλιο θα απευθύνει συστάσεις πολιτικής στη χώρα που υπόκειται σε ΔΥΑ, η οποία με τη σειρά της οφείλει να υποβάλει σχέδιο επανορθωτικής δράσης στο οποίο περιγράφονται οι εθνικές πολιτικές που θα υιοθετήσει κατόπιν της σύστασης του Συμβουλίου. Η εφαρμογή του σχεδίου αυτού από το εν λόγω κράτος μέλος παρακολουθείται προσεκτικά από την Επιτροπή και το Συμβούλιο, διαδικασία που περιλαμβάνει εκθέσεις προόδου και αποστολές επιτήρησης. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις συστάσεις, προβλέπεται μηχανισμός επιβολής κυρώσεων, ανάλογων με τις κυρώσεις που εφαρμόζονται στο πλαίσιο της [Διαδικασίας Υπερβολικού Ελλείμματος \(ΔΥΕ\)](#) για τη δημοσιονομική επιτήρηση.

1.7 Διαχείριση κρίσεων και Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας

Στις 28-29 Οκτωβρίου 2010 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε να θεσπίσει έναν μόνιμο μηχανισμό διαχείρισης κρίσεων προκειμένου να προφυλάσσει τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα στη ζώνη του ευρώ συνολικά. Η θέσπιση του μελλοντικού Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΜΣ) εγκρίθηκε επισήμως κατά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 24-25 Μαρτίου 2011 στο πλαίσιο μιας περιεκτικής δέσμης μέτρων για την αντιμετώπιση της κρίσης. Η έγκριση αυτή σηματοδότησε μια μικρή αλλαγή στο άρθρο 136 της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ προκειμένου να μπορέσουν οι χώρες της ζώνης του ευρώ να θεσπίσουν μηχανισμό σταθερότητας ο οποίος θα ενεργοποιείται, εφόσον υπάρχει ανάγκη, για να προφυλάσσει

τη σταθερότητα της ζώνης του ευρώ συνολικά, ενώ κάθε οικονομική ενίσχυση θα χορηγείται υπό αυστηρούς όρους.

Ο ΕΜΣ αναμένεται να τεθεί σε ισχύ το αργότερο τον Ιούλιο του 2012 με δανειοδοτική ικανότητα 500 δισεκ. ευρώ και αναμένεται να αντικαταστήσει προσωρινά μέτρα όπως η Ευρωπαϊκή Διευκόλυνση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας ([ΕΔΧΣ - EFSF](#)) και ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Χρηματοπιστωτικής Σταθεροποίησης (ΕΜΧΣ), που δημιουργήθηκαν κατόπιν της απόφασης που έλαβε το ECOFIN στις 9 Μαΐου 2010 να παράσχει οικονομική στήριξη σε κράτη μέλη που αντιμετώπιζαν οικονομικές δυσκολίες.

Ο ΕΜΧΣ δημιουργήθηκε ως μηχανισμός της ΕΕ και η νομική του βάση έγκειται στο άρθρο 122 της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ, ενώ η ΕΔΧΣ δημιουργήθηκε ως μηχανισμός της ζώνης του ευρώ με βάση το άρθρο 122 της ίδιας Συνθήκης, με διακυβερνητική συμφωνία μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ. Οι δύο μηχανισμοί διαθέτουν συνολικά δανειοδοτική ικανότητα 500 δισεκ. ευρώ.

Κατά τις συνόδους της 11ης Μαρτίου και της 21ης Ιουλίου 2011, οι ηγέτες της ζώνης του ευρώ συμφώνησαν να αυξήσουν την ευελιξία της ΕΔΧΣ και του μελλοντικού ΕΜΣ δίνοντάς τους τη δυνατότητα να ενεργούν με βάση ένα προληπτικό πρόγραμμα, να χρηματοδοτούν την ανακεφαλαιοποίηση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και να διενεργούν παρεμβάσεις στις πρωτογενείς και δευτερογενείς αγορές ομολόγων.

Στις 26 Οκτωβρίου, οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων της ζώνης του ευρώ συμφώνησαν να μεγιστοποιήσουν τους διαθέσιμους πόρους της ΕΔΧΣ, χωρίς να διευρύνουν τις εγγυήσεις που στηρίζουν τις διευκολύνσεις, α) προβλέποντας τεχνικές περιορισμού του πιστωτικού κινδύνου για νέους τίτλους εκδιδόμενους από τα κράτη μέλη ή/και β) μέσω ενός συνδυασμού πόρων από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και επενδυτές του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, που μπορούν να διευθετηθούν μέσω εταιρειών ειδικού σκοπού. Επιπλέον, περαιτέρω ενίσχυση των πόρων της ΕΔΧΣ μπορεί να επιτευχθεί με την στενότερη συνεργασία με το ΔΝΤ. Η ΕΚΤ συμμετέχει εν μέρει στις δραστηριότητες του ΕΜΧΣ, της ΕΔΧΣ και του μελλοντικού ΕΜΣ.

Πρώτον, θα βρίσκεται σε επαφή με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το ΔΝΤ και θα αξιολογεί κατά πόσον υπάρχει κίνδυνος για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα της ζώνης του ευρώ συνολικά, ενώ οι εμπειρογνώμονες της ΕΚΤ θα πραγματοποιούν ενδελεχή ανάλυση της βιωσιμότητας του χρέους. Οι παρεμβάσεις της ΕΔΧΣ και του ΕΜΣ στη δευτερογενή αγορά ομολόγων θα γίνονται με βάση έκθεση της ΕΚΤ. Η ΕΚΤ, μαζί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το ΔΝΤ, θα διαθέτει επίσης εμπειρογνώμονες για την εξέταση τεχνικών θεμάτων τα οποία προκύπτουν στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων του κράτους μέλους που ζητεί οικονομική στήριξη και αφορούν την

εφαρμογή προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής, καθώς και για την παρακολούθηση της εφαρμογής του προγράμματος αυτού .

Επιπλέον, τον Δεκέμβριο 2011 η ΕΚΤ συμφώνησε να ενεργεί ως μεσάζων για τις δραστηριότητες της ΕΔΧΣ στις δευτερογενείς αγορές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

2.1 Σύνθεση χρέους

Η Γενική Κυβέρνηση αποτελείται από τους εξής υποτομείς: Κεντρική Κυβέρνηση, Τοπική Αυτοδιοίκηση και Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Με βάση τον ορισμό χρέους που χρησιμοποιείται για το κριτήριο του Μάαστριχτ, το δημόσιο χρέος παρουσιάζεται σε ενοποιημένη μορφή. Δηλαδή όπου το χρέος ενός υποτομέα της Γενικής Κυβέρνησης είναι στην κατοχή ενός άλλου υποτομέα της Γενικής Κυβέρνησης, αυτό δεν παρουσιάζεται ως δημόσιο χρέος. Οποιοσδήποτε υποχρεώσεις της Κεντρικής Κυβέρνησης προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων δεν αποτελούν μέρος του δημοσίου χρέους με βάση τον ορισμό Μάαστριχτ, που υιοθετείται και από την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat)

2.2 Ορισμός Δημοσίου Χρέους

Δημόσιο Χρέος είναι το σύνολο των οφειλών σε χρηματικές μονάδες του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Το δημόσιο χρέος είναι χρήμα το οποίο κατέχεται από οποιοδήποτε διοικητικό επίπεδο. Είτε πρόκειται για κεντρική κυβέρνηση, είτε για ομοσπονδιακή κυβέρνηση, είτε για δημοτική ή για τοπική. Το ετήσιο δημοσιονομικό έλλειμμα, ωστόσο, αναφέρεται στη διαφορά μεταξύ των εσόδων και των δαπανών της κυβέρνησης. Το δημόσιο χρέος είναι στην πραγματικότητα η επέκταση των προσωπικών χρεών, δεδομένου ότι τα άτομα αποτελούν την ροή εσόδων για την κυβέρνηση. Γενικά,

το χρονικό σημείο αναφοράς είναι το τέλος κάθε χρόνου, αυξάνεται από έτος σε έτος κατά το ποσό που ο ετήσιος κρατικός προϋπολογισμός παρουσιάζει έλλειμμα, ή αντιστρόφως μειώνεται κατά το ποσό που παρουσιάζει πλεόνασμα.

Η χρησιμοποίηση του όρου ‘δημόσιο χρέος’ με την έννοια του χρέους του δημόσιου τομέα παρέχει μια περισσότερο αξιόπιστη εικόνα του συνολικού δημόσιου δανεισμού, γιατί, ως γνωστόν, τμήμα των εσόδων των δημόσιων επιχειρήσεων προέρχεται από επιχορηγήσεις του τακτικού προϋπολογισμού και του προγράμματος δημόσιων επενδύσεων. Τα έσοδα αυτά επηρεάζουν το μέγεθος της δαπάνης της κεντρικής διοίκησης ή της γενικής κυβέρνησης και επομένως και το μέγεθος των ελλειμμάτων και του χρέους των φορέων αυτών.

2.3 Βασικές διακρίσεις του Δημοσίου Χρέους

2.3.1 Καθαρό και ακαθάριστο δημόσιο χρέος

Το *ακαθάριστο δημόσιο χρέος* περιλαμβάνει το σύνολο υποχρεώσεων του δημοσίου. Η έννοια του είναι βασική γιατί σχετίζεται άμεσα το ύψος δαπανών εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους.

Το *καθαρό δημόσιο χρέος* προκύπτει από το ακαθάριστο χρέος, αφού αφαιρεθούν τα διαθέσιμα, ρευστά, καταθέσεις όψεως και προθεσμίας των δημόσιων οργανισμών και επιχειρήσεων.

2.3.2 Εσωτερικό και εξωτερικό δημόσιο χρέος

Ανάλογα με την προέλευση του, το δημόσιο χρέος διακρίνεται σε *εσωτερικό*, έναντι δανειστών στο εσωτερικό της χώρας και *εξωτερικό*, οφειλόμενο σε ξένους δανειστές.

• ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

Το *εξωτερικό δημόσιο χρέος* διαφέρει από το χρέος σε συνάλλαγμα, γιατί το δεύτερο εκτός από το εξωτερικό δημόσιο χρέος, περιλαμβάνει και τα εσωτερικά δάνεια που έχουν εκδοθεί σε ξένο νόμισμα και το κράτος έχει αναλάβει τη σε ξένο νόμισμα εξυπηρέτηση τους. Στο εξωτερικό δημόσιο χρέος περιλαμβάνεται μέρος μόνο των δανείων του Δημοσίου που έχουν εκδοθεί με ασφαλιστικές ρήτρες ευρώ ή νομισμάτων άλλων χωρών.

Τα κεφάλαια του εξωτερικού δανεισμού αντιπροσωπεύουν ξένη αποταμίευση, ενώ τα κεφάλαια του εσωτερικού δανεισμού αντιπροσωπεύουν ημεδαπή αποταμίευση.

Πολλές χώρες έχουν υψηλό εξωτερικό χρέος, με τις Ηνωμένες Πολιτείες συνήθως στην κορυφή της λίστας, ωστόσο οι χώρες με ισχυρή οικονομία μπορούν να διαχειριστούν το χρέος χωρίς να συντρέξει κανένας κίνδυνος. Σε αντίθεση, τα έθνη που

έχουν αδύναμη οικονομία δυσκολεύονται να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα που δημιουργούνται από το ύψος του χρέους θέτοντας σε κίνδυνο την οικονομία τους.

Συνήθως, το ξένο χρέος είναι υπό μορφή συναλλάγματος. Όλα τα ποσά που καταβάλλονται για τον τόκο, τις αμοιβές και άλλες δαπάνες που αφορούν το χρέος είναι επίσης σε αυτό το νόμισμα. Για τις χώρες με τα ισχυρά νομίσματα, αυτό δεν δημιουργεί σημαντική απειλή δεδομένου ότι θα είναι σε θέση να εξάγουν επιτυχώς αγαθά και υπηρεσίες ούτως ώστε να κερδηθούν τα χρήματα που απαιτούνται για να ξεπληρώσει το χρέος. Ωστόσο μερικά κράτη έχουν αδύναμη οικονομία, που συνοδεύεται συχνά από μια πτώση στις συναλλαγματικές ισοτιμίες. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα το χρέος να θεωρείται μη βιώσιμο, αφού δεν μπορούν να παρέχουν αρκετά αγαθά και υπηρεσίες για να καρπωθούν τα κεφάλαια που χρειάζονται για να εξοφλήσουν το χρέος.

- **ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ**

Το *εσωτερικό χρέος* είναι μια κατηγορία εθνικού χρέους που έχει να κάνει με τα χρήματα που οφείλονται από την κυβέρνηση στους δανειστές που εδρεύουν στην ίδια χώρα. Το χρέος περιλαμβάνει τις υποχρεώσεις της εθνικής κυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένων των κεφαλαίων που δανείζονται για την εκτύπωση πρόσθετου νομίσματος. Ενώ πολλά έθνη έχουν κάποιο εσωτερικό χρέος, γίνεται προσπάθεια να εξισορροπήσουν αυτό το τμήμα του συνολικού χρέους με τις υποχρεώσεις που οφείλονται στους δανειστές έξω από τη χώρα.

Υπάρχουν οφέλη για το εσωτερικό χρέος από την έκδοση περισσότερου νομίσματος για την κυβέρνηση. Λαμβάνοντας υπόψη βασικές θεωρίες της μακροοικονομίας, που συμβαδίζουν με αυτήν την στρατηγική μπορεί να επιτρέψει στην κυβέρνηση τουλάχιστον να αποφύγει μερικώς την αύξηση στον πληθωρισμό που είναι πιθανό να συμβεί όταν τυπώνεται περισσότερο χρήμα και αποδεσμεύεται στην κυκλοφορία.

Επιπλέον, το εσωτερικό χρέος που υφίσταται δεν είναι απαραίτητο να χρησιμοποιηθεί για την αγορά των αγαθών και των υπηρεσιών. Μια στρατηγική είναι να δανειστούν χρήματα από ιδιώτες δανειστές και να το χρησιμοποιήσουν ως μέσο για τη δημιουργία κινητών αξιών που μπορούν στη συνέχεια να αγοραστούν από επενδυτές. Ενώ υπάρχουν θετικές πτυχές της μεταφοράς ενός ορισμένου ποσού εσωτερικού χρέους, τα έθνη τείνουν να ελέγξουν τη δραστηριότητα αυτή με προσοχή. Εάν αυξηθεί το χρέος πέρα από ένα ορισμένο σημείο, λαμβάνουν συνήθως μέτρα για να αποκαταστήσουν την ισορροπία μεταξύ του εξωτερικού και εσωτερικού χρέους.

2.3.3 Βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο χρέος

Η συγκεκριμένη διάκριση αναφέρεται στην διάρκεια αποπληρωμής του χρέους, σχετίζεται δηλαδή με τον χρόνο λήξης των δανείων που το απαρτίζουν. Οι χώρες

ανάλογα με τις δανειακές ανάγκες που έχουν και τους καλύτερους όρους που επιδιώκουν να επιτύχουν επιλέγουν τον κατάλληλο για αυτές χρόνο δανεισμού, ούτως ώστε να μπορέσουν να το αποπληρώσουν εμπρόθεσμα. Έτσι, δημιουργείται το βραχυπρόθεσμο και το μέσο-μακροπρόθεσμο χρέος. Συγκεκριμένα, το βραχυπρόθεσμο δημόσιο χρέος (short-term public debt) έχει χρόνο αποπληρωμής μικρότερο του έτους, το μεσοπρόθεσμο (intermediate) από εάν έως πέντε έτη και τέλος το μακροπρόθεσμο (long-term) από πέντε έτη και άνω.

2.3.4 Απεχθές χρέος

Απεχθές χρέος είναι μια θεωρία στο διεθνές δίκαιο, σύμφωνα με την οποία το δημόσιο χρέος που προκύπτει από ένα καθεστώς, για σκοπούς που δεν εξυπηρετούν τα συμφέροντα ενός κράτους, δεν θα πρέπει να είναι δεσμευτικό στην αποπληρωμή του.

Τέτοια χρέη θεωρούνται προσωπικά χρέη του καθεστώτος και όχι χρέη του κράτους. Η έννοια μπορεί να θεωρηθεί ανάλογη με την ακυρότητα των συμβάσεων που έχουν υπογραφεί με καταναγκασμό. Στην πραγματικότητα, αυτά τα χρέη δεν αποπληρώνονται ποτέ, επειδή οι άνθρωποι οι οποίοι ήταν στην εξουσία, είτε ανατρέπονται, είτε εκτελούνται, ή εξακολουθούν να αρνούνται να πληρώσουν.

Ο λόγος για τον οποίο το απεχθές χρέος δεν μπορεί να συνδεθεί με το έδαφος του κράτους είναι ότι δεν πληροί μία από τις προϋποθέσεις που καθορίζουν τη νομιμότητα των χρεών κράτους, δηλαδή ότι οι οφειλές του Δημοσίου πρέπει να πραγματοποιούνται, καθώς και τα έσοδα να χρησιμοποιούνται για την κάλυψη των αναγκών και των συμφερόντων του κράτους.

Σύμφωνα με τον Καθηγητή Sack (1927) ο οποίος διατύπωσε για πρώτη φορά την έννοια του απεχθούς χρέους, για να ορίσουμε ένα χρέος ως Απεχθές πρέπει να υπάρχουν τρεις προϋποθέσεις:

- Τα δάνεια να συμφωνήθηκαν χωρίς τη συγκατάθεση των πολιτών.
- Τα δάνεια να σπαταλήθηκαν σε δραστηριότητες που δεν ωφέλησαν το έθνος.
- Ο πιστωτής να ήταν ενήμερος γι' αυτή την κατάσταση και αδιαφορεί.

2.3.5 Καταναλωτικό και παραγωγικό δημόσιο χρέος

Αυτή είναι ιδιαίτερα σπουδαία διάκριση που γίνεται επίσης, η οποία χαρακτηρίζεται ανάλογα εκ του σκοπού κάλυψης του δανείου, προκειμένου να καλυφθούν αντίστοιχα καταναλωτικές ή επενδυτικές δαπάνες του Δημοσίου. Εκ της διάκρισης αυτής καθίσταται εμφανές ότι ο καταναλωτικός δανεισμός είναι ιδιαίτερα επιζήμιος και λίαν επικίνδυνος καθώς διογκώνει το χρέος, χωρίς να διευρύνεται η παραγωγική δυνατότητα της οικονομίας και κατ' επέκταση του εθνικού εισοδήματος. Σε τελείως αντίθεση με το

παραγωγικό δημόσιο χρέος όπου η τυχόν αύξησή του, ουσιαστικά, συμπορεύεται με τη βελτίωση της παραγωγικής δυνατότητας της οικονομίας. Εκ του τελευταίου αυτού λόγου συχνά υποστηρίζεται από πολλούς, δίκαια, ότι το "παραγωγικό δημόσιο χρέος είναι αυτοεξυπηρετούμενο". Πράγματι, μέσω αυτού αυξάνεται το εθνικό εισόδημα αφού επιταχύνοντας τις επενδύσεις χρηματοδότησης από το προϊόν του δανείου, παρέχεται η δυνατότητα στο Δημόσιο για εξεύρεση πρόσθετων πόρων αναγκαίων στην εξόφληση του δανείου.

2.4 Έλλειμμα

Έλλειμμα είναι το ποσό κατά το οποίο τα έσοδα υπολείπονται των εξόδων σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο, συνήθως μια οικονομική χρήση

Δημοσιονομικό έλλειμμα είναι η διαφορά ανάμεσα στα πραγματοποιηθέντα δημόσια έσοδα και στις πραγματοποιηθείσες δημόσιες δαπάνες σε συγκεκριμένο οικονομικό έτος. Το δημόσιο έλλειμμα εκφράζεται συνήθως ως ποσοστό επί του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (Α.Ε.Π.) και αποτελεί βασικό δείκτη οικονομικής πορείας για μια χώρα. Γενικότερα, τη διαφορά δαπανών – εσόδων την αποκαλούμε ισοζύγιο και μπορεί να είναι θετικό (πλεόνασμα) ή αρνητικό (έλλειμμα)

2.4.1 Διαφορά μεταξύ δημοσιονομικού ελλείμματος και δημοσίου χρέους

Το έλλειμμα είναι η διαφορά εντός ενός οικονομικού έτους, μεταξύ των εσόδων του κράτους (κυρίως φόροι) και εξόδων (μισθοί και συντάξεις, αγορές αγαθών, μεταβιβάσεις, τόκοι κ.ά.). Επειδή κάθε χρόνο το κράτος δανείζεται για κάλυψη του ελλείμματος, θεωρητικά, στο σύνολό τους τα δημοσιονομικά ελλείμματα, δημιουργούν το δημόσιο χρέος. Πρακτικά όμως, το δημόσιο χρέος αποτελείται κυρίως από το σύνολο των ελλειμμάτων αλλά και από τις ετήσιες στατιστικές προσαρμογές, οι οποίες είναι απαραίτητες για τη συμφιλίωση του ελλείμματος με το χρέος (debt-deficit adjustment)

2.5 Διαδικασία Υπερβολικού Ελλείμματος (ΔΥΕ)

Στόχος του συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης είναι η πρόληψη της εμφάνισης υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος στη ζώνη ευρώ μετά την είσοδο στο τρίτο στάδιο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης (ONE) που ξεκίνησε την 1η Ιανουαρίου 1999.

Τα κράτη μέλη της ΕΕ για να διατηρήσουν την οικονομική τους ευημερία θα πρέπει να «κρατούν» το δημοσιονομικό τους έλλειμμα σε χαμηλά επίπεδα. Η τιμή αναφοράς για το δημόσιο έλλειμμα αφενός είναι 3 % του ακαθάριστου εσωτερικού προϊόντος (ΑΕΠ)-η υπέρβαση αυτής της τιμής θεωρείται έκτακτη: 1)εάν οφείλεται σε ασυνήθεις περιστάσεις που εκφεύγουν του ελέγχου του συγκεκριμένου κράτους μέλους και έχουν σημαντική επίπτωση στη δημοσιονομική του κατάσταση και 2)εάν οφείλεται σε σοβαρή

οικονομική ύφεση. (Η υπέρβαση του 3 % του ΑΕΠ είναι αποτέλεσμα αρνητικού ετήσιου ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ ή σωρευτικής μείωσης της παραγωγής κατά τη διάρκεια παρατεταμένης περιόδου πολύ χαμηλής ετήσιας μεγέθυνσης). Και αφετέρου το ποσοστό του χρέους να μην ξεπεράσει το 60% του ΑΕΠ.

Για να εντοπίσει το υπερβολικό έλλειμμα η ΔΥΕ αφού έχει μελετήσει την έκθεση που υποβάλλουν τα κράτη στην Επιτροπή για τα δημόσια οικονομικά τους, δημιουργεί ένα χρονοδιάγραμμα και αποστέλλει στο Συμβούλιο. Με βάση τη γνώμη της Επιτροπής, το Συμβούλιο αποφασίζει εάν υφίσταται ή όχι υπερβολικό έλλειμμα. Το Συμβούλιο λαμβάνει υπόψη ενδεχόμενες παρατηρήσεις του οικείου κράτους μέλους. Εάν αποφασίσει ότι υφίσταται υπερβολικό έλλειμμα, το Συμβούλιο απευθύνει συστάσεις στο συγκεκριμένο κράτος μέλος.

Το Συμβούλιο θέτει μέγιστη προθεσμία έξι μηνών κατ' ανώτατο όριο προκειμένου το συγκεκριμένο κράτος μέλος να λάβει αποτελεσματικά μέτρα. Εάν τα μέτρα είναι αποδοτικά και μειωθεί το έλλειμμα, τότε το Συμβούλιο τερματίζει τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος.

Εντός προθεσμίας δύο μηνών από την έκδοση της απόφασής του με την οποία διαπιστώνεται ότι δεν έχουν ληφθεί αποτελεσματικά μέτρα, το Συμβούλιο μπορεί να ειδοποιήσει το συγκεκριμένο κράτος μέλος να λάβει μέτρα για τη μείωση του ελλείμματος. Το αργότερο εντός τεσσάρων μηνών μετά την παραπάνω ειδοποίηση, εάν το κράτος μέλος δεν συμμορφωθεί προς τις αποφάσεις του Συμβουλίου, το Συμβούλιο αποφασίζει την επιβολή κυρώσεων.

Τέλος, εάν εντός των έξι μηνών κατ' ανώτατο όριο που ακολουθούν τη διαπίστωση υπερβολικού ελλείμματος, το κράτος μέλος δεν έχει λάβει αποτελεσματικά μέτρα, το Συμβούλιο αποφασίζει να ανακοινώσει δημόσια τις συστάσεις του.

ΕΠΙΒΛΗΘΕΙΣΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ:

Οι κυρώσεις ως αποτέλεσμα της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος λαμβάνουν αρχικά την μορφή άτοκης κατάθεσης υπέρ της ΕΕ. Το ποσό αυτής της κατάθεσης περιλαμβάνει:

- ένα σταθερό στοιχείο ίσο με το 0,2 % του ΑΕΠ·
- ένα μεταβλητό στοιχείο ίσο με το 1/10 της διαφοράς μεταξύ του εκφρασμένου σε ποσοστό του ΑΕΠ ελλείμματος του προηγούμενου έτους και της τιμής αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ.

Κάθε ένα από τα επόμενα έτη, το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει την αύξηση των κυρώσεων απαιτώντας συμπληρωματική κατάθεση. Στην περίπτωση αυτή, η κατάθεση ισούται με το 1/10 της διαφοράς μεταξύ του εκφρασμένου σε ποσοστό του ΑΕΠ ελλείμματος του προηγούμενου έτους και της τιμής αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ.

Για το ετήσιο ποσό των καταθέσεων ορίζεται ανώτατο όριο ύψους 0,5 % του ΑΕΠ.

Μια κατάθεση μετατρέπεται κατ' αρχήν σε πρόστιμο εάν, εντός των δύο επομένων ετών, το Συμβούλιο κρίνει ότι δεν έχει διορθωθεί το υπερβολικό έλλειμμα.

Το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει την πλήρη ή μερική κατάργηση των κυρώσεων σε συνάρτηση με την επιτευχθείσα πρόοδο του συγκεκριμένου κράτους μέλους όσον αφορά τη διόρθωση του υπερβολικού του ελλείμματος.

Το Συμβούλιο αίρει όλες τις ισχύουσες ακόμη κυρώσεις εφόσον καταργηθεί η απόφαση για την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος. Τα τυχόν επιβληθέντα πρόστιμα δεν επιστρέφονται στο συγκεκριμένο συμμετέχον κράτος μέλος.

Οι τόκοι των καταθέσεων που παρακατατίθενται στην Επιτροπή, καθώς και το προϊόν των προστίμων, διανέμονται μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών μελών που δεν παρουσιάζουν υπερβολικό έλλειμμα, κατ' αναλογία προς το μερίδιό τους στο συνολικό ακαθάριστο εθνικό προϊόν (ΑΕΠ) των επιλέξιμων κρατών μελών.

2.6 Διαχείριση Δημοσίου Χρέους

2.6.1 Ορισμός διαχείρισης χρέους

Ο ορισμός της διαχείρισης του Δημοσίου Χρέους περιλαμβάνει αποφάσεις του Υπουργείου Οικονομικών που αφορούν : 1) Το είδος του υπό έκδοση χρέους για την άντληση νέου χρήματος, 2) Τα είδη του υπό έκδοση χρέους για την αναχρηματοδότηση των αξιόγραφων που λήγουν και 3) Αποφάσεις της Κεντρικής Τράπεζας που αφορούν τα είδη αγοράς και πωλήσεις ομολόγων και εντόκων γραμματίων για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής. Στον παραπάνω ορισμό της διαχείρισης του Δημοσίου Χρέους δεν συμπεριλαμβάνονται οι νέες εκδόσεις αξιογράφων του Υπουργείου Οικονομικών για την κάλυψη του ελλείμματος του Προϋπολογισμού ή η αποπληρωμή ομολόγων από πλεονάσματα του προϋπολογισμού. Οι περιπτώσεις αυτές δεν καταγράφονται ως διαχείριση του χρέους αλλά ως Δημοσιονομική πολιτική.

2.6.2 Ρικαρδιανή Ισοδυναμία και θεωρία ουδετερότητας διαχείρισης χρέους

Μέσα από το υπόδειγμα που ανέπτυξε ο Barro (1974) και το σύνολο των υποθέσεων που εφάρμοσε, η απάντηση στο αρχικό ερώτημα που είχε διατυπώσει « αποτελούν τα κρατικά ομόλογα πραγματικό πλούτο;» ήταν απλά όχι. Το κύριο αποτέλεσμά του είναι ευρέως γνωστό ως Ρικαρδιανή Ισοδυναμία.

Η πρόταση της Ρικαρδιανής ισοδυναμίας υποστηρίζει ότι σε περίπτωση που μειωθούν οι φόροι σε μία χώρα, η θετική επίδραση που θα προκύψει στην κατανάλωση από το υψηλότερο σημερινό εισόδημα θα είναι ισοδύναμη με την αρνητική επίδραση που θα προκύψει από το χαμηλότερο προσδοκώμενο (μελλοντικό) εισόδημα.

Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, η συνολική επίδραση μιας φορολογικής ελάφρυνσης στην επιθυμητή κατανάλωση, και κατά συνέπεια στην επιθυμητή εθνική [αποταμίευση](#), να είναι μηδενική. Για να διατηρεί την αξία της η Ρικαρδιανή Ισοδυναμία πρέπει να ισχύει το σύνολο των παρακάτω υποθέσεων :

- Τα νοικοκυριά είναι ορθολογικά και μπορούν να «βλέπουν μπροστά», οι αποφάσεις τους δεν αφορούν ένα βραχύ πλάνο κατανάλωσης αδιαφορώντας για το μέλλον.
- Η φορολογία στην οποία είναι υποκείμενα τα νοικοκυριά είναι εφ' άπαξ φορολογία και δεν στρεβλώνει την διαχρονική επιλογή για κατανάλωση
- Τα νοικοκυριά έχουν να λύσουν το πρόβλημα τους με το διηνεκές
- Δεν υπάρχει αβεβαιότητα στην οικονομία σχετικά με το μελλοντικό επίπεδο δημοσίων δαπανών καθώς και για το εισόδημα ή για τα επιτόκια.
- Όσα αφορά τις κεφαλαιαγορές υπάρχει προϋπόθεση ότι αυτές είναι ρευστές και ολοκληρωμένες.

Σύμφωνα με την Ρικαρδιανή Ισοδυναμία, μπορεί να γίνει μια επέκταση στη διαχείριση του δημοσίου χρέους εφόσον κάτω από τις συνθήκες που έχουν αναφερθεί ανωτέρω, η επιλογή φόρων ή χρέους δεν μπορεί να αλλάξει την κατανομή πόρων. Έτσι κατά αναλογία μπορεί να γίνει επέκταση της διαχείρισης δημοσίου χρέους και με το θεώρημα ουδετερότητας της διαχείρισης του δημοσίου χρέους, κατά το οποίο οποιαδήποτε επιλογή χρεογράφων δεν έχει επίπτωση στην κατανομή των φόρων.

Ο ορισμός και οι αναγκαίες συνθήκες του θεωρήματος ουδετερότητας καταγράφηκαν από τον Missale (1999) και είναι οι εξής :

- Τα νοικοκυριά είναι ορθολογικά
- Οι τρέχουσες γενεές λαμβάνουν υπόψη τις μελλοντικές φορολογικές αλλαγές ή συνδέονται με τις μελλοντικές γενεές μέσω μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων
- Οι φόροι δεν στρεβλώνουν τις επιλογές, είναι για παράδειγμα εφάπαξ.
- Οι κεφαλαιαγορές είναι τέλειες. Σε μια ολοκληρωμένη και ρευστή δευτερογενούς αγοράς τίτλων δημοσίου, δεν υπάρχουν περιορισμοί σε βραχυπρόθεσμες πωλήσεις δημοσίων χρεογράφων ή υπάρχουν υποκατάστατα αυτών, ιδιωτικών συμφερόντων.
- Οι κεφαλαιαγορές ιδιωτικών κεφαλαίων είναι ολοκληρωμένες, εάν όχι αρκεί η μη έκδοση κάποιου νέου τύπου χρεόγραφο.
- Το κομμάτι των μελλοντικών φόρων που καλείται να συνεισφέρει το κάθε άτομο είναι ανεξάρτητο από το ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον

- Το χρέος δεν δύναται να παράγει αξία .

Εάν ισχύουν οι συνθήκες αυτές, οποιαδήποτε δομή και να έχει το δημόσιο χρέος και οποιαδήποτε αλλαγή κι αν πραγματοποιηθεί από την κυβέρνηση, δεν θα έχει καμία πραγματική επίδραση στην ισορροπία της οικονομίας.

Ο Missale (1999) πραγματοποιεί έναν διαχωρισμό σε δύο κατηγορίες των προτάσεων τις ουδετερότητας για χρηματοοικονομικούς χειρισμούς, ισχυριζόμενος ότι οι συνθήκες του θεωρήματος είναι λιγότερες πειστικές από αυτές της Ρικαρδιανής Ισοδυναμίας. Τις διαχωρίζει μεταξύ αυτών που επηρεάζουν την απόδοση του συνολικού χρέους και αυτές που δεν την επηρεάζουν και αφήνουν αμετάβλητους τους φόρους.

Ύστερα από μελέτες και διάφορες υποθέσεις που αποτυπώθηκαν ,το γενικό συμπέρασμα είναι ότι η ουδετερότητα της διαχείρισης του δημοσίου χρέους μπορεί να ισχύει κάτω από ένα ευρύ φάσμα υποθέσεων, όχι ιδιαίτερα ρεαλιστικών, ή μπορεί να ισχύει υπό πολύ συγκεκριμένες δομές δημοσίου χρέους ή μεταβολών της δομής του.

Γίνεται αντιληπτό από τις θεωρητικές προτάσεις ουδετερότητας, που έχουν καταγραφεί στο πέρας των ετών, πως η διαχείριση δημοσίου χρέους έχει να παίζει κάποιο ρόλο στην βελτίωση της ευημερίας, διορθώνοντας πιθανές ατέλειες και ιδιομορφίες, λόγω των κεφαλαιαγορών

2.7 Ο ρόλος και οι στόχοι της διαχείρισης του Δημοσίου Χρέους

Ανάλογα και με την Ρικαρδιανή Ισοδυναμία, στην γενική περίπτωση ,με εφαρμογή του συνόλου των συνθηκών που περιγράψαμε προηγουμένως, ισχύει το θεώρημα της ουδετερότητας της διαχείρισης του δημοσίου χρέους. Όμως για πολύ συγκεκριμένες δομές δημοσίου χρέους και υπό προϋποθέσεις, μπορεί να ισχύει η ουδετερότητα ακόμα κ όταν μία οι περισσότερες συνθήκες δεν ισχύουν. Η βιβλιογραφία έχει αναδείξει τέσσερις περιπτώσεις στις οποίες η κατάλληλη διαχείριση μπορεί να παίζει βασικό ρόλο στην βελτίωση της ευημερίας ή και να θεραπεύσει ατέλειες και ανισορροπίες. Συγκεκριμένα ,αυτές οι περιπτώσεις είναι, όταν:

- Η φορολογία προκαλεί μεταβολές στις αποφάσεις των νοικοκυριών για κατανάλωση (στρεβλωτική φορολογία) Οι κεφαλαιαγορές είναι ατελείς και τα νοικοκυριά δεν έχουν τις ίδιες δυνατότητες με την κυβέρνηση ώστε να σχηματίσουν το χαρτοφυλάκιο τους
- Οι κεφαλαιαγορές δεν είναι ολοκληρωμένες ,όπου και τα νοικοκυριά και η κυβέρνηση έχουν περιορισμένες δυνατότητες μεταβολής του χαρτοφυλακίου τους. Λόγου χάρη οι διαφορετικές γενεές αντιμετωπίζουν διαφορετικό επίπεδο ρίσκου, δηλαδή η ανισοκατανομή του ρίσκου.
- Κάθε φορά που δεν ισχύει η μια συνθήκη της ουδετερότητας της διαχείρισης του δημοσίου χρέους, βρίσκει ρόλο η επιλογή της δομής του χρέους. Η

πολιτική της διαχείρισης του χρέους έχει ως στόχους: την μακροοικονομική σταθεροποίηση ,την ανάπτυξη, την διευκόλυνση της άσκησης νομισματικής πολιτικής και την ελαχιστοποίηση του κόστους και των κινδύνων .

Ο Tobin ισχυρίζεται ότι τα συναπτόμενα δάνεια θα πρέπει να είναι μακροπρόθεσμα, πολύ αργότερα ο Barro (1999) έδωσε έμφαση στην φορολογική εξομάλυνση η οποία μπορεί να επιτευχθεί μέσω χρηματοδότησης κυρίως των επενδυτικών δαπανών με δανεισμό. Στην συνέχεια, ο Missale (2000),δεδομένου ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δίνει έμφαση στην σταθερότητα των τιμών, προτείνει ως κύριο στόχο της διαχείρισης του δημοσίου χρέους,την σταθεροποίηση του ελλείμματος.Τέλος ,οι στόχοι που έθεσαν οι Ευρωπαίοι διαχειριστές χρέους δεν μοιάζουν κ πολύ με τους αντίστοιχους της ακαδημαϊκής βιβλιογραφίας, καθώς οι περισσότεροι φορείς στην ζώνη του ευρώ ενδιαφέρονται πιο πολύ για την χρηματοδότηση ετήσιου δανεισμού με το χαμηλότερο δυνατό μεσοπρόθεσμο κόστος. Προκύπτει λοιπόν ότι η φορολογική εξομάλυνση σαν στόχος φαίνεται να αγνοείται.

Σύμφωνα με τους Holswijk και DeHaan (2005 ,η μείωση φόρων λόγω πτώσης των επιτοκίων μπορεί να οδηγήσει σε μια σχεδόν βέλτιστη διαχείριση χρέους όσον αφορά τον στόχο της φορολογικής εξομάλυνσης,παρά το γεγονός ότι όπως προέκυψε παραπάνω αυτός ο στόχος δεν λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη κατά άμεσο τρόπο. Οι οικονομολόγοι δίνουν προσοχή στις μεταβολές της αγοραίας αξίας του χαρτοφυλακίου χρέους, ενώ αντιθέτως οι διαχειριστές χρέους επικεντρώνουν την προσοχή τους στον ετήσιο προϋπολογισμό. Παρ' όλα αυτά ο Missale (2001) υποστηρίζει ότι η τρέχουσα διαχείριση του χρέους που εφαρμόζεται οδηγεί προς μια βέλτιστη σύνθεση χρέους όσο αφορά την επίτευξη του στόχου σταθεροποίησης του ελλείμματος, ενώ το αντίστοιχο μέγεθος με χρήση τιμαριθμοποιημένων ομολόγων είναι λίγο πιο κάτω από το βέλτιστο επίπεδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΚΡΑΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ: ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ

3.1 Οι Στόχοι της Κρατικής Παρέμβασης

Οι βασικές υποθέσεις πάνω στις οποίες στηρίζεται η μορφή της αγοράς του τέλειου ανταγωνισμού δεν ισχύουν στην πραγματικότητα. Συνέπεια αυτού είναι η λειτουργία της οικονομίας της αγοράς να οδηγεί σε αποτελέσματα που δεν θεωρούνται κοινωνικά επιθυμητά ή τουλάχιστο παραδεκτά από την κοινωνία. Εδώ καλείται να παίξει το Κράτος το ρόλο του, το οποίο χωρίς βασικά να αφαιρεί λειτουργίες από την αγορά και την ελεύθερη επιχείρηση, παρεμβαίνει με διάφορα μέσα πολιτικής στην οικονομία, ούτως ώστε να επαναφέρει την ισορροπία. Η πρώτη κατηγορία των παρεμβάσεων τον κράτους αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο κατανέμονται οι παραγωγικοί πόροι σε διαφορετικές χρήσεις. Δεύτερη μορφή παρέμβασης είναι η αντιμετώπιση των ανισοτήτων στα εισοδήματα και στον πλούτο. Τρίτη μορφή, είναι να πετύχει τη μέγιστη δυνατή παραγωγή από τους υπάρχοντες πόρους. Τέλος, το κράτος μεριμνά για το μέλλον.

3.2 Τα Μέσα Παρέμβασης του Κράτους

Το Κράτος για να παρέμβει σε οποιαδήποτε οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα, καθώς και για να επιτύχει τους στόχους που αναφέραμε παραπάνω, χρειάζεται να έχει έναν μηχανισμό, ο οποίος θα απαρτίζεται από το σύνολο των δημοσίων οργανισμών και υπηρεσιών. Κάθε τμήμα αυτού του μηχανισμού έχει μια κύρια αποστολή, στην οποία οφείλει την ύπαρξή του και την οποία καλείται να εκπληρώσει. Στο μηχανισμό αυτόν ανήκουν τα υπουργεία με τις επιμέρους υπηρεσίες τους, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Νομαρχίες - Δήμοι - Κοινότητες), οι Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης, όπως, παραδείγματος χάρη, το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ), ο Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ) κ.τ.λ., τα διάφορα νομικά πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου όπως είναι τα νοσοκομεία, τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, οι επιχειρήσεις κοινής ωφελείας (ΔΕΗ) κ.τ.λ.

Τα χρηματικά ποσά που διατίθενται για την κάλυψη των αναγκών αυτών των δημοσίων οργανισμών και υπηρεσιών ονομάζονται *δημόσιες δαπάνες*. Με στόχο την κάλυψη των δαπανών αυτών το Κράτος έχει ανάγκη από *δημόσια έσοδα*, τα οποία προέρχονται από τις επιχειρηματικές δραστηριότητές του, από την εκμετάλλευση των περιουσιακών στοιχείων του, αλλά κυρίως από διάφορες μορφές φορολογίας που

επιβάλλει το Κράτος στα άτομα και τις επιχειρήσεις. Επίσης, στα δημόσια έσοδα συμπεριλαμβάνεται και ο δημόσιος δανεισμός.

Οι παρεμβάσεις του κράτους που γίνονται μέσω των δημοσίων εσόδων και εξόδων ονομάζεται *δημοσιονομική πολιτική* του κράτους και τα μέσα που χρησιμοποιούνται ονομάζονται *δημοσιονομικά μέσα*. Τα δημοσιονομικά μέσα ταξινομούνται σε τρεις κατηγορίες: i) *Δημόσιες Δαπάνες*, π.χ. Μισθοί δημοσίων υπαλλήλων, δημόσιες επενδύσεις, συντάξεις, επιδόματα ανεργίας, κ.ά, ii) *Φόροι*, π.χ. οι φόροι που πληρώνουν μισθωτοί από το μισθό τους, οι επιχειρήσεις από τα κέρδη τους, ΦΠΑ, εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, φόρος βενζίνης, κ.ά, iii) *Δημόσιος Δανεισμός*, π.χ. ο δανεισμός δημοσίων φορέων από το κοινό με έκδοση ομολογιακών δανείων, κ.ά.

Επίσης, όλα τα μέσα που των δημοσίων φορέων που έχουν άμεση σχέση με τα νομισματικά μεγέθη της οικονομίας και τις πιστώσεις, π.χ. η ποσότητα χρήματος που κυκλοφορεί στην οικονομία, το ύψος και η διάρθρωση των επιτοκίων, κ.ά. ονομάζονται *νομισματικά και πιστωτικά μέσα*. Επιπρόσθετα υπάρχουν και τα *μέσα εξωτερικής οικονομικής πολιτικής*. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται όλα τα μέσα των δημοσίων φορέων τα οποία επηρεάζουν άμεσα το ισοζύγιο διεθνών συναλλαγών της χώρας, π.χ. δασμοί, επιδοτήσεις εξαγωγών, τιμή συναλλάγματος, κ.ά. Τέλος, υπάρχουν τα *θεσμικά μέσα* που αναφέρονται στη δημιουργία νέων ή στη μεταρρύθμιση παλαιών θεσμών της χώρας.

3.3 Η αναγκαιότητα του Δημοσίου Δανεισμού ως μέσω χρηματοδότησης της Κρατικής Οικονομικής δραστηριότητας και οι κυριότεροι λόγοι Δανεισμού

Ο δημόσιος δανεισμός και η ρύθμιση του δημόσιου χρέους αποτελούν κάποια από αυτά τα μέσα πολιτικής που χρησιμοποιεί το παρεμβατικό κράτος για να επηρεάσει και να συντονίσει τις οικονομικές αποφάσεις και τη δράση των ιδιωτών προς την κατεύθυνση της μεγιστοποίησης της κοινωνικής ευημερίας. Επιπλέον, ο δημόσιος δανεισμός, εκτός από μέσο οικονομικής πολιτικής, αποτελεί και ένα μέσο για τους δημόσιους φορείς να καλύψουν ένα μέρος των δαπανών. *Οι κυριότεροι λόγοι για τους οποίους δανείζονται οι δημόσιοι φορείς:* είναι η χρηματοδότηση των δημοσίων επενδύσεων, καθώς οι επενδύσεις αποφέρουν όφελος για μια σειρά ετών και επομένως θα πρέπει να χρηματοδοτούνται τουλάχιστον εν μέρει με δανεισμό, ο οποίος δεν κατανέμει το κόστος των επενδύσεων ανάμεσα στα άτομα του κοινωνικού συνόλου της περιόδου όπου γίνονται οι επενδύσεις, αλλά αναβάλλει την κατανομή του κόστους αυτού για το χρόνο οπότεν εξοφλείται το δάνειο, είναι η ανεπάρκεια των τρεχόντων εσόδων, και ιδιαίτερα των φορολογικών εσόδων που αποτελούν την κύρια πηγή κάλυψης των δημοσίων δαπανών, είναι η ανάγκη κρατικής παρέμβασης για σταθεροποίηση της

οικονομίας σε περίπτωση που η συνολική ενεργή ζήτηση είναι διαφορετική από το επίπεδο παραγωγής πλήρους απασχόλησης, με συνέπεια να έχουμε ανεργία ή πληθωρισμό και τέλος είναι η διοχέτευση των αποταμιεύσεων στους κλάδους που επιθυμούν οι ίδιοι οι δημόσιοι φορείς, προκειμένου να ενισχύσουν ορισμένους κλάδους που ενδεχόμενα θα είχαν αδυναμία να εξεύρουν τους απαραίτητους πόρους μέσω του μηχανισμού της αγοράς.

3.4 Διακρίσεις Δημοσίου Δανεισμού

3.4.1 Διάκριση των δημοσίων δανείων σε εσωτερικά και εξωτερικά

Τα δημόσια δάνεια διακρίνονται σε *εσωτερικά και εξωτερικά* με βάση τα κριτήρια του τύπου εκδόσεως και του είδους του νομίσματος στο οποίο εκδίδονται οι σχετικοί τίτλοι. Ειδικότερα, σύμφωνα με την άποψη αυτή, *εσωτερικά* είναι τα δημόσια δάνεια που εκδίδονται στο εσωτερικό της χώρας και στο εθνικό νόμισμα της χώρας αυτής. *Εξωτερικά* δε είναι τα δημόσια δάνεια που εκδίδονται στο εξωτερικό μιας χώρας και σε αλλοδαπό νόμισμα. Τέλος, εάν ένα δημόσιο δάνειο εκδίδεται σε περισσότερες χώρες της αλλοδαπής και σε περισσότερα του ενός αλλοδαπά νομίσματα, χαρακτηρίζεται ειδικότερα ως διεθνές δάνειο.

Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι ο εξωτερικός δανεισμός είναι πρόσθετο βάρος για την οικονομία, διότι το εγχώριο χρήμα μεταβιβάζεται σε ξένες χώρες για την αποπληρωμή του δανείου, αποδυναμώνοντας χρηματικά την οφειλέτρια χώρα. Στην περίπτωση του εσωτερικού η αποπληρωμή του δανείου θα γινόταν προς τους ιδιωτικούς φορείς της χώρας διατηρώντας το εθνικό εισόδημα.

Σύμφωνα με τον Καθηγητή Π. Δερτιλή, ο οποίος υποστήριξε την άποψη ότι το κριτήριο του τύπου της εκδόσεως δεν είναι ασφαλές για τον χαρακτηρισμό ενός δανείου ως εσωτερικού ή εξωτερικού, γιατί η εθνική αποταμίευση μιας χώρας συμμετέχει στο δημόσιοδανεισμό μιας άλλης χώρας. Για να χαρακτηριστεί ένα δημόσιο δάνειο ως εξωτερικό ή εσωτερικό, ο Καθηγητής Π. Δερτιλής πρότεινε ως ασφαλέστερο κριτήριο τη γεωγραφική κατανομή των τίτλων. Σύμφωνα με το κριτήριο αυτό, εσωτερικό θεωρείται ένα δάνειο όταν μια χώρα αποκτά κεφάλαια από το εσωτερικό, οι δε τίτλοι του δανείου ανήκουν σε πολίτες της χώρας αυτής. Στις περιπτώσεις που μια χώρα αποκτά κεφάλαια από το εξωτερικό και οι τίτλοι του δανείου ανήκουν σε αλλοδαπούς πολίτες, το δάνειο χαρακτηρίζεται ως εξωτερικό.

3.4.2 Διάκριση των δημοσίων δανείων σε παραγωγικά και σε καταναλωτικά

Με κριτήριο τις δαπάνες που πρόκειται να καλύψουν τα δημόσια δάνεια διακρίνονται σε *παραγωγικά και καταναλωτικά*. Αναλυτικότερα:

Παραγωγικά θεωρούνται τα δημόσια δάνεια των οποίων το προϊόν προορίζεται να χρηματοδοτήσει τη διενέργεια δημοσίων επενδύσεων από τις οποίες θα προκύψει αύξηση του εθνικού εισοδήματος της δανειολήπτριας χώρας.

Καταναλωτικά δημόσια δάνεια θεωρούνται εκείνα των οποίων το προϊόν διατίθεται για την κάλυψη καταναλωτικών δαπανών του κράτους. Καταναλωτικές δαπάνες θεωρούνται εκείνες που δε συντελούν στην αύξηση του εθνικού εισοδήματος.

3.4.3 Διάκριση των δημοσίων δανείων σε διαρκή ή αορίστου χρόνου και σε χρεολυτικά ή ορισμένου χρόνου

Ως *διαρκή ή αορίστου χρόνου* θεωρούνται τα δημόσια δάνεια που δεν έχουν ημερομηνία λήξεως. Από τη δημοσιονομική ιστορία της Χώρας μας διαρκές δημόσιο δάνειο απετέλεσε π.χ. η έκδοση των τίτλων του Πάγιου Δανείου του 1889 με επιτόκιο 4% που μετατράπηκαν το 1898 σε τοκοχρεολυτικούς τίτλους. Πρέπει να σημειωθεί ότι τέτοιου είδους δάνεια είναι πάντα εσωτερικά.

Και ως *χρεολυτικά ή ορισμένου χρόνου* είναι τα δημόσια δάνεια για την εξυπηρέτηση των οποίων το Κράτος υποχρεούται, σύμφωνα με τους όρους της σχετικής συμβάσεως, να καταβάλει στους κομιστές των τίτλων μετά την πάροδο ορισμένου χρόνου, εφάπαξ ή σταδιακά, τόσο το κεφάλαιο του δανείου όσο και τους συμφωνηθέντες τόκους. Με βάση την διάρκεια αποπληρωμής το χρεολυτικό δημόσιο δάνειο μπορεί να διακριθεί σε:

- i) Βραχυπρόθεσμο - διάρκεια εξοφλήσεως κυμαίνεται μεταξύ 1 και 5 ετών .
- ii) Μεσοπρόθεσμο - διάρκεια εξοφλήσεως κυμαίνεται μεταξύ 6 και 10 ετών.
- iii) Μακροπρόθεσμο - διάρκεια εξοφλήσεως μεγαλύτερη από δέκα έτη.

3.4.4 Διάκριση των δημοσίων δανείων σε Αναγκαστικά Δημόσια Δάνεια

Σε εξαιρετικές και σπάνιες περιπτώσεις το κράτος προσφεύγει στην έκδοση αναγκαστικού δημοσίου δανείου για την κάλυψη των αναγκών του. Ως *αναγκαστικό δάνειο* ορίζεται η αναγκαστική χρηματική εισφορά των πολιτών με την μονομερή υπόσχεση του κράτους για επιστροφή του κεφαλαίου ,συνήθως μαζί με την καταβολή μειωμένου τόκου.

3.4.5 Άλλες διακρίσεις δανείων

i. Διαπραγματεύσιμα ή μη διαπραγματεύσιμα

Η διάκριση αυτή αφορά τους τίτλους των δανείων που είναι διαπραγματεύσιμοι στο χρηματιστήριο. Κάθε περίπτωση δανείου έχει διαφορετικούς όρους που αναφέρουν για ποιους είναι διαπραγματεύσιμο ή μη διαπραγματεύσιμο.

ii. Μετατρέψιμα ή μη μετατρέψιμα

Αναφέρονται στη δυνατότητα που έχει ένα κράτος, ώστε μετά την σύνταξη του δανεισμού να μπορεί να επαναδιαπραγματευθεί τους όρους του δανείου

3.5 Μέθοδοι Έκδοσης Δημοσίων Δανείων

Με τον όρο έκδοση δημοσίων δανείων νοείται η διενέργεια από την Διοίκηση των αναγκαίων εκείνων πράξεων, με τις οποίες συνάπτεται η σύμβαση του δανείου μεταξύ του Κράτους και των δανειστών του. Σύμφωνα με την ακολουθούμενη δημοσιονομική πρακτική των Κρατών, οι σπουδαιότεροι μέθοδοι διάθεσης των τίτλων των δημοσίων δανείων στο επενδυτικό κοινό είναι :

- Μέθοδος πωλήσεων των τίτλων σε δημόσια εγγραφή
- Μέθοδος πωλήσεων των τίτλων στις Τράπεζες
- Μέθοδος πωλήσεων των τίτλων στο Χρηματιστήριο Αξιών

3.5.1 Η μέθοδος πωλήσεων των τίτλων σε δημόσια εγγραφή

Σύμφωνα με την μέθοδο αυτή, το Δημόσιο, προαναγγέλλει την έκδοση των τίτλων του δανείου από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (τηλεόραση, εφημερίδες, ραδιόφωνο) προβάλλοντας συγχρόνως τους όρους του δανείου, που είναι ελκυστικοί για τους επενδυτές και στην συνέχεια τους προσκαλεί να εγγραφούν μέσα σε συγκεκριμένη προθεσμία . Ακολουθεί η εγγραφή των επενδυτών στο δάνειο ,που πραγματοποιείται σε διάφορα πιστωτικά ιδρύματα μέσω συγκεκριμένων μεθόδων .

Το βασικό χαρακτηριστικό των δημοσίων δανείων που εκδίδονται με αυτή την μέθοδο ,είναι ότι οι όροι των δανείων αυτών δεν αποτελούν αντικείμενο διαπραγματεύσεως μεταξύ του Κράτους και των αποταμιευτών, αλλά καθορίζονται μονομερώς από τον Κράτος. Οι ενδιαφερόμενοι αποταμιευτές έχουν μόνο την ευχέρεια να εγγραφούν ή όχι στο δάνειο αυτό και αν και εφόσον αποφασίσουν να κάνουν την εγγραφή είναι υποχρεωμένοι να αποδεχτούν το σύνολο των ορών του δανείου.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό, είναι ότι το Κράτος συμβάλλει στην πρωτογενή αγορά των τίτλων απευθείας από τους αποταμιευτές του. Και για τον λόγο αυτό η μέθοδος αυτή αποκαλείται από ορισμένους ως άμεση μέθοδος. Τέλος, προϋπόθεση της έκδοσης δημοσίων δανείων με την μέθοδο δημόσιας εγγραφής είναι η αυξημένη δημόσια πίστη .

3.5.2 Η μέθοδος πωλήσεως των τίτλων στις Τράπεζες

Η μέθοδος της πώλησης των τίτλων στις Τράπεζες διακρίνεται σε δύο επί μέρους μεθόδους :

- Στην μέθοδο πωλήσεως των τίτλων στις Τράπεζες έπειτα από διαπραγματεύσεις.

Αναλυτικότερα:

Σύμφωνα με την μέθοδο αυτή, οι Τράπεζες δεν ενεργούν ως απλοί μεσολαβητές αλλά αγοράζουν αρχικά στο όνομά τους, τους τίτλους του δανείου από την πρωτογενή αγορά τίτλων, έπειτα από διαπραγματεύσεις με το Δημόσιο και στην συνέχεια τους πωλούν στο επενδυτικό κοινό. Η αγορά των τίτλων δηλαδή από το επενδυτικό κοινό δεν γίνεται από

την πρωτογενή αγορά αλλά από την δευτερογενή αγορά των τίτλων. Η μέθοδος αυτή ονομάζεται και έμμεση αφού το κράτος αποκτά τα κεφάλαια από τις Τράπεζες και όχι απευθείας από το επενδυτικό κοινό.

Πλεονέκτημα της μεθόδου αυτής είναι η βέβαιη και ταχεία κάλυψη των δανείων από τις Τράπεζες, οι οποίες αναλαμβάνουν τον κίνδυνο της διαθέσεως περαιτέρω τίτλων προς το επενδυτικό κοινό μέσω των θυρίδων τους. Το κόστος της εφαρμογής της μεθόδου αυτής είναι μεγάλο, και αποτελεί το βασικό μειονέκτημα αυτής, διότι συνήθως οι Τράπεζες με τις οποίες διαπραγματεύεται το Κράτος απαιτούν σημαντικά οικονομικά ανταλλάγματα προκειμένου να εξασφαλιστεί το κέρδος τους. Τα Κράτη προσφεύγουν στην μέθοδο αυτή όταν συνάπτουν εξωτερικά δημόσια δάνεια γιατί η πίστη των Τραπεζών κατά την διάθεση των τίτλων στο εξωτερικό είναι πιο αποτελεσματική από την πίστη του Κράτους που εκδίδει το δάνειο.

- *Στην μέθοδο πωλήσεως των τίτλων στις Τράπεζες έπειτα από δημοπρασία*

Αναλυτικότερα:

Προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της εξαιρετικά υψηλής πραγματικής απόδοσης των τίτλων του δημόσιου που εκδόθηκαν με την μέθοδο της δημόσιας εγγραφής, στα πλαίσια της εφαρμογής του Προγράμματος Σύγκλισης της Ελληνικής Οικονομίας, και σύμφωνα με τα κριτήρια που επέβαλαν οι διατάξεις του Ευρωπαϊκού Κοινοτικού Δικαίου περί εγκαθίδρυσης της Ο.Ν.Ε., κρίθηκε αναγκαίο η έκδοση δημοσίων δανείων τόσο με την μέθοδο της πωλήσεως των τίτλων σε Τράπεζες έπειτα από διαπραγματεύσεις, όσο και την μέθοδο αυτή έπειτα από δημοπρασία .

Με την μέθοδο αυτή, η απόδοση των τίτλων καθορίζεται βάση των κανόνων ανταγωνισμού την οικείας χρηματοπιστωτικής αγοράς . Ο Υπουργός Οικονομικών εκδίδει σχετική απόφαση, η οποία ανακοινώνεται από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης πέντε μέρες πριν την διεξαγωγή της δημοπρασίας. Το μέρος διεξαγωγής της δημοπρασίας είναι η Τράπεζα της Ελλάδος. Με την ανακοίνωση καθορίζεται και το συνολικό ποσό του δανείου καθώς και οι όροι αυτού. Οι τίτλοι διατίθενται με την διαδικασία της δημοπρασίας ανταγωνιστικών προσφορών και κατακυρώνονται στους επενδυτές με τις καλύτερες για το δημόσιο προσφορές.

Επιπρόσθετα, η διάθεση των τίτλων από τις τράπεζες στο επενδυτικό κοινό δεν γίνεται με τους ίδιους όρους, καθώς η ονομαστική αξία των διατιθέμενων τίτλων δε συμπίπτει με την πραγματική αξία αυτών (η οποία συνήθως είναι μεγαλύτερη από την αξία αγοράς). Και τέλος, η αυξημένη προμήθεια των τραπεζών που έχει ως αποτέλεσμα το δημόσιο να μην επωφελείται από την δημοπρασία , θεωρούνται τα βασικά μειονεκτήματα της μεθόδου αυτής.

3.5.3 Η μέθοδος πωλήσεως τίτλων στο Χρηματιστήριο Αξιών (Χ.Α.)

Συνιστά μια απλή μέθοδο με την οποία το δημόσιο μπορεί να εκμεταλλευτεί τις ευνοϊκές συνθήκες που διαμορφώνονται στο Χ.Α.

Το Κράτος εκδίδει σταδιακά μικρό αριθμό τίτλων και τους διοχετεύει μέσω των χρηματιστών για πώληση στο Χ.Α. και στην τιμή που διαμορφώνεται από την αγορά.

3.6 Όροι Έκδοσης Δημοσίων Δανείων

Οι όροι έκδοσης των δανείων εξαρτώνται από τις οικονομικές και πολιτικές που επικρατούν την στιγμή έκδοσης τους, καθώς επίσης και από τις προοπτικές εξέλιξης της οικονομίας κατά την περίοδο έκδοσης και μέχρι την αποπληρωμή του δανείου. Οι όροι αυτοί περιλαμβάνουν :

- *το ύψος του τόκου*

Αποτελεί το χρηματικό ποσό που το κράτος καταβάλλει ,πέραν του κεφαλαίου, στους δανειστές ως αντίτιμο της υπηρεσίας του δανεισμού. Το ύψος του τόκου καθορίζεται από την στενότητα των κεφαλαίων της χώρας, την κατάσταση της δημόσιας πίστης και από τον χρόνο απόσβεσης του δανείου. Τέλος, διακρίνεται σε ονομαστικό και πραγματικό.

- *Τον χρόνο απόσβεσης*

Συνιστά την χρονική διάρκεια κατά την οποία μπορεί να γίνει η αποπληρωμή του δανείου

- *Τις ρήτρες ασφαλείας*

Συνιστούν ειδικές εξασφαλίσεις που παρέχει το Κράτος απέναντι στους δανειστές του για την αντιμετώπιση ενδεχομένης μείωσης της πραγματικής αξίας των δανείων ή σε περίπτωση αθέτησης των υποχρεώσεων του Κράτους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

4.1 Βασικοί Ορισμοί και Κατηγοριοποίηση Δημοσίου Τομέα

4.1.1 Ορισμός Ακαθάριστου και Καθαρού Χρέους

- *Ακαθάριστο χρέος:*

Συνολικό ακαθάριστο χρέος που συχνά αναφέρεται ως το συνολικό χρέος ή το σύνολο των υποχρεώσεων του χρέους-αποτελείται από όλες τις υποχρεώσεις

που αποτελούν χρεόγραφα. Ένα χρεόγραφο ορίζεται ως μια οικονομική απαίτηση που απαιτεί πληρωμή(-ες) τόκων και / ή κεφαλαίου από τον οφειλέτη στον πιστωτή σε μια ημερομηνία ή ημερομηνίες, στο μέλλον.

Τα ακόλουθα εργαλεία είναι τα χρεόγραφα:

a) ειδικά συναλλαγματικά δικαιώματα (SDR)· b) νόμισμα και καταθέσεις, c) ομόλογα, d) δάνεια, e) ασφαλιστικά, συνταξιοδοτικά και τυποποιημένα συστήματα εγγυήσεων και τέλος f) άλλοι πληρωτέοι λογαριασμοί.

Από την παραπάνω λίστα προκύπτει ότι όλες οι υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στον ισολογισμό του [Εγχειριδίου Στατιστικών Κυβερνητικών Χρηματοδοτήσεων\(GFSM- Government Finance Statistics Manual \)](#) θεωρούνται χρέος, εκτός από υποχρεώσεις υπό τη μορφή ιδίων κεφαλαίων και μετοχές εταιρειών επενδύσεων χαρτοφυλακίου και χρηματοοικονομικά παράγωγα και μετοχικά δικαιώματα προαίρεσης των εργαζομένων

- *Καθαρό χρέος:*

υπολογίζεται ως το ακαθάριστο χρέος μείον τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αντιστοιχούν σε χρεόγραφα (Νομισματικός χρυσός και ειδικά συναλλαγματικά δικαιώματα, νόμισμα και καταθέσεις, ομόλογα, δάνεια, ασφαλιστικά, συνταξιοδοτικά και τυποποιημένα συστήματα εγγυήσεων και άλλοι πληρωτέοι λογαριασμοί.)

4.1.2 Θεσμικές Μονάδες και Τομείς

Μια οικονομία μπορεί να χωριστεί σε τομείς, με κάθε τομέα αποτελείται από μια σειρά από θεσμικές μονάδες που είναι αντιπροσωπευτικοί στην οικονομία. Μια οικονομία χωρίζεται σε πέντε αποκλειστικούς θεσμικούς τομείς . Οι μονάδες σε κάθε τομέα έχουν συναφή οικονομικούς στόχους που μπορούν να διαφοροποιηθούν από εκείνους των άλλων τομέων. Οι πέντε αυτοί τομείς είναι :

Ο *μη-κερδοσκοπικός τομέας των επιχειρήσεων*, ο οποίος αποτελείται από μόνιμες θεσμικές μονάδες που ασχολούνται κυρίως με την παραγωγή εμπορεύσιμων αγαθών και μη χρηματοοικονομικών υπηρεσιών .

Ο *τομέας των κερδοσκοπικών εταιρειών*, ο οποίος αποτελείται από μόνιμες θεσμικές μονάδες που ασχολούνται κυρίως με την παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, σε άλλες θεσμικές μονάδες .

Ο τομέας της γενικής κυβέρνησης, ο οποίος αποτελείται από μόνιμες θεσμικές μονάδες που πληρούν τις λειτουργίες της κυβέρνησης ως κύρια δραστηριότητά τους . Με άλλα λόγια, οι θεσμικές μονάδες που παράγουν υπηρεσίες (και, ενδεχομένως, εμπορεύματα)για ατομική ή συλλογική κατανάλωση, κυρίως σε μη εμπορικές βάσεις ,και αναδιανέμουν το εισόδημα και τον πλούτο, επιπρόσθετα με την εκπλήρωση πολιτικών ευθυνών τους και το ρόλο τους στην οικονομικής ρύθμιση.

Ο τομέας των νοικοκυριών, ο οποίος αποτελείται από μια ομάδα ατόμων που μοιράζονται την ίδια στέγη, που συγχωνεύουν μέρος ή το σύνολο του εισοδήματος και του πλούτου τους και που καταναλώνουν ορισμένα είδη αγαθών και υπηρεσιών συλλογικά (κυρίως, στέγαση και τρόφιμα). Τα νοικοκυριά μπορούν να είναι οποιουδήποτε μεγέθους και να υπάρχει ποικιλία από διαφορετικές μορφές σε διαφορετικές κοινωνίες και πολιτισμούς. Όλα τα φυσικά πρόσωπα στην οικονομία πρέπει να ανήκουν σε ένα και μόνο ένα νοικοκυριό. Οι κυριότερες λειτουργίες των νοικοκυριών είναι να προσφέρουν εργασία, να αναλαμβάνουν την τελική κατανάλωση, και, ως επιχειρηματίες να παράγουν εμπορεύσιμα αγαθά και μη χρηματοοικονομικές (και ενδεχομένως οικονομικές) υπηρεσίες.

Τα μη κερδοσκοπικά ιδρύματα που εξυπηρετούν τον τομέα των νοικοκυριών και αποτελούνται από μόνιμα μη κερδοσκοπικά ιδρύματα,τα οποία δεν ελέγχονται από την κυβέρνηση.Παρέχουν αγαθά και υπηρεσίες σε νοικοκυριά δωρεάν ή σε τιμές που δεν είναι οικονομικά σημαντικές.

Κάθε ένα από τους τομείς αυτούς μπορεί να χωριστεί σε επιμέρους τομείς και οι κλάδοι μπορούν να συνδυαστούν με διαφορετικούς τρόπους για να σχηματίσουν άλλους τομείς. Για παράδειγμα,ο τομέας της γενικής κυβέρνησης μπορεί να χωριστεί σε υποτομείς όπως: κεντρική ,περιφερειακή και τοπική, καθώς και ο μη χρηματοοικονομικός τομέας των επιχειρήσεων μπορεί να χωριστεί στους υποτομείς: δημόσιες μη χρηματοοικονομικές εταιρείες, ελεγχόμενες από το εξωτερικό μη χρηματοοικονομικές εταιρείες, και εθνικών ιδιωτικών μη χρηματοοικονομικές εταιρείες.Αντίστοιχα, σε όμοιες κατηγορίες μπορεί να χωριστεί και ο τομέας χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων.

4.1.3 Ο τομέας την Γενικής Κυβέρνησης και οι κύριοι υποτομείς του

Ο δημόσιος τομέας είναι ένας συνδυασμός του τομέα της γενικής κυβέρνησης και όλων των δημόσιων επιχειρήσεων.Συχνά είναι απαραίτητο ή επιθυμητό να διαχωριστούν τα στατιστικά στοιχεία του τομέα της γενικής κυβέρνησης. Όπως αναφέραμε προηγουμένως,μπορεί να υπάρχουν περισσότερα από ένα επίπεδα διακυβέρνησης εντός της χώρας ανάλογα με τις διοικητικές και νομικές ρυθμίσεις, και τα στατιστικά στοιχεία θα πρέπει να καταρτίζονται για κάθε επίπεδο. Ωστόσο , λόγω αυτών των διαφορετικών ρυθμίσεων, τα δεδομένα σε κάθε υποτομέα της κυβέρνησης δεν είναι κατάλληλα για διεθνείς συγκρίσεις . Μόνο της γενικής κυβέρνησης και τα δεδομένα του δημόσιου τομέα είναι διεθνώς συγκρίσιμα.

Δεν έχουν όλες οι χώρες και τους τρεις υποτομείς της γενικής κυβέρνησης. Μερικές μπορεί να έχουν μόνο κεντρική κυβέρνηση ή μια κεντρική κυβέρνηση και ακόμα ένα υποτομέα κάτω. Επίσης, άλλες χώρες μπορεί να έχουν περισσότερα από τρία επίπεδα, και σε αυτή την περίπτωση αυτή, οι διάφορες μονάδες θα πρέπει να κατηγοριοποιηθούν ως ένας από τους τρεις υποτομείς που προτείνεται εδώ. Τέλος, επιπρόσθετα από τα επίπεδα της κυβέρνησης, η ύπαρξη των ταμείων κοινωνικής ασφάλισης και ο ρόλος τους στον τομέα της δημοσιονομικής πολιτικής, μπορεί να απαιτεί τα στατιστικά στοιχεία αυτών να καταρτίζονται ως χωριστό τμήμα του τομέα της γενικής κυβέρνησης.

Οι απαιτήσεις για την ταξινόμηση γενικής κυβέρνησης ανάλογα με το επίπεδο της, και αν είναι ένα ταμείο κοινωνικής ασφάλισης, μπορούν να φιλοξενηθούν σε δύο εναλλακτικά σύνολα των υποτομέων, όπως περιγράφεται στο Εγχειρίδιο Στατιστικών Κυβερνητικών Χρηματοδοτήσεων

(GFSM) και στο Σύστημα Εθνικών Λογαριασμών (2008 SNA) :

- Όλα τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης θα μπορούσαν να συνδυαστούν σε ένα χωριστό τμήμα και όλα οι άλλες μονάδες γενικής κυβέρνησης θα μπορούσαν να ταξινομηθούν ανάλογα με το επίπεδό τους. Στην περίπτωση αυτή, οι κεντρική, περιφερειακή και τοπική αυτοδιοίκηση σαν υποτομείς θα περιλαμβάνουν όλες τις μονάδες της γενικής κυβέρνησης εκτός από τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης.
- τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης θα μπορούσαν να ταξινομηθούν σύμφωνα με το επίπεδο της κυβέρνησης, η οποία τα οργανώνει και τα διαχειρίζεται και σε συνδυασμό με τις άλλες μονάδες του δημοσίου σε αυτό το επίπεδο. Έτσι, η γενική κυβέρνηση θα αποτελείται από την κεντρική, την περιφερειακή, και την τοπική αυτοδιοίκηση, με την προϋπόθεση ότι και τα τρία επίπεδα της κυβέρνησης υπάρχουν.

Οι εναλλακτικές μέθοδοι υπό-κατηγοριοποίησης σχεδιάστηκαν για να φιλοξενήσουν διάφορες ανάγκες ανάλυσης. Η απόφαση ως προς το ποια μέθοδος είναι περισσότερο κατάλληλη σε μια συγκεκριμένη χώρα εξαρτάται από το πόσο σημαντικά είναι τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης και η έκταση στην οποία θα διοικούνται ανεξάρτητα από τις μονάδες της γενικής κυβέρνησης με την οποία συνδέονται.

4.2 Βασικές Λογιστικές Αρχές

4.2.1 Πραγματικές Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Μια υποχρέωση για να συμπεριληφθεί στο εξωτερικό χρέος θα πρέπει να υπάρχει και να είναι εξαιρετικής σημασίας. Οι δανειακές υποχρεώσεις κατά κανόνα καθορίζονται μέσω της παροχής οικονομικής αξίας, που είναι: περιουσιακά στοιχεία(οικονομικά ή μη οικονομικά συμπεριλαμβανομένων των εμπορευμάτων), υπηρεσίες, ή / και το εισόδημα από μια θεσμική μονάδα, του πιστωτή, σε ένα άλλο, τον οφειλέτη, συνήθως κάτω από ένα συμβατική ρύθμιση. Υποχρέωση χρέους μπορεί επίσης να δημιουργηθεί από την ισχύ του νόμου, καθώς και από τα γεγονότα που απαιτούν μελλοντικές πληρωμές μεταφοράς.

Οι δανειακές υποχρεώσεις περιλαμβάνουν καθυστερήσεις του κεφαλαίου και των τόκων. Οι δεσμεύσεις για παροχή οικονομικής αξίας στο μέλλον δεν μπορούν να θεσπίσουν υποχρέωση χρέους μέχρι τα αντικείμενα να αλλάξουν ιδιοκτησία, να παρέχονται οι υπηρεσίες, ή να προκύπτει εισόδημα. Για παράδειγμα, τα ποσά που πρόκειται να καταβληθούν στο πλαίσιο ενός δανείου ή μιας εξαγωγής δέσμευμένης ως πίστωσης δεν περιλαμβάνονται στο ακαθάριστο εξωτερικό χρέος.

4.2.2 Κεφάλαιο και Τόκος

Η παροχή οικονομικής αξίας από τον πιστωτή, ή η δημιουργία των δανειακών υποχρεώσεων με άλλα μέσα, θεσπίζει μια κύρια ευθύνη για τον οφειλέτη, η οποία, μέχρι να σβήσει, μπορεί να αλλάξει με την πάροδο του χρόνου. Στους τίτλους χρέους μόνο, για τη χρήση του κεφαλαίου, ο τόκος μπορεί (και συνήθως το κάνει) να υπολογιστεί επί του κυρίου ποσού, με αποτέλεσμα να υπάρχει επιβάρυνση κόστους για τον οφειλέτη. Όταν αυτό το κόστος καταβάλλεται περιοδικά, όπως συνήθως συμβαίνει, είναι γνωστό στον Οδηγό ως πληρωμή τόκων. Όλες οι άλλες πληρωμές οικονομικής αξίας από τον οφειλέτη στον δανειστή που μειώνουν το ποσό κεφαλαίου που εκκρεμούν είναι γνωστές ως κύριες πληρωμές.

Ο ορισμός του εξωτερικού χρέους δεν κάνει διάκριση ανάλογα με το αν οι πληρωμές που απαιτούνται είναι κεφαλαίου ή τόκου, ή και τα δύο. Για παράδειγμα, άτοκα δάνεια αποτελούν μέσα χρέους, αν και δεν καταβάλλονται τόκοι, ενώ αέναα ομόλογα είναι χρεόγραφα, αν και το κεφάλαιο δεν πρέπει να επιστραφεί. Επιπλέον, ενώ μπορεί κανονικά να αναμένεται ότι οι πληρωμές θα γίνονται με τη μορφή χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού, όπως μετρητά και καταθέσεις, ο ορισμός δεν προσδιορίζει τη μορφή με την οποία πρέπει να γίνουν οι πληρωμές. Για παράδειγμα, οι πληρωμές θα μπορούσαν να γίνουν με τη μορφή αγαθών και υπηρεσιών. Είναι η μελλοντική απαίτηση των πληρωμών, κ όχι η μορφή των εν λόγω πληρωμών, που καθορίζει αν η υποχρέωση αυτή είναι ένα χρεόγραφο ή όχι.

Επίσης, ο ορισμός δεν διευκρινίζει ότι το χρονοδιάγραμμα των μελλοντικών πληρωμών του κεφαλαίου ή / και τόκων χρειάζεται να είναι γνωστό για μια υποχρέωση να χαρακτηριστεί ως χρέος. Σε πολλές περιπτώσεις, το χρονοδιάγραμμα των πληρωμών είναι γνωστό, όπως για χρεόγραφα και δάνεια. Ωστόσο, σε άλλες περιπτώσεις, το ακριβές χρονοδιάγραμμα πληρωμών μπορεί να μην είναι γνωστό.

Για παράδειγμα, το χρονοδιάγραμμα της πληρωμής θα μπορούσε να είναι κατά τη ζήτηση του πιστωτή, όπως η ζήτηση μη τοκοφόρων καταθέσεων. Ο οφειλέτης μπορεί να βρίσκεται σε καθυστέρηση και δεν είναι γνωστό πότε αυτή θα καταβληθεί. Η χρονική στιγμή της πληρωμής μπορεί να εξαρτάται από ορισμένα γεγονότα, όπως η άσκηση ενσωματωμένου δικαιώματος πώλησης (δικαίωμα πώλησης) ή τηλεφωνική (δικαίωμα αγοράς) επιλογή. Άλλη μια φορά, είναι η απαίτηση της πληρωμής που καθορίζει εάν η υποχρέωση είναι χρέος, παρά ο συγχρονισμός της πληρωμής.

4.2.3 Κατοικία-Διαμονή

Το συνολικό χρέος δημόσιου τομέα αποτελείται από όλα τα στοιχεία του παθητικού χρέους των εδρευουσών μονάδων δημόσιου τομέα σε κατοίκους και μη κατοίκους. Αν και η εστίαση σε αυτό το τμήμα είναι στο χρέος των εδρευουσών μονάδων δημόσιου τομέα, η συζήτηση της κατοικίας ισχύει επίσης για τις μονάδες πιστωτών.

Για να χαρακτηριστεί ως εξωτερικό χρέος, οι υποχρεώσεις του χρέους πρέπει να προέρχονται από έναν κάτοικο σε έναν μη-κάτοικο. Η κατοικία κάθε θεσμικής μονάδας είναι το οικονομικό έδαφος με το οποίο έχει την ισχυρότερη σύνδεση (δηλαδή, το κέντρο κυρίαρχου οικονομικού συμφέροντός του). Σύμφωνα με τα διεθνή στατιστικά πρότυπα, η κατοικία δεν είναι βασισμένη στην υπηκοότητα ή τα νομικά κριτήρια, αν και μπορεί να είναι παρόμοια με τις έννοιες της κατοικίας που χρησιμοποιούνται σε πολλές χώρες για τον έλεγχο ανταλλαγής, τους φόρους, ή άλλους λόγους.

Μια οικονομία αποτελείται από ένα σύνολο εδρευουσών θεσμικών μονάδων, συμπεριλαμβανομένης της δημόσιας διοίκησης και των δημόσιων εταιριών. Το οικονομικό έδαφος περιλαμβάνει επίσης τα εδαφικά περικλειστα εδάφη τοποθετημένα φυσικά στον υπόλοιπο κόσμο (όπως οι πρεσβείες, τα προξενεία, και οι στρατιωτικές βάσεις) επειδή αυτές οι οντότητες δεν υπάγονται, με την επίσημη συμφωνία, στους νόμους της χώρας υποδοχής. Οι εταιρίες υποκειμένες στον έλεγχο μιας κυβέρνησης που εδρεύει σε μια διαφορετική οικονομία από εκείνη την κυβέρνηση δεν είναι ταξινομημένες ως δημόσιες εταιρίες αυτοί είναι ταξινομημένες ως ιδιωτικές εταιρίες στην εδρεύουσα οικονομία. Αυτό είναι επειδή δεν είναι δημόσιες επιχειρήσεις σχετικές με την κυβέρνηση της οικονομίας κατοικίας τους. Το οικονομικό έδαφος ενός διεθνούς οργανισμού αποτελείται από τα εδαφικά περικλειστα εδάφη πέρα από τα οποία έχει την αρμοδιότητα.

Κατά συνέπεια, οι διεθνείς οργανισμοί δεν θεωρούνται κάτοικοι οποιασδήποτε εθνικής οικονομίας, συμπεριλαμβανομένης της χώρας στην οποία βρίσκονται ή

διευθύνουν τις υποθέσεις τους. Οι διεθνείς οργανισμοί μπορούν να είναι σφαιρικοί ή περιφερειακοί. Οι περιφερειακές οργανώσεις προκύπτουν από τις περιφερειακές ρυθμίσεις όπως οι τελωνειακές ενώσεις, οι οικονομικές ενώσεις, και οι νομισματικές ενώσεις.

Οι περιφερειακές οργανώσεις αποτελούνται από εκείνα τα όργανα των οποίων τα μέλη είναι κυβερνήσεις ή νομισματικές αρχές των οικονομιών που βρίσκονται σε μια συγκεκριμένη περιοχή του κόσμου. Οι περιφερειακές οργανώσεις δεν είναι εδρεύουσες μονάδες οποιασδήποτε χώρας.

Μερικές περιφερειακές ρυθμίσεις έχουν χρηματοδοτηθεί για να αυξήσουν τους φόρους ή άλλες υποχρεωτικές συνεισφορές μέσα στα εδάφη των χωρών που είναι μέλη της αρχής. Αυτοί περιγράφονται μερικές φορές ως «υπερεθνικές αρχές.» Παρά το γεγονός ότι εκπληρώνουν μερικές από τις λειτουργίες της κυβέρνησης μέσα σε κάθε χώρα μέλος, δεν είναι εδρεύουσες μονάδες οποιασδήποτε χώρας.

Οι οικονομικές θέσεις μεταξύ της περιφερειακής οργάνωσης και της εδρεύουσας θεσμικής εξωτερικής όψης μονάδων, η δημόσια διοίκηση ή οι δημόσιοι τομείς δεν συμπεριλαμβάνονται στις στατιστικές χρέους δημόσιου τομέα μιας μεμονωμένης χώρας επειδή αυτές οι οργανώσεις δεν εδρεύουν εκείνης της χώρας. Όταν οι στατιστικές χρέους συντάσσονται για τις περιφερειακές οργανώσεις σαν να αποτέλεσαν μια χωριστή κυβέρνηση, ο Οδηγός συστήνει ότι οι διάφορες κατηγορίες οικονομικών θέσεων ταξινομούνται σύμφωνα με τη χώρα μέλος που είναι η αποζημίωση. Μια τέτοια προσέγγιση επιτρέπει στις μεμονωμένες χώρες να αξιολογήσουν τον αντίκτυπο των περιφερειακών οργάνωσης στην οικονομία τους.

4.2.4 Χρόνος της καταγραφής

Οι ροές και οι θέσεις αποθεμάτων καταγράφονται όταν η οικονομική αξία δημιουργείται, μετασχηματίζεται, ανταλλάσσεται, μεταφέρεται, ή εξαφανίζεται. Σύμφωνα με άλλα μακροοικονομικά εγχειρίδια στατιστικών, αυτός ο Οδηγός συστήνει τη χρήση της βάσης αύξησης για τις χρονικές της καταγραφής ροές. Η δεδουλευμένη βάση ταιριάζει με το χρόνο της καταγραφής, το συγχρονισμό των γεγονότων που δίνουνε αφορμή για τις πραγματικές ροές των πόρων. Με τη βάση μετρητών, ο χρόνος της καταγραφής θα απόκλινε ενδεχομένως σημαντικά από τον καιρό των οικονομικών γεγονότων τα οποία οι ροές μετρητών αφορούν. Η βάση οφειλόμενα-προς-πληρωμή θα κατέγραφε συνήθως τις συναλλαγές ατόμου έχουν πραγματοποιηθεί οι ροές των πόρων. Ο συγχρονισμός της βάσης υποχρέωσης θα προηγούταν των πραγματικών ροών των πόρων.

Η δεδουλευμένη βάση παρέχει τις πιο εκτενείς πληροφορίες επειδή όλες οι ροές των πόρων καταγράφονται, συμπεριλαμβανομένων των μη νομισματικών συναλλαγών (παραδείγματος χάριν, συναλλαγές σε είδος) και άλλων οικονομικών ροών (δηλαδή ροές εκτός από τις συναλλαγές, όπως οι ανατιμήσεις). Τέτοια περιεκτική καταγραφή

εξασφαλίζει την ολοκλήρωση των ροών και αλλάζει στον ισολογισμό (και στο σημαντικό απόθεμα του χρέους).

Όταν γίνεται μια συναλλαγή ενός οικονομικού περιουσιακού στοιχείου, η ημερομηνία της αλλαγής της ιδιοκτησίας (η τοκοφόρος ημερομηνία) είναι η ημέρα που πρέπει να εισάγουν ο πιστωτής και ο χρεώστης την απαίτηση και την υποχρέωση, αντίστοιχα, στα βιβλία τους. Αυτή η ημερομηνία μπορεί να διευκρινιστεί για να εξασφαλίσει το ταίριασμα των καταχωρήσεων στα βιβλία αμφότερων των συμβαλλόμενων μερών. Εάν καμία ακριβής ημερομηνία δεν μπορεί να καθοριστεί, η ημερομηνία κατά την οποία ο πιστωτής λαμβάνει την πληρωμή, ή κάποια άλλη οικονομική αξίωση, είναι ο καθοριστικός παράγοντας. Παραδείγματος χάριν, τα σχέδια δανείου εισάγονται στους λογαριασμούς όταν γίνονται οι πραγματικές εκταμιεύσεις και όταν καθιερώνονται οι οικονομικές αξιώσεις, όχι όταν υπογράφεται μια συμφωνία. Για πρακτικούς λόγους, το χρέος δημόσιου τομέα μπορεί να πρέπει να λάβει υπόψη το χρόνο της καταγραφής από την άποψη της μονάδας δημόσιου τομέα.

Για άλλες συναλλαγές, όταν μια υπηρεσία αποδίδεται, συγκεντρώνεται ο τόκος, ή όταν ένα συμβάν λαμβάνει χώρα και δημιουργείται αίτημα μεταφοράς (όπως στο πλαίσιο της προσαρμογής ασφάλισης), μια υποχρέωση χρέους έχει δημιουργηθεί και υπάρχει έως ότου η πληρωμή γίνεται ή ξεχαστεί. Ο τόκος αυξάνεται συνεχώς στους τίτλους χρέους, ταιριάζοντας κατά συνέπεια με το κόστος της χρηματοδότησης της παροχής κεφαλαίου. Αυτό είναι σύμφωνο με τη μέθοδο που υιοθετείται σε άλλα μακροοικονομικά στατιστικά εγχειρίδια και στα εμπορικά πρότυπα λογιστικής.

Υπάρχουν τρεις δυνατότητες μέτρησης του δεδουλευμένου τόκου κατά τη διάρκεια μιας περιόδου καταγραφής:

- ο τόκος πληρώνεται εντός της περιόδου υποβολής εκθέσεων, οπότε σ' αυτή την περίπτωση δεν υπάρχει κανένας αντίκτυπος στην ακαθάριστη θέση χρέους
- ο τόκος δεν πληρώνεται επειδή δεν προβλέπεται ακόμα για την πληρωμή (που αναφέρεται εφεξής ως «τόκος δεδουλευμένος και όχι ακόμα που οφείλεται για την πληρωμή»). Παραδείγματος χάριν, εάν ο τόκος πληρώνεται κάθε έξι μήνες σε ένα δάνειο, και η ακαθάριστη θέση χρέους μετριέται μετά από τους πρώτους τρεις μήνες αυτής της περιόδου, η ακαθάριστη θέση χρέους αυξάνεται κατά το ποσό του τόκου που έχει δημιουργηθεί κατά τη διάρκεια αυτής της τρίμηνης περιόδου .
- ο τόκος δεν πληρώνεται την στιγμή που οφείλεται, οπότε σ' αυτή την περίπτωση η ακαθάριστη θέση χρέους αυξάνεται κατά το ποσό του τόκου που έχει αυξηθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου και είναι στα καθυστερούμενα στο τέλος της περιόδου.

4.2.5 Αξιολόγηση

Αρχικά, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις (συμπεριλαμβανομένων των χρεωστικών τίτλων) θα πρέπει να αποτιμώνται σε μακροοικονομικές στατιστικές, στην αγοραία αξία , δηλαδή , σαν να είχαν αποκτηθεί σε

συναλλαγές στην αγορά σχετικά με την ημερομηνία. Για τα όργανα χρέους εκτός από τους τίτλους χρέους, η έλλειψη γενικά διαθέσιμων αγοραστικών αξιών σημαίνει ότι αυτές οι τιμές πρέπει εκτιμώνται με βάση την ονομαστική αξία ως πληρεξούσιο.

Οι τίτλοι χρέους πρέπει να εκτιμηθούν κατά την ημερομηνία αναφοράς στην ονομαστική αξία, και, για τους εμπορικούς τίτλους χρέους, στην αγοραστική αξία. Και οι δύο βάσεις αξιολόγησης παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες για το χρέος. Η ονομαστική αξία είναι το σημείο εκκίνησης για τη δημιουργία νομικής ευθύνης και χρησιμοποιείται όσον αφορά την τρωτότητα και την ανάλυση της βιωσιμότητας. Η ονομαστική αξία έχει την ιδιότητα ότι η αλλαγή πιστοληπτικής ικανότητας δεν σημαίνει, από μόνο του, ότι θα επηρεάσει την αξία.

Η αγοραστική αξία μιας εμπορικής ασφάλειας χρέους καθορίζεται από την επικρατούσα τιμή αγοράς της, που είναι η καλύτερη ένδειξη της αξίας που οι οικονομικοί φορείς αποδίδουν αυτήν την περίοδο στις συγκεκριμένες οικονομικές αξιώσεις. Αυτή είναι η αρχή αξιολόγησης που υιοθετείται από το 2008 SNA, GFSM, και BPM6. Όπως για τις ονομαστικές υποχρεώσεις που εκφράζονται στο όργανο, η αγοραστική αξία λαμβάνει υπόψη τις αντιλήψεις για τον κίνδυνο επιστροφής, τα επιτόκια αγοράς, τη ρευστότητα της αγοράς, τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθεί το όργανο για τις συναλλαγές ανάκτησης (ή τους παρόμοιους τύπους), η αποστροφή κινδύνου των πιθανών αγοραστών, και άλλων ευκαιριών στην αγορά.

Η αγοραστική αξία προτιμάται στους ισολογισμούς στατιστικών εθνικών απολογισμών και κυβερνητικής χρηματοδότησης, καθώς επίσης και στις νομισματικές και οικονομικές στατιστικές και στα διεθνή στοιχεία θέσης επένδυσης, όπου η συνέπεια της υποβολής έκθεσης μεταξύ του χρεώστη και του πιστωτή είναι ουσιαστική. Για τις στατιστικές χρέους, η ονομαστική αξία είναι επίσης σημαντική. Αν και οι αγοραστικές αξίες θα ήταν ενδεχομένως επιθυμητές για τα όργανα εκτός από τους τίτλους, η έλλειψη καλά ανεπτυγμένων αγορών και αναφορών τιμών σημαίνει ότι δεν είναι γενικά εφικτό να κάνει έτσι.

Η ονομαστική αξία ενός οργάνου χρέους είναι ένα μέτρο της αξίας από την άποψη του χρεώστη: σε κάθε στιγμή εγκαίρως είναι το ποσό που ο χρεώστης οφείλει στον πιστωτή. Αυτή η αξία καθορίζεται χαρακτηριστικά από την αναφορά στους όρους μιας σύμβασης μεταξύ του χρεώστη και του πιστωτή. Η ονομαστική αξία ενός οργάνου χρέους απεικονίζει την αξία του χρέους στη δημιουργία συν οποιεσδήποτε επόμενες οικονομικές ροές, όπως οι συναλλαγές (παραδείγματος χάριν, επιστροφή του προισταμένου) συν τη συναλλαγματική ισοτιμία και άλλες αλλαγές αξιολόγησης εκτός από τις μεταβολές των τιμών αγοράς. Αυτές οι ορολογίες και η διάκριση μεταξύ της ονομαστικής και πραγματικής αξίας υιοθετούνται με συνέπεια στα μακροοικονομικά πρότυπα στατιστικών.

Εννοιολογικά, η ονομαστική αξία ενός οργάνου χρέους μπορεί να υπολογιστεί με την μείωση του μελλοντικού επιτοκίου και των κύριων πληρωμών στο υπάρχον συμβατικό

επιτόκιο που αφορά τον οργανισμό. Αυτά τα επιτόκια μπορούν να είναι σταθερά ή μεταβλητά ποσοστά.

4.2.6 Νόμισμα

- *Λογιστική μονάδα*

Η σύνταξη των στατιστικών χρέους, ιδιαίτερα του εξωτερικού χρέους, περιπλέκεται από το γεγονός ότι τα στοιχεία του παθητικού μπορούν να εκφραστούν αρχικά σε ποικίλα νομίσματα ή ίσως σε άλλα πρότυπα της αξίας, όπως τα SDR. Η μετατροπή αυτών των στοιχείων του παθητικού που εκφράζονται σε ένα άλλο νόμισμα, ή προϊόντα σε μια μονάδα αναφοράς του απολογισμού, είναι μια προϋπόθεση για την κατασκευή των συνεπών και αναλυτικά σημαντικών στατιστικών του χρέους. Εάν μια σημαντική μερίδα του χρέους δημόσιου τομέα είναι στις ξένες λογιστικές μονάδες, τα στοιχεία χρέους από τη λογιστική μονάδα απαιτούνται για σύνταξη των στατιστικών, καθώς επίσης και για πολιτικούς λόγους, όπως η διεθνής διαχείριση ρευστότητας. Από την προοπτική του εθνικού μεταγλωττιστή, η εσωτερική λογιστική μονάδα είναι η προφανής επιλογή για τη μέτρηση του εξωτερικού χρέους δημόσιου τομέα.

- *Μετατροπή νομίσματος*

Η πιο κατάλληλη συναλλαγματική ισοτιμία που χρησιμοποιείται για τη μετατροπή του χρέους (και των οικονομικών προτερημάτων υπό μορφή οργάνων χρέους) από άλλα νομίσματα στο εσωτερικό νόμισμα είναι το ποσοστό αγοράς (σημείο) που επικρατεί στην ημερομηνία ισολογισμών. Το μεσαίο σημείο μεταξύ των ποσοστών αγοράς και πώλησης είναι αυτό που πρέπει να χρησιμοποιηθεί.

Για τις συναλλαγές χρέους, σε γενικές γραμμές, η πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία είναι εφαρμόσιμη σε κάθε συναλλαγή για τη μετατροπή νομίσματος. Η χρήση μιας συναλλαγματικής ισοτιμίας καθημερινού μέσου όρου για τις καθημερινές συναλλαγές παρέχει συνήθως μια καλή προσέγγιση.

Εάν τα καθημερινά ποσοστά δεν μπορούν να εφαρμοστούν, τα μέσα ποσοστά για τη μικρότερη χρονική περίοδο πρέπει να χρησιμοποιηθούν. Μερικές συναλλαγές εμφανίζονται σε συνεχή βάση, όπως η αύξηση ενδιαφέροντος για μια χρονική περίοδο. Για τέτοιες ροές, επομένως, πρέπει να χρησιμοποιηθεί για τη μετατροπή νομίσματος, μια μέση συναλλαγματική ισοτιμία για την περίοδο στην οποία οι ροές εμφανίζονται .

- *Το εσωτερικό και ξένο νόμισμα*

Για μια οικονομία, ένα εσωτερικό νόμισμα διακρίνεται από το ξένο νόμισμα. Το εσωτερικό νόμισμα είναι αυτό που είναι νομική προσφορά στην οικονομία και από τη νομισματική αρχή για εκείνη την οικονομία δηλαδή είτε αυτού μιας μεμονωμένης οικονομίας είτε, σε μια ένωση νομίσματος, αυτού της κοινής περιοχής νομίσματος στην οποία η οικονομία ανήκει. Όλα τα άλλα νομίσματα είναι ξένα νομίσματα. Κάτω από αυτόν τον καθορισμό, μια οικονομία που χρησιμοποιεί ως νομική προσφορά της ένα

νόμισμα που εκδίδεται από μια νομισματική αρχή μια άλλη οικονομία-τέτοια ως Δολάριο των ΗΠΑ-ή μιας κοινής περιοχής νομίσματος στην οποία δεν ανήκει, πρέπει να ταξινομήσει το νόμισμα ως ξένο νόμισμα, ακόμα κι αν οι εσωτερικές συναλλαγές εγκαθίστανται σε αυτό το νόμισμα. Τα SDR θεωρούνται ξένο νόμισμα σε όλες τις περιπτώσεις.

- *Νόμισμα συναλλάγματος και νόμισμα διακανονισμού*

Το νόμισμα του συναλλάγματος προσδιορίζεται από το νόμισμα στο οποίο είναι καθορισμένη η τιμή της θέσης των ροών και των μετοχών ,που έχουν συγκεκριμενοποιηθεί στην σύμβαση μεταξύ των μερών .Κατά συνέπεια , όλες οι ταμειακές ροές που χρησιμοποιούν τον νόμισμα του συναλλάγματος και, αν κριθεί απαραίτητο ,μετατρεμμένες σε εθνικό νόμισμα ή σε άλλη λογιστική μονάδα για τον σκοπό του διακανονισμού ή την κατάρτιση λογαριασμών. Το νόμισμα του συναλλάγματος είναι σημαντικό για τη διάκριση των τιμών των συναλλαγών και τα κέρδη κτήσης και ζημιών.

Το νόμισμα του διακανονισμού μπορεί να είναι διαφορετικό από αυτό του συναλλάγματος. Η χρήση διαφορετικού νομίσματος απλά σημαίνει ότι υπάρχει μετατροπή του νομίσματος κάθε φορά που γίνεται κάποιος διακανονισμός. Είναι σημαντικό το νόμισμα του διακανονισμού για την διεθνή ρευστότητα και την μέτρηση των πιθανών αγωγών συναλλάγματος, καθώς επίσης και στον καθορισμό των συναλλαγματικών διαθέσιμων. Μερικοί τίτλοι χρέους είναι εκφρασμένοι σε περισσότερο από ένα νομίσματα. Ωστόσο, εάν τα ποσά που καταβάλλονται συνδέονται με ένα συγκεκριμένο νόμισμα, τότε η υποχρέωση θα πρέπει να αποδοθεί σε αυτό το νόμισμα.

- *Διάρκεια*

Η διάρκεια ενός τίτλου χρέους αναφέρεται στο χρονικό διάστημα μέχρι το χρέος να εξελιφθεί, σύμφωνα με τη σύμβαση μεταξύ του οφειλέτη και του πιστωτή. Η διάρκεια ενός τίτλου χρέους μπορεί να είναι είτε βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη και ένας τέτοιος χαρακτηρισμός παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις διαστάσεις της ρευστότητας του χρέους:

- Η βραχυπρόθεσμη διάρκεια ορίζεται ως πληρωτέα κατά ζήτηση και αναφέρεται στην απόφαση του πιστωτή για έναν τίτλο χρέους όπου ο χρεώστης μπορεί να ξεπληρώσει όποτε θέλει είτε σε μικρό είτε σε μεγάλο χρονικό διάστημα ή με διάρκεια ενός έτους ή και λιγότερο και
- Η μακροπρόθεσμη ορίζεται ως έχει διάρκεια άνω του ενός έτους ή χωρίς καθορισμένη λήξη (εκτός από τη ζήτηση, η οποία περιλαμβάνεται στις βραχυπρόθεσμες).

Η διάρκεια μπορεί να είναι σχετική με :

- Την αρχική διάρκεια, δηλαδή το χρονικό διάστημα από την ημερομηνία έκδοσης μέχρι την τελική συμβατικά προγραμματισμένη ημερομηνία πληρωμής
- Την εναπομένουσα διάρκεια, η οποία είναι το χρονικό διάστημα από την ημερομηνία αναφοράς (ημερομηνία του ισολογισμού) μέχρι το τελικό συμβατικά προγραμματισμένη ημερομηνία πληρωμής

Συνιστάται από τον Οδηγό μεταγλωττιστών και χρηστών των στατιστικών δημοσίου χρέους μία τρισκελής ταξινόμηση που επιτρέπει την παραγωγή των στατιστικών στοιχείων του χρέους τόσο από την αρχική όσο και από την εναπομένουσα βάση διάρκειας: (α) βραχυπρόθεσμο χρέος σε αρχική βάση διάρκειας, (β) μεσοπρόθεσμο χρέος που πρέπει να καταβληθεί εντός ενός έτους ή λιγότερο, και (γ) μακροπρόθεσμο χρέος που πρέπει να καταβληθεί σε περισσότερο από ένα χρόνο.

Το παρεχόμενο περιεχόμενο πληροφοριών είναι ένας λόγος για μια τέτοια προσέγγιση. Το βραχυπρόθεσμο χρέος σε αρχική βάση διάρκειας είναι ευπροσδιόριστο από την ακαθάριστη θέση χρέους δημόσιου τομέα. Η μέτρηση της αξίας του ανεξόφλητου μακροπρόθεσμου χρέους δημόσιου τομέα (αρχική διάρκεια) οφειλόμενου σε ένα έτος ή λιγότερο μπορεί να αυξήσει τις πρακτικές δυσκολίες. Στην περίπτωση αυτή, ένα μέτρο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί είναι η μη προ-εξοφληθείσα αξία κύριων πληρωμών- σε μακροπρόθεσμο δημόσιου χρέους -υποχρεώσεις (αρχική βάση διάρκειας) λόγω λήξης του σε ένα έτος ή λιγότερο. Αυτό το μέτρο είναι ελλειπές στην κάλυψη των πληρωμών του τόκου που θα οφείλεται στο ερχόμενο έτος, αλλά μπορεί να συνταχθεί χρησιμοποιώντας τις αρχές πληρωμών σε ένα πρόγραμμα μιας υπηρεσίας ρύθμισης χρέους.

- *Ενοποίηση*

Η ενοποίηση είναι μια μέθοδος παρουσίασης στατιστικών για ένα σύνολο μονάδων (ή φορέων) σαν να αποτελούν μια ενιαία μονάδα. Το GFSM συστήνει εδραίωση των στατιστικών στοιχείων για μια ομάδα μονάδων. Συγκεκριμένα, τα στατιστικά δεδομένα για τον τομέα της δημόσιας διοίκησης και για κάθε ένα από τους υποτομείς της πρέπει να παρουσιαστούν σε ενοποιημένη βάση. Όταν οι μονάδες του δημόσιου τομέα περιλαμβάνονται σε μία παρουσίαση, τα στατιστικά για τις δημόσιες εταιρίες πρέπει να παρουσιαστούν με δύο τρόπους: ως ξεχωριστός υποτομέας δημόσιας εταιρίας και μαζί με τις μονάδες της γενικής κυβέρνησης. Και στις δύο περιπτώσεις, τα στατιστικά στοιχεία πρέπει να παρουσιάζονται σε ενοποιημένη βάση στο εσωτερικό κάθε ομάδας.

Η ενοποίηση περιλαμβάνει την εξάλειψη όλων των συναλλαγών και των σχέσεων πιστωτή-χρεώστη που εμφανίζονται μεταξύ των μονάδων που ενοποιούνται. Με άλλα λόγια, όταν μια συναλλαγή ή το ύψος μετοχής μιας μονάδας είναι ' ζευγαρωμένη ' με την ίδια συναλλαγή ή το ύψος της μετοχής όπως καταγράφεται για τη δεύτερη μονάδα, οι συναλλαγές και το ύψος των μετοχών εξαλείφονται. Παραδείγματος χάριν, εάν μια

μονάδα δημόσιας διοίκησης είναι κύρια ενός ομολόγου που εκδίδεται από μια δεύτερη μονάδα δημόσιας διοίκησης και τα στοιχεία για τις δύο μονάδες ενοποιούνται, κατόπιν τα αποθέματα των ομολόγων κρατιούνται ως περιουσιακό στοιχείο και οι υποχρεώσεις αναφέρονται σαν ομόλογα που δεν υπήρξαν. Εάν μια κεντρική τράπεζα κρατά τις καταθέσεις ή/και το χρέος δημόσιας διοίκησης, αυτά τα οικονομικά περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις, και τα στοιχεία για αυτές τις δύο μονάδες ενοποιούνται, τότε τα οικονομικά αυτά στοιχεία και οι υποχρεώσεις για τον παγιωμένο δημόσιο τομέα αναφέρονται λες και δεν υπήρξαν.

Κατά σύνταξη των στατιστικών δημόσιου τομέα, δύο τύποι ενοποίησης μπορεί να είναι απαραίτητοι:

- Κατ' αρχάς, ενοποίηση μέσα σε έναν ιδιαίτερο υποτομέα (παραδείγματος χάριν, ενοποίηση μέσα στην κεντρική κυβέρνηση ή σε υποτομέα δημόσιας μη κερδοσκοπικής εταιρίας, αντίστοιχα) για να παράγει ενοποιημένα στατιστικά δεδομένα για εκείνο τον συγκεκριμένο υποτομέα.
- Δεύτερον, ενοποίηση μεταξύ των υποτομέων του δημόσιου τομέα (παραδείγματος χάριν, μεταξύ του τομέα της δημόσιας διοίκησης, του υποτομέα δημόσιας μη κερδοσκοπικής εταιρίας, και του υποτομέα δημόσιας κερδοσκοπικής εταιρίας) για να παράγει ενοποιημένα στατιστικά δεδομένα για μια συγκεκριμένη ομάδα του δημόσιου τομέα

4.3 Το Χρέος Μάαστριχτ της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το δημόσιο χρέος («χρέος του Μάαστριχτ» ή «χρέος ΔΥΕ») ορίζεται στο πρωτόκολλο για τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος (ΔΥΕ), το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη του Μάαστριχτ και στο άρθρο 1 (5) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 479/2009, όπως το συνολικό ακαθάριστο χρέος του τομέα της γενικής κυβέρνησης, στην ονομαστική αξία, που εκκρεμεί στο τέλος του έτους, με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- *Οριοθέτηση Τομέα:* το χρέος του Μάαστριχτ περιλαμβάνει τις ενοποιημένες υποχρεώσεις του τομέα της γενικής κυβέρνησης, συνεπώς, συμπεριλαμβανομένων όλων των επιπέδων της Κυβέρνησης: κεντρική κυβέρνηση, τοπική αυτοδιοίκηση, ταμεία κοινωνικής ασφάλισης, και, όπου χρειάζεται κρατική κυβέρνηση. Αυτό σημαίνει ότι το χρέος των δημοσίων επιχειρήσεων αποκλείεται κατά τη μέτρηση του δημόσιου χρέους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- *Κατανομή ανά μέσο:* το χρέος Μάαστριχτ αποτελείται από τις ακόλουθες υποχρεώσεις της γενικής κυβέρνησης: νομισματική κυκλοφορία και καταθέσεις, χρεόγραφα εκτός από μετοχές, εξαιρουμένων των χρηματοοικονομικών παραγώγων, και τα δάνεια, όπως ορίζεται στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών (ESA95).

- *Κανόνες αποτίμησης:* το χρέος Μάαστριχτ μετριέται σε «ονομαστική αξία» και ισούται με το συμβατικά συμφωνηθέν ποσό που η κυβέρνηση θα πρέπει να επιστρέψει στους πιστωτές στη λήξη. Στο GFSM και αυτός ο οδηγός, αυτή η μέθοδος αποτίμησης είναι γνωστή ως «ονομαστική αξία.» Αυτό σημαίνει, ειδικότερα, ότι το δημόσιο χρέος δεν επηρεάζεται από τις μεταβολές στις αποδόσεις της αγοράς, και αποκλείει μη καταβληθέντες δεδουλευμένους τόκους. Το Χρέος Μάαστριχτ έτσι μετριέται με διαφορετικό τρόπο από ό,τι οι περισσότεροι υποχρεώσεις του Δημοσίου στους εθνικούς λογαριασμούς, τα οποία καταγράφονται στην αγοραία αξία.
- *Ενοποίηση:* το χρέος του Μάαστριχτ ενοποιείται σε όλο το τομέα της γενικής κυβέρνησης, το οποίο σημαίνει ότι τα κρατικά χρεόγραφα που κατέχει ως περιουσιακά στοιχεία από μονάδες του Δημοσίου δεν συμπεριλαμβάνονται στον υπολογισμό του δημόσιου χρέους.
- *Το ακαθάριστο χρέος:* το χρέος του Μάαστριχτ είναι "βαρύ" χρέος το οποίο σημαίνει ότι τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία της Γενικής Κυβέρνησης αφαιρούνται κατά τον υπολογισμό του δημόσιου χρέους.

Το χρέος Μάαστριχτ βασίζεται σε διεθνή δεδομένα εναρμονισμένων εθνικών λογαριασμών (ESA95) και, στις περισσότερες περιπτώσεις, τα δεδομένα συλλέγονται μέσω της συνεργασίας των εθνικών στατιστικών υπηρεσιών, κεντρικών τραπεζών και των υπουργείων οικονομικών. Με στόχο τη διασφάλιση της συνεπούς συλλογής του δημοσιονομικού ελλείμματος και του δημόσιου χρέους σε όλες τις Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Eurostat έχει αναπτύξει μια καλά καθορισμένη διαδικασία για την αντιμετώπιση συγκεκριμένες συναλλαγών:

Η Eurostat συμβουλευεται την Επιτροπή σε Νομισματικά , Χρηματοπιστωτικά και Ισοζυγίου πληρωμών Στατιστικά δεδομένα ([CMFB](#)), η οποία περιλαμβάνει τους ανώτερους στατιστικούς των κεντρικών τραπεζών και των εθνικών στατιστικών υπηρεσιών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είναι και μέλη της CMFB. Η Eurostat έχει την τελική απόφαση, σύμφωνα με καθαρά τεχνικά κριτήρια, τα οποία ισχύουν για παρόμοιες περιπτώσεις σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η απόφαση για κάθε θέμα καταγράφεται με μεθοδολογικές σημειώσεις και διαδίδονται μέσω δελτία τύπου.

4.4 Παρουσίαση του ακαθάριστου εξωτερικού χρέους

Στον απόηχο της διεθνούς οικονομικής κρίσης 1994-1995, η προσωρινή επιτροπή (που σήμερα ονομάζεται η Διεθνής Νομισματική και Δημοσιονομική Επιτροπή) του Διοικητικού Συμβουλίου του ΔΝΤ των Διοικητών ενέκρινε τη δημιουργία ενός προτύπου δύο ταχυτήτων για την καθοδήγηση των χωρών μελών όσον αφορά την παροχή οικονομικών και χρηματοοικονομικών στοιχείων στην κοινότητα. Η πρώτη βαθμίδα, που ονομάστηκε το Ειδικό Πρότυπο διάδοσης Στοιχείων (SDDS), εγκρίθηκε από το

Εκτελεστικό Συμβούλιο του ΔΝΤ στις 29 Μαρτίου 1996. Η άλλη βαθμίδα, που ονομάστηκε το γενικό σύστημα διάδοσης δεδομένων (GDDS), εγκρίθηκε στις 19 Δεκεμβρίου του 1997.

Ο σκοπός των SDDS είναι να καθοδηγήσει χώρες μέλη του ΔΝΤ όσον αφορά την παροχή στο κοινό ολοκληρωμένων, έγκαιρων, προσιτών, και αξιόπιστων οικονομικών και χρηματοπιστωτικών στατιστικών στοιχείων σε έναν κόσμο αυξανόμενης οικονομικής και χρηματοπιστωτικής ενοποίησης. Το SDDS είναι προσανατολισμένο στις χώρες εκείνες που έχουν ή ενδέχεται να επιδιώξουν, την πρόσβαση στις διεθνείς κεφαλαιαγορές. Συνδρομή για το SDDS είναι εθελοντική. Με την εγγραφή στο SDDS, τα μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να παρέχουν τις πληροφορίες υποστήριξης προς το ΔΝΤ και να τηρούν τα διάφορα στοιχεία του SDDS. Όσον αφορά στο εξωτερικό χρέος την κατηγορία δεδομένων, το SDDS προβλέπει τη διάδοση τους με τέσσερις τριμηνιαίες περιόδους, η οποία καλύπτει τέσσερις τομείς (της γενικής κυβέρνησης, τις νομισματικές αρχές, τον τραπεζικό τομέα, και άλλα). Επιπλέον, τα δεδομένα πρέπει να αναλύονται κατά διάρκεια-βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα και παρέχονται σε βάση αρχικής διάρκειας και ανά μέσο, όπως ορίζεται στο Εγχειρίδιο Ισοζυγίου Πληρωμών ([BPM5](#)). Το SDDS ενθαρρύνει τις χώρες για τη διάδοση συμπληρωματικών πληροφοριών σχετικά με τη μελλοντική εξυπηρέτηση του χρέους των πληρωμών, όπου το κεφάλαιο και οι συνιστώσες των τόκων καταγράφονται χωριστά, δύο φορές το χρόνο για τις πρώτες τέσσερις τριμηνιαίες περιόδους και τα επόμενα δύο εξάμηνα μπροστά, με χρονική υστέρηση ενός τριμήνου. Οι βασικές κατηγορίες πληροφοριών για το εξωτερικό χρέος του GDDS περιλαμβάνει το δημόσιο και το δημόσια εγγυημένο χρέος, καθώς και το σχετικό χρονοδιάγραμμα εξυπηρέτησης του χρέους .

4.4.1. Πίνακας παρουσίασης

PRESENTATION TABLE
<u>Gross External Debt Position:</u>
<u>By Sector</u>
General Government
<i>Short-term</i>
Money market instruments
Loans
Trade credits
Other debt liabilities ¹
Arrears
Other
<i>Long-term</i>
Bonds and notes

Loans
Trade credits
Other debt liabilities
Monetary Authorities
<i>Short-term</i>
Money market instruments
Loans
Currency and deposits ²
Other debt liabilities ¹
Arrears
Other
<i>Long-term</i>
Bonds and notes
Loans
Currency and deposits ²
Other debt liabilities
Banks
<i>Short-term</i>
Money market instruments
Loans
Currency and deposits
Other debt liabilities
Arrears
Other
<i>Long-term</i>
Bonds and notes
Loans
Currency and deposits
Other debt liabilities
Other Sectors
<i>Short-term</i>
Money market instruments
Loans
Currency and deposits
Trade credits
Other debt liabilities
Arrears
Other

<i>Long-term</i>
Bonds and notes
Loans
Currency and deposits
Trade credits
Other debt liability
Non bank financial corporations
<i>Short-term</i>
Money market instruments
Loans
Currency and deposits
Other debt liabilities
Arrears
Other
<i>Long-term</i>
Bonds and notes
Loans
Currency and deposits
Other debt liabilities
Non financial corporations
<i>Short-term</i>
Money market instruments
Loans
Trade credits
Other debt liabilities
Arrears
Other
<i>Long-term</i>
Bonds and notes
Loans
Trade credits
Other debt liabilities
Households and nonprofit institutions
Serving households (NPISH)
<i>Short-term</i>
Money market instruments
Loans

Trade credits
Other debt liabilities ¹
Arrears
Other
<i>Long-term</i>
Bonds and notes
Loans
Trade credits
Other debt liability
Direct Investment: Intercompany Lending
Debt liabilities to affiliated enterprises
Arrears
Other
Debt liabilities to direct investors
Arrears
Other
Gross External Debt

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΧΡΕΟΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ 2000-2013

5.1 Παρουσίαση Εξωτερικού Χρέους Γενικής Κυβέρνησης ανά χώρα (2000-2013)

geotime	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Belgium	107,8	106,5	103,4	98,4	94	92	88	84	89,2	95,7	95,5	97,8	99,6	101,4
Bulgaria	72,5	66	52,4	44,4	37	27,5	21,6	17,2	13,7	14,6	16,2	16,3	18,5	17,9
Czech Republic	17,8	23,9	27,1	28,6	28,9	28,4	28,3	27,9	28,7	34,2	37,8	40,8	45,8	48,3
Denmark	52,4	49,6	49,5	47,2	45,1	37,8	32,1	27,1	33,4	40,7	42,7	46,4	45,8	45
Germany	60,2	59,1	60,7	64,4	66,2	68,5	68	65,2	66,8	74,5	82,4	80,4	81,9	81,1
Estonia	5,1	4,8	5,7	5,6	5	4,6	4,4	3,7	4,5	7,2	6,7	6,2	10,1	10,2
Ireland	35,1	35,2	32	30,7	29,5	27,3	24,6	25	44,2	64,8	92,1	106,4	117,4	123,3
Greece	104,4	104,7	102,6	98,3	99,8	101,2	107,5	107,2	112,9	129,7	148,3	170,3	156,9	175,2
Spain	59,4	55,6	52,6	48,8	46,3	43,2	39,7	36,3	40,2	53,9	61,5	69,3	84,2	91,3
France	57,4	56,9	59	63,2	65	66,7	64	64,2	68,2	79,2	82,4	85,8	90,2	94
Italy	100,5	100,2	105,1	103,9	103,4	105,7	106,3	103,3	106,1	116,4	119,3	120,8	127	131,4
Cyprus	59,6	61,2	65,1	69,7	70,9	69,4	64,7	58,8	48,9	58,5	61,3	71,1	85,8	109,5
Latvia	12,4	14,1	13,6	14,7	15	12,5	10,7	9	19,8	36,9	44,4	41,9	40,7	43,2
Lithuania	23,6	23	22,2	21	19,3	18,3	17,9	16,8	15,5	29,3	37,9	38,5	40,7	40,1
Luxembourg	6,2	6,3	6,3	6,1	6,3	6,1	6,7	6,7	14,4	15,3	19,2	18,3	20,8	23,4
Hungary	56,1	52,7	55,9	58,6	59,5	61,7	65,9	67	73	79,8	81,8	81,4	79,2	79,7
Malta	53,9	58,9	57,9	66	69,8	68	62,5	60,7	60,9	66,4	67,4	70,3	72,1	73,9
Netherlands	53,8	50,7	50,5	52	52,4	51,8	47,4	45,3	58,5	60,8	63,1	65,5	71,2	74,6
Austria	66,2	66,8	66,2	65,3	64,7	64,2	62,3	60,2	63,8	69,2	72	72,5	73,4	73,8
Poland	36,8	37,6	42,2	47,1	45,7	47,1	47,7	45	47,1	50,9	54,8	56,2	55,6	57,5
Portugal	50,7	53,8	56,8	59,4	61,9	67,7	69,4	68,4	71,7	83,7	94	108,3	123,6	123
Romania	22,5	25,7	24,9	21,5	18,7	15,8	12,4	12,8	13,4	23,6	30,5	34,7	37,8	38,6
Slovenia	26,3	26,5	27,8	27,2	27,3	26,7	26,4	23,1	22	35	38,6	46,9	54,1	61
Slovakia	50,3	48,9	43,4	42,4	41,5	34,2	30,5	29,6	27,9	35,6	41	43,3	52,1	54,6
Finland	43,8	42,5	41,5	44,5	44,4	41,7	39,6	35,2	33,9	43,5	48,6	49	53	56,2
Sweden	53,9	54,7	52,5	51,7	50,3	50,4	45,3	40,2	38,8	42,6	39,4	38,4	38,2	40,7
United Kingdom	41,1	37,8	37,7	39,1	41	42,2	43,3	44,2	52,3	67,8	79,4	85,5	90	95,5

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η Κροατία έγινε η 28η χώρα της ΕΕ την 1η Ιουλίου 2013, η οποία είχε κάνει αίτηση το 2003 και ξεκίνησαν οι διαπραγματεύσεις το 2005. Η Κροατία αναμένεται να ενταχθεί στο χώρο Σένγκεν από το 2015, και θα αλλάξει επίσης την κούνα για το ευρώ το συντομότερο η οικονομία της πληρεί τα κριτήρια .

5.2 Διαγραμματική απεικόνιση του εξωτερικού χρέους γενικής κυβέρνησης κάθε χώρας από το 2000 έως το 2013 και συνοπτική περιγραφή του Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Το Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής για την Ιρλανδία συμφωνήθηκε επίσημα τον Δεκέμβριο του 2010. Περιλαμβάνει ένα κοινό χρηματοδοτικό πακέτο € 85 δισ. ευρώ και καλύπτει την περίοδο 2010-2013.

Στις 21 Νοεμβρίου του 2010 η Ιρλανδία ζήτησε επισήμως οικονομική βοήθεια από την ΕΕ, τα κράτη μέλη της ευρωζώνης και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Μια κοινή αποστολή με μέλη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το ΔΝΤ και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) στις 28 Νοεμβρίου κατέληξε σε συμφωνία σε επίπεδο προσωπικού με τις ιρλανδικές αρχές σχετικά με μια ολοκληρωμένη δέσμη μέτρων πολιτικής για την περίοδο 2010-2013. Η συμφωνία εγκρίθηκε επίσημα στις 7 Δεκεμβρίου 2010, στο Eurogroup / συνεδρίασης του ECOFIN στις Βρυξέλλες. Το μνημόνιο και η δανειακή σύμβαση που υπέγραψε στη συνέχεια.

Το Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής για την Ιρλανδία περιλαμβάνει ένα κοινό πακέτο χρηματοδότησης των €85 δισεκατομμυρίων με συνεισφορές από την ΕΕ / ΕΜΧΣ (€ 22.500.000.000), της ζώνης του ευρώ κράτη μέλη / ΕFSF € 17.700.000.000, διμερείς συνεισφορές από το Ηνωμένο Βασίλειο (€ 3.800.000.000), Σουηδία (€ 0,6 δισ) και τη Δανία (€ 0.400.000.000), καθώς και τη χρηματοδότηση από το ΔΝΤ (€ 22,5 δισεκατομμύρια).

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Όπως θα δούμε αναλυτικότερα στο επόμενο κεφάλαιο για την περίπτωση της Ελλάδας : από τον Μάιο του 2010, τα κράτη μέλη της ευρωζώνης και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) έχουν την παροχή οικονομικής στήριξης προς την Ελλάδα, μέσω ενός προγράμματος οικονομικής προσαρμογής, στο πλαίσιο της απότομης επιδείνωσης των συνθηκών χρηματοδότησης του. Ο στόχος είναι να υποστηριχθούν οι προσπάθειες της ελληνικής κυβέρνησης για την αποκατάσταση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας και να εφαρμόσουν διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, προκειμένου να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, θέτοντας έτσι τα θεμέλια για διατηρήσιμη οικονομική ανάπτυξη. Η απελευθέρωση κάθε εκταμίευσης προς την Ελλάδα θα πρέπει να εγκριθεί τόσο από το Eurogroup και το Εκτελεστικό Συμβούλιο του ΔΝΤ. Πριν από την απόφαση αυτή, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η ΕΚΤ και το προσωπικό του ΔΝΤ διεξάγουν κοινές αποστολές κριτικής στην Ελλάδα για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τους όρους και τις προϋποθέσεις του Προγράμματος.

Επεξεργασία από: European commission: General government data- Table 55B

Η Ισπανία έχει λάβει οικονομική βοήθεια από κράτη μέλη της ευρωζώνης μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) ύψους έως 100 δις. Η συνδρομή έχει στη συνέχεια εξαγοράστηκε από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ΕΜΣ). Η βοήθεια εξαρτάται από συγκεκριμένα μέτρα πολιτικής όσον αφορά τον οικονομικό τομέα, ότι η χώρα πρέπει να εφαρμόσει, όπως προβλέπεται από το μνημόνιο συμφωνίας (ΜΣ). Επιπλέον, η Ισπανία θα πρέπει να τηρήσει τις δεσμεύσεις της στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος και σχετικά με τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, με στόχο τη διόρθωση των μακροοικονομικών ανισορροπιών στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Οι όροι και οι προϋποθέσεις της χρηματοδοτικής συνδρομής τομέα ήταν αποτέλεσμα διαπραγματεύσεων μεταξύ των ισπανικών αρχών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΚ), σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ), με την τεχνική βοήθεια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ).

Η Ισπανία ζήτησε οικονομική βοήθεια στις 25 Ιουνίου 2012. Οι χρηματοπιστωτικού τομέα-συγκεκριμένων όρων πολιτική περιλαμβάνει μέτρα για την αύξηση της μακροπρόθεσμης ανθεκτικότητας του τραπεζικού τομέα, αποκαθιστώντας έτσι την πρόσβαση στην αγορά, και να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά το απόθεμα κληρονομιά των περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από την έκρηξη της φούσκας των ακινήτων. Η συμφωνία εγκρίθηκε από τη συνεδρίαση του Eurogroup στις Βρυξέλλες, στις 20 Ιουλίου 2012. Το Μνημόνιο και η Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης (FFA) υπογράφηκαν μετά.

Τα δάνεια έχουν δοθεί στο Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria (FROB), το ταμείο ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών της ισπανικής κυβέρνησης, και στη συνέχεια διοχετεύονται στα εν λόγω χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Τα κεφάλαια που είχαν καταβληθεί σε δύο δόσεις ύψους € 41,3 δισεκατομμυρίων πριν από την προγραμματισμένη ημερομηνία ανακεφαλαιοποίησης, σύμφωνα με το χάρτη πορείας που περιλαμβάνεται στο μνημόνιο και τη μη περαιτέρω εκταμιεύσεις προβλέπονται σήμερα.

Η πρώτη δόση ύψους € 39.468.000.000 εκταμιεύθηκε τον Δεκέμβριο του 2012, καλύπτοντας τις ανάγκες ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών (€ 37 δις.) · και τη

δημόσια συμμετοχή στην εταιρεία διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων (Sareb). Η δεύτερη δόση της βοήθειας, που ανέρχεται σε € 1.865.000.000, εκταμιεύθηκε τον Φεβρουάριο του 2013 για ανακεφαλαιοποίηση τράπεζων.

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Κατόπιν αιτήματος η Κύπρος στις 25 Ιουνίου 2012, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕC), η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) συμφώνησαν σε ένα πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής με τις κυπριακές αρχές, στις 2 Απριλίου 2013. Το πρόγραμμα εγκρίθηκε από τη ζώνη του ευρώ τα κράτη μέλη στις 24 Απριλίου 2013 από το διοικητικό συμβούλιο του ΔΝΤ στις 15 Μαΐου 2013. Καλύπτει την περίοδο 2013-2016. Το οικονομικό πακέτο θα καλύψει έως και 10 δισ. Ευρώ. Ο ΕΜΣ θα παρέχει έως και 9 δισ. ευρώ, και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) αναμένεται να συνεισφέρει περίπου 1 δισεκατομμύριο ευρώ. Η πρώτη δόση έχει καταβληθεί: 2 δισ ευρώ από τον ΕSM στις 13 Μαΐου (μια δεύτερη εκταμίευση ύψους 1 δισ. ευρώ θα πρέπει να γίνει πριν από το τέλος του Ιουνίου) 86 εκατ. ευρώ από το ΔΝΤ στις 15 Μαΐου 2013

Το πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής θα αντιμετωπίσει βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες οικονομικές, δημοσιονομικές και διαρθρωτικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Κύπρος. Οι βασικοί στόχοι του προγράμματος είναι:

- η αποκατάσταση της ευρωστίας του τραπεζικού τομέα της Κύπρου, η ανοικοδόμηση των καταθετών καθώς και της εμπιστοσύνης στην αγορά εις βάθος

,η αναδιάρθρωση και η μείωση του μεγέθους των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, η ενίσχυση της εποπτείας και η αντιμετώπιση των αναμενόμενων ελλείψεων κεφαλαίου, σύμφωνα με την πολιτική συμφωνία του Ευρωομάδας της 25 Μαρ 2013.

- να συνεχιστεί η εν εξελίξει διαδικασία της δημοσιονομικής εξυγίανσης, προκειμένου να διορθωθεί το υπερβολικό έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης το συντομότερο δυνατόν.
- να εφαρμοστούν διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της βιώσιμη και ισορροπημένης ανάπτυξης, επιτρέποντας τη χαλάρωση των μακροοικονομικών ανισορροπιών, ιδίως με τη μεταρρύθμιση του μισθολογικού συστήματος τιμαριθμικής αναπροσαρμογής και άρση των εμποδίων για την ομαλή λειτουργία της αγοράς .

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Υπό το πρίσμα μια ταχείας επιδείνωσης της οικονομικής κατάστασης και ανησυχιών που σχετίζονται με την υγεία του τραπεζικού τομέα, οι λεττονικές αρχές κάνουν αίτηση στα τέλη του 2008 στην ΕΕ, στο ΔΝΤ και στους περιφερειακούς γείτονες για χρηματοδοτική ενίσχυση.

Μετά τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις το Δεκέμβριο του 2008, επιτεύχθηκε συμφωνία για την παροχή πολύπλευρης οικονομικής βοήθειας στη Λετονία, με συνολικό ποσό των € 7.500.000.000, που αποτελείται από τις ακόλουθες συνεισφορές:

- Ευρωπαϊκή Κοινότητα, € 3.100.000.000 πλαίσιο του ισοζυγίου πληρωμών πρόγραμμα βοήθειας
- Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, SDR 1,5 δισ. (περίπου € 1.7 δισεκατομμύρια), στο πλαίσιο συμφωνίας σε επιφυλακή που εγκρίθηκε στις 23 Δεκεμβρίου 2008, ανέρχονται σε περίπου 1.200 τοις εκατό της ποσόστωσης της Λετονίας
- Σκανδιναβικές χώρες (Σουηδία, Δανία, Φινλανδία, Νορβηγία και Εσθονία), €1.9 δισ.
- η Παγκόσμια Τράπεζα , € 0.4 δισεκατομμύρια
- η Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη, την Τσεχική Δημοκρατία και την Πολωνία, € 0.4 δισεκατομμύρια

Η χρηματοδοτική συνδρομή της Κοινότητας ήταν να διατεθεί σε διάρκεια μιας περιόδου τριών ετών από την ημέρα έναρξης ισχύος της απόφασης του Συμβουλίου για τη χορήγηση κοινοτικής μεσοπρόθεσμης οικονομικής στήριξης στη Λετονία, ως εκ

τούτου, το πρόγραμμα έληξε στις 19 Ιανουαρίου 2012. Η χρηματοδοτική συνδρομή της ΕΕ τελικά εκταμιεύθηκε σε τέσσερις δόσεις για συνολικό ποσό € 2,9 δισ. ευρώ, αντί των έξι δόσεις και € 3.1 δισ. Ευρώ που αρχικά είχαν προγραμματιστεί:

1,0 δισ. €, δόθηκε την 25η Φεβρουαρίου 2009 μετά την υπογραφή του μνημονίου συμφωνίας

€ 1.200.000.000, δόθηκε την 27 του Ιούλη του 2009

€ 0.500.000.000, δόθηκε την 11 Μαρτίου του 2010

€ 0.200.000.000, δόθηκε την 21 Οκτ του 2010

Το μέσο επιτόκιο για τα ποσά που έχουν εκταμιευθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι περίπου 3,2%, με τις επιστροφές να ξεκινούν από το 2014. Συνολικά, € 4,5 δισ περίπου από το € 7.5δισ που έχουν δεσμευτεί έχουν καταβληθεί.

Στις 21 Δεκεμβρίου 2011, το πέμπτο και τελευταίο συμπληρωματικό μνημόνιο (συμπληρωματικό μνημόνιο συμφωνίας) που σχετίζονται με την οικονομική βοήθεια της ΕΕ προς τη Λετονία υπεγράφη από τον Αντιπρόεδρο της Επιτροπής, Olli Rehn και τις αρχές της Λετονίας. Ακολούθησε μια θετική αξιολόγηση από την Επιτροπή της εφαρμογής του προγράμματος προσαρμογής.

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Σε απάντηση προς τις σοβαρές αναταράξεις της αγοράς και τις δυσκολίες στην αναχρηματοδότηση του δημόσιου και του εξωτερικού χρέους κατά το πρώτο

δεκαπενθήμερο του Οκτωβρίου 2008, οι συγγκικές αρχές ζήτησαν από την ΕΕ, το ΔΝΤ και την Παγκόσμια Τράπεζα για οικονομική βοήθεια.

Μετά τις διαπραγματεύσεις τον Οκτώβριο του 2008 μεταξύ του ΔΝΤ και των υπηρεσιών της Επιτροπής, αφενός, και των συγγκικών αρχών, από την άλλη, επιτεύχθηκε συμφωνία για την παροχή πολύπλευρης οικονομικής βοήθειας στην Ουγγαρία, με συνολικό ποσό ύψους € 20 δισ. ευρώ, που αποτελείται από τις ακόλουθες συνεισφορές:

- Ευρωπαϊκή Κοινότητα, € 6.500.000.000 πλαίσιο του ισοζυγίου πληρωμών στήριξης που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 4 Νοεμβρίου 2008
- Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, SDR 10,5 δισ. ευρώ (περίπου € 12,5 δισεκατομμύρια) στο πλαίσιο μιας συμφωνίας που εγκρίθηκε στις 6 Νοεμβρίου 2008
- Τέλος, η Παγκόσμια Τράπεζα, 1,0 δισ. €.

Η στήριξη του ισοζυγίου πληρωμών σχεδιάστηκε σε τέσσερις χωριστές εκταμιεύσεις, το καθένα συνδέεται με την επίτευξη των όρων της οικονομικής πολιτικής για τη δημοσιονομική εξυγίανση, της δημοσιονομικής διακυβέρνησης, της ρύθμισης του χρηματοπιστωτικού τομέα και την εποπτεία, και άλλες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Η χρηματοδοτική συνδρομή της ΕΕ τελικά 'έφτασε' συνολικά τα € 5,5 δισ. ευρώ, αντί των € 6.500.000.000 που είχαν αρχικά προγραμματιστεί:

- € 2,0 δισ., που δόθηκαν το Δεκέμβριο του 2008 σε συμφωνία σχετική με το μνημόνιο συμφωνίας (ΜΣ)
- € 2,0 δισ., τον Μάρτιο του 2009
- € 1.500.000.000, που δόθηκαν τον Ιούλιο του 2009.

Συνολικά, η Ουγγαρία έλαβε € 14,2 δισεκατομμύρια, αποτελούμενα από 8,7 δισ. € από το ΔΝΤ και € 5,5 δισ. από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επίσης, τελικά καμία χρηματοδοτική συνδρομή δεν συντάχθηκε από την Παγκόσμια Τράπεζα.

Το επιτόκιο για τα ποσά που έχουν εκταμιευθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι 3,25% για τις πρώτες δύο δόσεις και 3,625% για την τρίτη, με τις επιστροφές να ξεκινούν το 2011.

Η πρώτη δόση έχει εξοφλήθηκε πλήρως στις 9 Δεκεμβρίου 2011, 3,5 δισ. ευρώ εξακολουθούν να εκκρεμούν. Τέλος, 2 δισ. ευρώ λήγουν στις 7 Νοεμβρίου 2014, και 1,5 δισ. ευρώ στις 6 Απριλίου 2016.

Στις 21 Νοεμβρίου 2011 η Ουγγαρία ζήτησε μια δεύτερη (προληπτική) χρηματοδοτική συνδρομή από την ΕΕ και το ΔΝΤ στο πλαίσιο της επιδείνωσης των συνθηκών χρηματοδότησης. Το Συμβούλιο ECOFIN της 30ης Νοεμβρίου έλαβε θετική απόφαση επί της αρχής. Προβλήματα με το σεβασμό των ανεξάρτητων θεσμικών οργάνων (κυρίως της κεντρικής τράπεζας) καθυστέρησαν την έναρξη των

διαπραγματεύσεων. Έχει υπάρξει μέχρι στιγμής μόνο ένας επίσημος γύρος διαπραγματεύσεων (μεταξύ 17 - 25 Ιουλ. 2012), ο οποίος επιτράπηκε για μια χρήσιμη ανταλλαγή απόψεων.

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Στην 7η Απριλίου 2011 η Πορτογαλία ζήτησε οικονομική βοήθεια από την ΕΕ, τα κράτη μέλη της ευρωζώνης και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Ένα Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγμάτευσης Μάιος 2011 μεταξύ των πορτογαλικών αρχών και των αξιωματούχων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΚ), την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Η συμφωνία για το πρόγραμμα εγκρίθηκε επισήμως στις 17 Μαΐου 2011 στο πλαίσιο της Eurogroup / συνεδρίασης του ECOFIN στις Βρυξέλλες. Το μνημόνιο και η σύμβαση του δανείου υπεγράφησαν στη συνέχεια.

Το Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής για την Πορτογαλία περιλαμβάνει ένα κοινό πακέτο χρηματοδότησης των € 78 δισεκατομμυρίων (ΕΕ / ΕΜΧΣ - € 26

δισεκατομμύρια, Ευρωζώνη / EFSF - € 26 δισεκατομμύρια, το ΔΝΤ - περίπου € 26 δισεκατομμύρια). Περιέχει τις μεταρρυθμίσεις για την προώθηση της ανάπτυξης και της απασχόλησης, φορολογικά μέτρα για τη μείωση του δημόσιου χρέους και του ελλείμματος, καθώς και μέτρα για τη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα της χώρας.

Στοιχεία και αριθμοί σχετικά με το πρόγραμμα για την Πορτογαλία Στόχοι:

Η ενίσχυση θα παρέχεται βάσει ενός τριετούς προγράμματος πολιτικής για την περίοδο 2011 έως τα μέσα του 2014.

Το Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής περιλαμβάνει:

- διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για την τόνωση της δυναμικής ανάπτυξης, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.
- μια στρατηγική δημοσιονομικής εξυγίανσης, υποστηριζόμενη από διαρθρωτικά δημοσιονομικά μέτρα και καλύτερο δημοσιονομικό έλεγχο του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα καθώς και των κρατικών επιχειρήσεων, αποσκοπεί στη διαμόρφωση του ακαθάριστου δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ σε σταθερή πτωτική πορεία μεσοπρόθεσμα και τη μείωση των ελλείμματος κάτω από το 3% του ΑΕΠ μέχρι το 2014.
- Έναν τομέα οικονομικής στρατηγικής με βάση την ανακεφαλαιοποίηση και την απομόχλευση, με προσπάθειες διασφάλισης του χρηματοπιστωτικού τομέα έναντι άτακτης απομόχλευσης μέσω μηχανισμών βασισμένων στην αγορά.

Το πακέτο χρηματοδότησης των 78 δισεκατομμυρίων ευρώ εκταμιεύτηκε ως εξής: Από το EFSM (έως το τέλος του 2012) € 22.100 εκατομμύρια εκταμιευθεί, από το EFSF (έως το τέλος του 2012) € 18.200 εκατομμύρια εκταμιευθεί και τέλος από το ΔΝΤ (έως το τέλος του 2012) € 21.100 εκατομμύρια εκταμιευθεί .Οι εκταμιεύσεις του προγράμματος γίνονται σε διάστημα τριών ετών, στο πλαίσιο του EMXΣ με μέσο όρο διάρκειας κατ'ανώτατο όριο των 12,5 ετών.

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

2009-2011: Οι εισροές κεφαλαίων μειώθηκαν αισθητά και η συναλλαγματική ισοτιμία του RON έναντι του ευρώ μειώθηκε κατά περισσότερο από 30 % μεταξύ Αυγούστου 2007 και Ιανουαρίου 2009. Κατά συνέπεια , οι ρουμανικές αρχές που απευθύνθηκαν την άνοιξη του 2009 στην ΕΕ , το ΔΝΤ και σε άλλα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για τη χρηματοδοτική βοήθεια .

Τον Μάιο του 2009 επετεύχθη συμφωνία για την παροχή πολύπλευρης οικονομικής βοήθειας στη Ρουμανία, με συνολικό ποσό ύψους € 20 δισ. ευρώ, που αποτελείται από τους ακόλουθους συνεισφέροντες :

- Ευρωπαϊκή Κοινότητα , € 5 δισεκατομμύρια στο πλαίσιο του ισοζυγίου πληρωμών του προγράμματος βοήθειας
- Διεθνές Νομισματικό Ταμείο , SDR 11440000000(περίπου € 12.950.000.000) στο πλαίσιο συμφωνίας που εγκρίθηκε στις 4 Μαΐου 2009, που ανέρχονται σε 1,110.77 τοις εκατό της ποσοστού της Ρουμανίας
- Η Παγκόσμια Τράπεζα , € 1.000.000.000 με δάνειο αναπτυξιακής πολιτικής
- Η ΕΤΕπ και η ΕΤΑΑ , € 1.000.000.000 σε συνδυασμό .

Η χρηματοδοτική συνδρομή της ΕΕ έχουν καταβληθεί σε 5 δόσεις :

€ 1.500.000.000 κυκλοφόρησε 27 Ιουλίου 2009

€ 1.000.000.000 κυκλοφόρησε 11, Μαρ, 2010

€ 1.150.000.000 κυκλοφορήσει 22 Σεπτεμβρίου 2010

€ 1.200.000.000 κυκλοφορήσει 24 Μάρτη, 2011

€ 150.000.000 κυκλοφορήσει 22 Ιουνίου 2011

Ο μέσος όρος επιτοκίου για τα ποσά που έχουν εκταμιευθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι περίπου 3%, με τις επιστροφές να ξεκινούν από το 2015.

2011 - 2013 προληπτικό πρόγραμμα βοήθειας:

Τον Φεβρουάριο του 2011 σε συνέχεια με κοινή δήλωση των ΕΕ / ΔΝΤ, ένα προληπτικό πρόγραμμα χρηματοδοτικής βοήθειας κλήθηκε να υποστηρίξει την επανέναρξη της οικονομικής ανάπτυξης, με έμφαση στις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, ενώ βελτιώθηκε η δημοσιονομική βιωσιμότητα και η εδραίωση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Στις 12 Μαΐου 2011, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε απόφαση για να καταστήσει διαθέσιμη μια προληπτική μεσοπρόθεσμη χρηματοδοτική συνδρομή ύψους έως 1,4 δισ. ευρώ για τη Ρουμανία. Η βοήθεια της ΕΕ για τη Ρουμανία στο πλαίσιο του ισοζυγίου πληρωμών (ΙΙΙ) έρχεται σε συνδυασμό με την υποστήριξη του ΔΝΤ, μέσω μιας εν αναμονής (stand-by) συμφωνίας με το ποσό των SDR 3.090 δισεκατομμύρια ευρώ (περίπου 3,5 δισ. ευρώ, 300% του ποσοστού της Ρουμανίας στο ΔΝΤ), εγκρίθηκε στις 25 Μαρτίου 2011, το οποίο οι αρχές θα θεωρούν επίσης ως προληπτικό. Η Παγκόσμια Τράπεζα θα συνεχίσει να παρέχει υποστήριξη λόγω της δέσμευσης των 400 εκατομμυρίων ευρώ στο πλαίσιο του δανείου για το αναπτυξιακό πρόγραμμα και των 750 εκατ. ευρώ των αποτελεσμάτων με βάση την χρηματοδότηση για την κοινωνική πρόνοια και τις μεταρρυθμίσεις για την υγεία.

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

Επεξεργασία από:European commission: General government data- Table 55B

5.2.1 Συμπεράσματα

Από τα συνολικά 27 μέλη-κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ,τα 8 βρίσκονται σε Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής και εφαρμόζουν περιοριστική δημοσιονομική πολιτική που συμβαδίζει με τον οικονομικό κύκλο για να διορθώσουν συσσωρευμένες δημοσιονομικές ανισορροπίες είτε για να ισοσκελίσουν τους κρατικούς προϋπολογισμούς τους έπειτα από τις επεκτατικές παρεμβάσεις στις οποίες είχαν προβεί προς αντιμετώπιση της κρίσης του 2008.

Γενικά παρατηρείται ότι το χρέος Μάαστριχτ έχει μια ανοδική πορεία τα τελευταία χρόνια.Την πορεία αυτή ‘ακολούθησαν’ 23 κράτη-μέλη της Ε.Ε. συγκρίνοντας τα έτη

από το 2000 έως το 2013, σε αντίθεση με την καθοδική πορεία του χρέους των : Βέλγιο, Βουλγαρία, Δανία και Σουηδία.

14 από τις 27 χώρες δήλωσαν χρέος σε ποσοστό του ΑΕΠ μεγαλύτερο από το ποσοστό 60% που αναφέρεται στην Συνθήκη του Μάαστριχτ. Η Ελλάδα κατέγραψε το μεγαλύτερο ποσοστό στα 175,2% ,ακολουθούμενη από την Ιταλία με 131,4%. Το χαμηλότερο ποσοστό χρέους δηλώθηκε στην Εσθονία με 10,2% .

Η μεγαλύτερη αύξηση του ποσοστού του χρέους ως προς το ΑΕΠ παρατηρήθηκε στην Κύπρο κατά 23,7 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ η Ελλάδα έχει δεύτερη μεγαλύτερη αύξηση κατά 18,3. Αντίθετα, σε τέσσερις χώρες υπήρξε μείωση του ποσοστού μεταξύ 0,1 έως 0,8 ποσοστιαίες μονάδες .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

6.1 Το χρονικό διάγραμμα του δημόσιου χρέους

Η διάγνωση του δημόσιου χρέους ξεκίνησε στη δεκαετία του 1980 και υπήρξε ραγδαία. Από 28,6% του ΑΕΠ (σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης) το έτος ανήλθε σε 54,7% του ΑΕΠ το 1985.

Μετά τη ραγδαία αυτή άνοδο και αφού οι δυσμενείς επιπτώσεις από την υπερχρέωση της χώρας είχαν αρχίσει να γίνονται ορατές η τότε κυβέρνηση αντελήφθη το πρόβλημα που είχε δημιουργηθεί και ύστερα από τις εκλογές του 1985 αποφάσιστηκε η ασκήση περιοριστικής δημοσιονομικής πολιτικής, με αποτέλεσμα να μειωθεί ο ρυθμός διόγκωσης του δημόσιου χρέους.Εν συνεχεία όμως, η περιοριστική πολιτική ανεστάλη λόγω των επόμενων εκλογών και το δημόσιο χρέος εκτινάχτηκε στο 80,7% του ΑΕΠ το έτος 1990.

Είχε πλέον καταστεί απόλυτα σαφές ότι το δημόσιο χρέος αποτελούσε μεγίστη απειλή για την οικονομία της χώρας, συνεπώς, κάθε κυβέρνηση είχε υπέρτατο καθήκον να λάβει δραστικά μέτρα κατά της απειλής αυτής. Το έργο αυτό ανέλαβε να φέρει εις πέρας η κυβέρνηση της Ν.Δ. (Απρίλιος 1990 -Οκτώβριος 1993).Όμως, οι ουσιαστικές για το μέλλον της ελληνικής οικονομίας δημοσιονομικές παρεμβάσεις δεν φάνηκαν να ανακόπτουν την περαιτέρω διόγκωση του δημοσίου χρέους ,το οποίο εξακολούθησε να αυξάνεται για να φτάσει στο 111,6% του ΑΕΠ (σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης) το έτος 1993.

Μετά το 1993 η οικονομία μπήκε σε έναν πιο ομαλό δρόμο με στόχο να ικανοποιήσει τα κριτήρια σύγκλισης της συνθήκης του Μάαστριχτ. Χάρη στην επίτευξη υψηλότερων ρυθμών ανάπτυξης και αποκρατικοποιήσεων το χρέος άρχισε να μειώνεται ελαφρά ως ποσοστό του ΑΕΠ .Συνοπτικά: παρέμεινε περίπου σταθερό έως και το έτος 1996, σε ποσοστό 110% του ΑΕΠ, με μικρές αποκλίσεις γύρω από το ποσοστό αυτό. Αρχισε όμως να υποχωρεί από το έτος 1997 , για να κατέλθει στο 105,1% του ΑΕΠ το κρίσιμο έτος 1999 (ικανοποιώντας έτσι το σχετικό κριτήριο) και, ακολούθως, στο 102,7% του ΑΕΠ το έτος 2000.Τέλος, η συνεχής και συστηματική προσπάθεια εξάλειψης των ανισορροπιών του δημόσιου τομέα οδήγησε στη βαθμιαία πτώση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης από 13,6% του ΑΕΠ το 1993 σε 1,8% το 1999. Με βάση το έλλειμμα του 1999, η χώρα μας ικανοποιούσε από τις αρχές του 2000 το σχετικό κριτήριο της Συνθήκης του Μάαστριχτ και επέτυχε την είσοδό της στη ζώνη του ευρώ από την 1/1/2001. Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης προέβλεπε ότι ο προϋπολογισμός στο εξής θα έπρεπε να είναι «ισοσκελισμένος ή πλεονασματικός», γεγονός που οδήγησε σε περαιτέρω αποκλιμάκωση του ελλείμματος αφού διαμορφώθηκε στο 0,9% του ΑΕΠ το 2000, καθιστώντας εφικτή τη δημιουργία πλεονάσματος το 2001,καθώς επίσης την χρονιά αυτή το ύψος του χρέους διαμορφώθηκε στο 103,9% του ΑΕΠ.

Το έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού συνέχισε την πτωτική του πορεία και περιορίστηκε στο 3,6%, έναντι 4,3% το 2000 επηρεάζοντας πτωτικά και το δημόσιο χρέος (99,7% του ΑΕΠ)

Ο λόγος του χρέους προς το ΑΕΠ στο τέλος του 2002 ήταν 104,9% έναντι 107% στο τέλος του 2001.Συνολικά, κατά τα έτη 1997-2002, ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ είχε μειωθεί σημαντικά, γεγονός που οφειλόταν τόσο στη συνεχή βελτίωση των βασικών προσδιοριστικών παραγόντων αυτού του λόγου (μείωση επιτοκίων, επιτάχυνση του

ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης και αυξανόμενα πρωτογενή πλεονάσματα) όσο και στην εξασφάλιση σημαντικών εσόδων από αποκρατικοποιήσεις, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την αποκλιμάκωση του δημόσιου χρέους .

Η ελληνική οικονομία το 2003 είχε τον υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης -4,2%- σε όλη την Ε.Ε., ο οποίος υπερέβη και το δυνητικό ρυθμό ανάπτυξης της. Όμως παρά τον υψηλό ρυθμό ανάπτυξης , οι δημοσιονομικές συνθήκες χειροτέρευσαν σημαντικά το 2003 σε σύγκριση με το 2002. Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης έφθασε στο 2,95% του ΑΕΠ το 2003, έναντι 1,4% το 2002, και ευρισκόμενο μόνο οριακά χαμηλότερα από τη σχετική τιμή αναφοράς που προβλέπει η Συνθήκη για την ΕΕ (3%). Όσον αφορά στο ενοποιημένο χρέος της γενικής κυβέρνησης, αυτό σημείωσε μικρή μόνο πτώση το 2003 αγγίζοντας το 103% του ΑΕΠ από 104,7% το 2002.

Το φθινόπωρο του 2004, ο τότε υπουργός οικονομικών Γιώργος Αλογοσκούφης προχώρησε σε οικονομική απογραφή κατόπιν πίεσης από την Eurostat. Η απογραφή αποκάλυψε αποκρύψεις δαπανών της προηγούμενης κυβέρνησης με αποτέλεσμα να αναθεωρηθούν τα ελλείμματα και τα χρέη των προηγούμενων ετών προς τα πάνω. Από την αναθεώρηση προέκυπτε ότι η Ελλάδα δεν ικανοποιούσε ποτέ τα κριτήρια σύγκλισης του Μάαστριχτ αφού ακόμα και την κρίσιμη χρονιά του 1999 εξακολουθούσε να έχει έλλειμμα πάνω από 3%. Με αυτό τον τρόπο αποκαλύφθηκε η πραγματικότητα που κρυβόταν πίσω από τον μύθο της «ισχυρής οικονομίας» της Ελλάδας. Παράλληλα, από το Μάιο του 2004, ενεργοποιήθηκε η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος (Δ.Υ.Ε.) για την Ελλάδα.

Στο πλαίσιο της Δ.Υ.Ε., το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε από 6,1% του ΑΕΠ το 2004 σε 4,5% το 2005, εξακολουθώντας, όμως, το δημόσιο έλλειμμα της Ελλάδας να είναι, ως ποσοστό του ΑΕΠ, το 2^ο υψηλότερο στη ζώνη του ευρώ και το 3^ο υψηλότερο στη ΕΕ-25. Τα μέτρα που προβλεπόταν ότι θα οδηγούσαν σε μείωση του ελλείμματος, στο πλαίσιο ένταξης της Ελλάδας στη Δ.Υ.Ε. ήταν: - διάφορες φορολογικές ρυθμίσεις, - εξοικονόμηση δαπανών λόγω της ολοκλήρωσης των Ολυμπιακών Αγώνων, - η συγκρατημένη εισοδηματική πολιτική και ο περιορισμός των προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και η μείωση των δαπανών για τόκους. Ιδιαίτερα περιοριστικό χαρακτήρα είχε η δημοσιονομική πολιτική και το 2006, επιτυγχάνοντας μ'αυτόν τον τρόπο συρρίκνωση του ελλείμματος στο 2,6% του ΑΕΠ από 5,5% το 2005. Ύστερα από τον υποδιπλασιασμό του ελλείμματος το 2006 και την προβλεπόμενη περαιτέρω μείωσή του το 2007, δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις για την έξοδο της χώρας από τη ΔΥΕ. Η μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης προήλθε κυρίως από την πτώση του ελλείμματος του κρατικού προϋπολογισμού, εξέλιξη που οφειλόταν πρωτίστως στην καλή πορεία των εσόδων του τακτικού αλλά και του ΠΔΕ καθώς επίσης και στη συγκράτηση των δαπανών του τακτικού και στην περικοπή των δαπανών δημόσιων επενδύσεων. Αντίθετα με τις προβλέψεις, το 2007, το έλλειμμα ακολούθησε ελαφρώς αυξητική πορεία και διαμορφώθηκε στο 2,8% του ΑΕΠ. Στην αύξηση του ελλείμματος συνέβαλαν, μεταξύ άλλων, και ορισμένα έκτακτα γεγονότα, όπως η καταβολή

αναδρομικών εισφορών στον κοινοτικό προϋπολογισμό λόγω της αναθεώρησης του ΑΕΠ, οι δαπάνες λόγω των καταστροφικών πυρκαγιών του καλοκαιριού, οι δαπάνες διεξαγωγής των βουλευτικών εκλογών και η ρύθμιση των εκκρεμοτήτων μεταξύ του Δημοσίου και της Ολυμπιακής Αεροπορίας. Συγχρόνως, όμως, το έλλειμμα επηρεάστηκε ευνοϊκά από τις έκτακτες εισπράξεις από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της ΕΕ.

Το 2008, ενόψει και της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, ενεργοποιείται ξανά η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος για την Ελλάδα, εφόσον το έλλειμμα ξεπέρασε την τιμή αναφοράς (3%) και διαμορφώθηκε στο 4%. Η διεύρυνση του ελλείμματος εντοπίζεται αποκλειστικά στην κεντρική κυβέρνηση, το έλλειμμα της οποίας διαμορφώθηκε στο 6,3% του ΑΕΠ. Η μεγάλη υπέρβαση του στόχου για το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης το 2008 οφειλόταν τόσο σε σημαντική υστέρηση των εσόδων όσο και σε σημαντική υπέρβαση των δαπανών. Η σημαντικότερη άνοδος του ελλείμματος, όμως, σημειώθηκε το 2009, αφού το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης εκτοξεύθηκε στο 12,9% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΕΠΣΑ 2009-2013, η διεύρυνση του ελλείμματος εντοπίζεται αποκλειστικά στην κεντρική κυβέρνηση, το έλλειμμα της οποίας αυξήθηκε από 8,3% το 2008 σε 13,7% του ΑΕΠ το 2009. Στα μέσα του 2010, αποκαλύφθηκε ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα της Ελλάδας έκλεισε για το 2009 στο 15,4% του ΑΕΠ και το χρέος στο 129,7% , επίπεδα πολύ πάνω από αυτά που θα καθιστούσαν το δημόσιο χρέος βιώσιμο. Αποτέλεσμα ήταν ο άμεσος κίνδυνος χρεοκοπίας και στάσης πληρωμών του Ελληνικού Δημοσίου. Η προσπάθεια της κυβέρνησης να ανακτήσει την αξιοπιστία της χώρας στις διεθνείς αγορές οδήγησε σε λήψη μέτρων μείωσης των δαπανών, τα οποία δεν κατάφεραν να ανατρέψουν το αρνητικό κλίμα. Κατόπιν αυτών η Ελλάδα κατέφυγε στη βοήθεια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, που συγκρότησαν από κοινού μηχανισμό βοήθειας για την Ελλάδα.

Το αίτημα της Ελλάδας για δημιουργία μηχανισμού στήριξης προς αυτήν έγινε δεκτό και τα επόμενα έτη η χώρα μας λαμβάνει αυστηρά μέτρα μείωσης του υπερβολικού ελλείμματος με σκοπό την εκπλήρωση των στόχων που έχουν τεθεί.

Όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα 1 παρακάτω, το εξωτερικό χρέος της Ελλάδος συνεχίζει να έχει ανοδική πορεία φτάνοντας σχεδόν το 150% του ΑΕΠ την χρονιά εισαγωγής της χώρας στο Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής. Οι συνεχιζόμενες καθυστερήσεις στην υλοποίηση δημοσιονομικών μέτρων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, το αρνητικό οικονομικό κλίμα και η δραματική πτώση της οικονομικής δραστηριότητας κατέστησαν αναγκαία—στη διάρκεια του 2011 και στις αρχές του 2012— την κατ' επανάληψη αναπροσαρμογή των δημοσιονομικών στόχων και τη λήψη πρόσθετων μέτρων, καθώς και την αναδιάρθρωση του δημόσιου χρέους της Ελλάδος το οποίο κατά το 2011 το ύψος του φτάνει το 170,3% του ΑΕΠ, επίσης το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε ως ποσοστό του ΑΕΠ κατά περισσότερο από μία εκατοστιαία μονάδα, ενώ το πρωτογενές έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε περίπου κατά 2,5% του ΑΕΠ.

Το 2012 παρατηρείται πτώση της τάξης 13,4% χρέους του ΑΕΠ ,το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης (ΓΚ) σε εθνικολογιστική βάση μειώθηκε από 15,6% του ΑΕΠ το 2009 σε 9,4% του ΑΕΠ το 2011, ενώ περαιτέρω σημαντική μείωση στο 6,6% του ΑΕΠ εκτιμάται για το 2012 σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού για το 2013 και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ιδιαίτερα σημαντική είναι και η μείωση του πρωτογενούς ελλείμματος, το οποίο από 10,5% του ΑΕΠ το 2009 περιορίστηκε σε 2,3% του ΑΕΠ το 2011 και εκτιμάται ότι μειώθηκε περαιτέρω στο 1,5% του ΑΕΠ το 2012 . Και επιπροσθέτα παρατηρείται ότι μέχρι το τέλος της τριετίας το χρέος εκτοξεύεται στο 175% περίπου του ΑΕΠ ,ποσοστό μεγαλύτερο και από αυτό που είχε αποτυπωθεί προτού το ξέσπασμα της κρίσης και της εισαγωγής της Ελλάδας στο Πρόγραμμα το 2010.

Τέλος, σύμφωνα με τα κριτήρια της Συνθήκης του Μάαστριχτ το δημόσιο χρέος μιας χώρας δεν πρέπει να ξεπερνάει το 60% του ΑΕΠ , παρατηρείται όμως στο Διάγραμμα 1 ξεκάθαρα ότι το ποσοστό χρέους της Ελλάδας, στο διάστημα των ετών 2000 έως 2013, ξεπερνά μονίμως το 60% φτάνοντας μάλιστα το διπλάσιο σχεδόν ποσοστό κατά το έτος 2009, και το τριπλάσιο το 2013.

Διάγραμμα 1 :Χρέος Ελλάδας σε σύγκριση με το κριτήριο Συνθήκης του Μάαστριχτ

6.2 Μηχανισμός στήριξης της ελληνικής οικονομίας

Με τη Δήλωση των Αρχηγών Κρατών και Κυβερνήσεων της Ζώνης του ευρώ που δημοσιοποιήθηκε στις Βρυξέλλες την 25η Μαρτίου 2010 και προσαρτάται στον νόμο

NOMOS 3845/2010 - ΦΕΚ 65/Α'6.5.2010, αποφασίστηκε για την οικονομική και τη δημοσιονομική σταθερότητα της ευρωζώνης, η δημιουργία μηχανισμού στήριξης.

Με τη Δήλωση για τη στήριξη της Ελλάδας από τα κράτη-μέλη της Ζώνης του ευρώ που δημοσιοποιήθηκε στις Βρυξέλλες την 11η Απριλίου 2010, αποφασίστηκε η ενεργοποίηση του μηχανισμού στήριξης με την κατάρτιση κοινού προγράμματος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, και από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και τις ελληνικές αρχές.

Για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης καταρτίστηκε από το Υπουργείο Οικονομικών με τη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου ,σχέδιο προγράμματος (Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής και Μνημόνιο Συνεννόησης στις Συγκεκριμένες Προϋποθέσεις Οικονομικής Πολιτικής) το οποίο με επιστολές του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος διαβιβάστηκε, αφ' ενός προς τον Πρόεδρο του Συμβουλίου των Υπουργών Οικονομικών της ευρωζώνης, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και αφ' ετέρου προς το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Στις 3 Μαΐου 2010, η Ελλάδα αιτήθηκε €80δισ από τις υπόλοιπες χώρες του Ευρώ και €30δισ από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Την αίτηση συνόδευαν 3 συνημμένα μνημόνια:

- "Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής" (ΜΟΧΠ),
- "Τεχνικό Μνημόνιο Συνεννόησης" (ΤΜΣ) και
- "Μνημόνιο Συνεννόησης στις Συγκεκριμένες Προϋποθέσεις Οικονομικής Πολιτικής" (ΣΠΟΠ).

Υπογράφοντες για την ελληνική πλευρά ήταν ο Υπουργός Οικονομικών Γιώργος Παπακωνσταντίνου και ο Πρόεδρος της Τράπεζας της Ελλάδος Γεώργιος Προβόπουλος. Στις 8 Μαΐου 2010 εγκρίθηκε "Σύμβαση Δανειακής Διευκόλυνσης" ("Loan Facility Agreement") με τις χώρες του Ευρώ και "Διακανονισμός Χρηματοδότησης Αμέσου Ετοιμότητας" ("Stand-by Agreement") με το ΔΝΤ. Το σύνολο αυτών των συμφωνιών ονομάζεται συχνά για συντομία "Μνημόνιο".

Στη συνέχεια σχηματίστηκε ομάδα εκπροσώπων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ), της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), γνωστή και ως "Τρόικα", η οποία ανά τρίμηνο αξιολογεί την πρόοδο του προγράμματος εφαρμογής των όρων του "Μνημονίου" (ΜΟΧΠ και ΣΠΟΠ) και αποφασίζει για την εκταμίευση της αντίστοιχης δόσης του δανείου.

6.2.1 Πρώτο Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής

Στις 2 Μαΐου 2010, η Ευρωομάδα συμφώνησε να παρέχουν διμερή δάνεια συγκεντρωμένα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (η λεγόμενη «ελληνική Δανειακής

Διευκόλυνσης» - GLF) συνολικού ύψους € 80 δισ. που θα εκταμιευθεί κατά την περίοδο Μάιο 2010 έως τον Ιούνιο του 2013. (Το ποσό αυτό μειώθηκε τελικά κατά 2,7 δισεκ. €, επειδή η Σλοβακία αποφάσισε να μην συμμετάσχει στη Σύμβαση Διευκόλυνσης της ελληνικής δανείου, ενώ η Ιρλανδία και η Πορτογαλία αποχωρεί από την εγκατάσταση, όπως ζήτησαν οι ίδιοι χρηματοδοτικής βοήθειας).

Η χρηματοδοτική βοήθεια που συμφωνήθηκε από τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ ήταν μέρος μιας κοινής δέσμης, με το ΔΝΤ να δίνει επιπλέον 30 δισ. € στο πλαίσιο μιας συμφωνίας stand-by (SBA).

Επισκόπηση των εκταμιεύσεων δισ. Ευρώ

Disbursements	Date	Euro area	IMF	Total
1	May 2010	14.5	5.5	20.0
2	Sept 2010	6.5	2.6	9.1
3	Dec 10 / Jan 11	6.5	2.5	9.0
4	March 2011	10.9	4.1	15.0
5	July 2011	8.7	3.2	11.9
6	December 2011	5.8	2.2	8.0
	<i>Total</i>	52.9	20.1	73.0

6.2.2 Δεύτερο Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής

Στις 14 Μαρτίου 2012, οι υπουργοί Οικονομικών της Ευρωζώνης ενέκριναν τη χρηματοδότηση του δεύτερου προγράμματος οικονομικής προσαρμογής για την Ελλάδα. Τα κράτη μέλη της Ευρωζώνης και το ΔΝΤ διέθεσαν τα μη εκταμιευθέντα ποσά του πρώτου προγράμματος (Δανειακή Διευκόλυνση για την Ελλάδα), συν άλλα 130 δισ. ευρώ για το διάστημα 2012-2014. Ενώ η χρηματοδότηση του πρώτου προγράμματος βασίστηκε σε διμερή δάνεια, συμφωνήθηκε ότι, από την πλευρά των κρατών μελών της Ευρωζώνης, το δεύτερο πρόγραμμα θα χρηματοδοτούνταν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ), που είχε ήδη τεθεί πλήρως σε λειτουργία από τον Αύγουστο του 2010.

Συνολικά, το δεύτερο πρόγραμμα προβλέπει χρηματοδοτική συνδρομή ύψους 164,5 δισ. ευρώ έως το τέλος του 2014. Από το ποσό αυτό, τα 144,7 δισ. ευρώ αποτελούν τη συνεισφορά της Ευρωζώνης και θα διατεθούν μέσω του ΕΤΧΣ, ενώ το ΔΝΤ θα συνεισφέρει τα υπόλοιπα 19,8 δισ. ευρώ. (Αυτό αποτελεί μέρος ρύθμισης τετραετούς διάρκειας, ύψους 28 δισ. ευρώ, στο πλαίσιο του Διευρυμένου Πιστωτικού Μηχανισμού για την Ελλάδα, που εγκρίθηκε από το ΔΝΤ τον Μάρτιο του 2012).

Οι εκταμιεύσεις θα εξαρτηθούν από την τήρηση των ποσοτικών κριτηρίων επιδόσεων και τη θετική αξιολόγηση της σημειωθείσας προόδου σε σχέση με κριτήρια πολιτικής, όπως αυτά είχαν αρχικά περιγραφεί λεπτομερώς στην απόφαση 2011/734/ΕΕ του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2011 (όπως τροποποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2011

,στις 13 Μαρτίου 2012 και 4 Δεκεμβρίου 2012) και στο Μνημόνιο Συνεννόησης για τους όρους οικονομικής πολιτικής, το οποίο υπεγράφη στις 14 Μαρτίου 2012.

Κατά την έγκριση του δεύτερου προγράμματος για την Ελλάδα, η Ευρωομάδα έλαβε υπόψη το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και το ΔΝΤ έκριναν ότι η Ελλάδα είχε υλοποιήσει όλες τις συμφωνηθείσες δράσεις με ικανοποιητικό τρόπο. Επιπλέον, το υψηλό επίπεδο συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα (PSI) στην προσφορά ανταλλαγής του χρέους της Ελλάδας συνέβαλε σημαντικά στη βελτίωση της βιωσιμότητας του χρέους αυτού.

Από ένα συνολικό ποσό 205,6 δισ. ευρώ σε ομόλογα επιλέξιμα για την προσφορά ανταλλαγής, ανταλλάχθηκαν περίπου 197 δισ. ευρώ, δηλαδή το 95,7%.

Την άνοιξη του 2012, η συνεχιζόμενη πολιτική αστάθεια οδήγησε σε δύο εκλογικές αναμετρήσεις που είχαν σαν αποτέλεσμα ένα ιδιαίτερα τεταμένο κλίμα. Η αβεβαιότητα για το πιθανό εκλογικό αποτέλεσμα προκάλεσε εσπευσμένη διαρροή κεφαλαίων στο εξωτερικό και αμφιβολίες σχετικά με την ικανότητα της Ελλάδας να υλοποιήσει το πρόγραμμα προσαρμογής. Τελικά, οι εκλογές της 17ης Ιουνίου κατέληξαν στον σχηματισμό κυβέρνησης συνεργασίας, αποτελούμενης από τρία πολιτικά κόμματα, με εντολή να διασφαλίσει το μέλλον της Ελλάδας στην Ευρωζώνη και να υλοποιήσει με αποφασιστικότητα το πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής.

Η νέα κυβέρνηση και η δημόσια διοίκηση προχώρησαν γρήγορα στη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την κάλυψη της υστέρησης στην υλοποίηση του προγράμματος.

Η δυσκολία εκπλήρωσης των προϋποθέσεων κατά το διάστημα αμέσως μετά τις εκλογές καθυστέρησε σημαντικά την εκταμίευση των επόμενων δόσεων των δανείων από διεθνείς δανειστές και, παρόλο που η καθυστέρηση αυτή ήταν δικαιολογημένη, είχε ιδιαίτερα αρνητικές συνέπειες για την οικονομία.

Στο πλαίσιο αυτό, και λαμβανομένων υπόψη των μέτρων που έλαβαν οι αρχές, στις 26-27 Νοεμβρίου 2012 οι υπουργοί Οικονομικών της Ευρωζώνης και το ΔΝΤ συμφώνησαν να παρατείνουν την πορεία δημοσιονομικής προσαρμογής κατά δύο έτη και, ως εκ τούτου, να μειώσουν τον στόχο του πρωτογενούς πλεονάσματος για το 2014, από 4,5% του ΑΕΠ στο 1,5% του ΑΕΠ, με μέση ετήσια προσαρμογή της τάξης του 1,5% του ΑΕΠ μέχρι να επιτευχθεί πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 4,5% του ΑΕΠ το 2016. Συμφώνησαν επίσης σε δέσμη μέτρων για μείωση του χρέους της Ελλάδας στο 124% του ΑΕΠ μέχρι το 2020. Στις 12 Δεκεμβρίου 2012, μετά την ολοκλήρωση των σχετικών εθνικών διαδικασιών και αφού εξέτασε το αποτέλεσμα του προγράμματος επαναγοράς χρέους που υλοποίησε η Ελλάδα, η Ευρωομάδα ενέκρινε επίσημα τη δεύτερη εκταμίευση στο πλαίσιο του δεύτερου προγράμματος οικονομικής προσαρμογής για την Ελλάδα. Σε αυτή τη βάση, τα κράτη μέλη εξουσιοδότησαν το ΕΤΧΣ να αποδεσμεύσει την επόμενη δόση συνολικού ύψους 49,1 δισ. ευρώ. Η εκταμίευση της δόσης θα γινόταν τμηματικά. Ποσό ύψους 34,3 δισ. ευρώ καταβλήθηκε στην Ελλάδα μέσα στις επόμενες ημέρες, ενώ το υπόλοιπο ποσό συμφωνήθηκε να καταβληθεί το πρώτο τρίμηνο του 2013.

Επισκόπηση των εκταμιεύσεων (σε δις. ευρώ)

Disbursement	Date	EFSF	IMF	Total
1	March – June 2012 / 1	74	1.6	75.6
2.1	December 2012 / 2	34.3	-	34.3
2.2	January 2013 / 3	7.2	-	7.2
2.3	January 2013	2.0	3.24	5.24
2.4	February 2013	2.8	-	2.8
2.5	May 2013	2.8	-	2.8
3.1	May 2013 / 4	4.2	1.74	5.94
3.2	June 2013	3.3	-	3.3
4.1	July 2013 / 5	2.5	1.8	4.3
4.2	December 2013	0.5	-	0.5

- Η πρώτη δόση στο πλαίσιο του δεύτερου προγράμματος πραγματοποιήθηκε σε επτά δόσεις από τον Μάρτιο έως Ιούνιο 2012.
- Η δεύτερη δόση ανήλθε σε € 52.340 εκατομμύρια συνολικά (ΕΔΧΣ και το ΔΝΤ) και έγινε σε διάφορα τμήματα μεταξύ Δεκεμβρίου 2012 και Μαΐου 2013.
- Ποσό που διατίθενται από τις 28 Ιανουαρίου 2013 για να καλύψει ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών και την ανάλυση του κόστους, εκταμιεύθηκε στις 31 Μαΐου 2013, όπως ζητήθηκε από τις ελληνικές αρχές .
- Η τρίτη δόση ανήλθε σε € 9.240.000.000 συνολικά (ΕΔΧΣ και το ΔΝΤ) και έγινε σε δύο δόσεις, τον Μάιο και τον Ιούνιο του 2013.
- Η τέταρτη δόση ύψους 4,8 δις € συνολικά (ΕΔΧΣ και το ΔΝΤ). Η εκταμίευση από το ΕΔΧΣ θα γίνει σε δύο δόσεις . Η πρώτη δόση, ύψους € 2.500.000.000 εκταμιεύθηκε στις 31 Ιουλίου 2013. Την ίδια στιγμή, € 1.500.000.000 των εσόδων στο χαρτοφυλάκιο SMP συγκεντρώνουν της ζώνης του ευρώ των εθνικών κεντρικών τραπεζών - δεν υπολογίζονται στη συνολική χρηματοδότηση - μεταφέρθηκε επίσης στην Ελλάδα . Η δεύτερη δόση, ύψους € 0.500.000.000 εκταμιεύθηκε στις 20 Δεκεμβρίου 2013. Ομοίως με την προηγούμενη υπο - δόση, ύψους 0,5 δισεκατ. € το εισόδημα από το χαρτοφυλάκιο SMP προερχόμενα της ζώνης του ευρώ των εθνικών κεντρικών τραπεζών-δεν υπολογίζονται στη συνολική χρηματοδότηση - μεταφέρθηκε επίσης.

6.2.3 Πιθανότητα για τρίτο πακέτο διάσωσης

Ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών Βόλφγκανγκ Σόιμπλε και ο πρόεδρος της Ευρωομάδας Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ από κοινού τον σκεπτικισμό, και δεν απέκλεισε το ένα τρίτο πακέτο διάσωσης. Σύμφωνα με μια επίσημη έκθεση που διέρρευσε από την

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η Ελλάδα μπορεί να χρειαστεί άλλα 50 δις € (\$ 66bn) 2015-2020.

6.3 Θέσπιση και εφαρμογή μέτρων μείωσης του ελλείμματος

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχοντας υπόψη τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) , τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και εκτιμώντας τα οικονομικά στοιχεία της Ελλάδος εξέδωσε τις ακόλουθες αποφάσεις με σκοπό την ενίσχυση και εμπάθυνση της δημοσιονομικής εποπτείας, και διά των οποίων ειδοποιείται η Ελλάδα να λάβει τα μέτρα μείωσης του ελλείμματος που κρίνονται αναγκαία για την αντιμετώπιση της κατάστασης υπερβολικού ελλείμματος. Αναλυτικότερα :

Με την Απόφαση του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2011 (2011/734/ΕΕ) και τις τροποποιήσεις αυτής (2011/791/ΕΕ) την 8^η Νοεμβρίου 2011 , (2012/211/ΕΕ) την 13^η Μαρτίου 2012 καθώς και (2013/6/ΕΕ) την 4^η Δεκεμβρίου 2012

Α) Η Ελλάδα θεσπίζει τα ακόλουθα μέτρα πριν από το τέλος Ιουνίου του 2010:

α) νόμο που θα θεσπίζει μια προοδευτική φορολογική κλίμακα για όλες τις πηγές εισοδήματος και μια οριζόντια ενιαία αντιμετώπιση του εισοδήματος που προέρχεται από εργασία και περιουσιακά στοιχεία.

β) νόμο που θα καταργεί τις απαλλαγές και τις αυτόνομες φορολογικές διατάξεις στο φορολογικό σύστημα, συμπεριλαμβανομένων των εισοδημάτων από τα ειδικά επιδόματα που καταβάλλονται στους δημοσίους υπαλλήλους

γ) ακύρωση πιστώσεων του προϋπολογισμού για αποθεματικό απροβλέπτων, με στόχο την εξοικονόμηση 700 εκατ. ευρώ·

δ) κατάργηση των περισσότερων από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού για το επίδομα αλληλεγγύης (εκτός από ένα μέρος για την ανακούφιση της φτώχειας) με στόχο την εξοικονόμηση 400 εκατ. ευρώ·

ε) μείωση των υψηλότερων συντάξεων, με στόχο την εξοικονόμηση 500 εκατ. ευρώ για ένα πλήρες έτος (350 εκατ. ευρώ για το 2010)·

στ) μείωση των δώρων Πάσχα, Χριστουγέννων και των επιδομάτων αδείας που καταβάλλονται στους δημοσίους υπαλλήλους με στόχο την εξοικονόμηση 1 500 εκατ. ευρώ για ένα πλήρες έτος (1 100 εκατ. ευρώ το 2010)·

ζ) κατάργηση των δώρων Πάσχα, Χριστουγέννων και των επιδομάτων αδείας που καταβάλλονται στους συνταξιούχους, με ταυτόχρονη προστασία αυτών που λαμβάνουν χαμηλότερες συντάξεις, με στόχο την εξοικονόμηση 1 900 εκατ. ευρώ για ένα πλήρες έτος (1 500 εκατ. ευρώ το 2010)·

η) αύξηση των συντελεστών του ΦΠΑ, με απόδοση τουλάχιστον 1,8 δισεκατ. ευρώ για ένα πλήρες έτος (800 εκατ. ευρώ το 2010)·

θ) αύξηση των ειδικών φόρων κατανάλωσης στα καύσιμα, στον καπνό και στο αλκοόλ, με απόδοση τουλάχιστον 1 050 εκατ. ευρώ για ένα πλήρες έτος (450 εκατ. ευρώ το 2010)

ι) έκδοση νομοθεσίας για την εφαρμογή της Οδηγίας 2006/123/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά

ια) έκδοση νομοθεσίας για τη μεταρρύθμιση και την απλοποίηση της δημόσιας διοίκησης σε τοπικό επίπεδο με στόχο τη μείωση του λειτουργικού κόστους·

ιβ) συγκρότηση τεχνικής ομάδας εργασίας με στόχο τη βελτίωση του ποσοστού απορρόφησης πόρων από τα διαρθρωτικά ταμεία και το Ταμείο Συνοχής·

ιγ) έκδοση νόμου για την απλοποίηση της ίδρυσης νέων επιχειρήσεων·

ιδ) μείωση των δημοσίων επενδύσεων κατά 500 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με τον ισχύοντα σχεδιασμό·

ιε) διοχέτευση των πιστώσεων του προϋπολογισμού για συγχρηματοδότηση με τα διαρθρωτικά ταμεία και το Ταμείο Συνοχής σε ειδικό κεντρικό λογαριασμό που δεν δύναται να χρησιμοποιηθεί για κανέναν άλλο σκοπό·

ιστ) ίδρυση ανεξαρτήτου ταμείου δημοσιονομικής σταθερότητας για να αντιμετωπισθεί μια τυχόν έλλειψη κεφαλαίων και διαφυλαχθεί η υγεία του χρηματοπιστωτικού τομέα διά της εισφοράς προσθέτων ιδίων κεφαλαίων στις τράπεζες, αν χρειασθεί·

ιζ) ενισχυμένη εποπτεία τραπεζών, με αυξημένους ανθρώπινους πόρους, συχνότερες εκθέσεις και τεστ αντοχής, κάθε τρίμηνο

B) Η Ελλάδα θεσπίζει τα ακόλουθα μέτρα μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου του 2010:

α) μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης τα οποία ανέρχονται σε τουλάχιστον 3,2 % του ΑΕΠ (4,3 % του ΑΕΠ εάν ληφθούν υπόψη μεταφορές από μέτρα που εφαρμόστηκαν το 2010) προκειμένου να συμπεριληφθούν στο προσχέδιο προϋπολογισμού για το 2011:

- μείωση της ενδιάμεσης κατανάλωσης της γενικής κυβέρνησης κατά τουλάχιστον 300 εκατ. ευρώ έναντι του επιπέδου του 2010,
- πάγωμα της τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των, προσωρινή «εισφορά κρίσης» στις πολύ κερδοφόρες επιχειρήσεις, φορολόγηση βάσει τεκμηρίων των επαγγελματιών,
- διεύρυνση της βάσης του ΦΠΑ μέσω της υπαγωγής σε αυτόν υπηρεσιών οι οποίες σήμερα εξαιρούνται και της μεταφοράς του 30 % των αγαθών και υπηρεσιών από τη μειωμένη στην κανονική κλίμακα,
- εφαρμογή από την ελληνική κυβέρνηση νομοθεσίας για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και την αναδιοργάνωση της τοπικής αυτοδιοίκησης,
- μείωση των επενδύσεων που χρηματοδοτούνται από εγχώριους πόρους,

- συλλογή εσόδων από την αδειοδότηση τυχερών παιχνιδιών,
- διεύρυνση της φορολογικής βάσης ακίνητης περιουσίας αναπροσαρμόζοντας τις αντικειμενικές αξίες των ακινήτων,
- αύξηση της φορολόγησης αμοιβών σε είδος, συμπεριλαμβανομένης της φορολόγησης αυτοκινήτων με χρονομίσθωση ,
- αύξηση φόρου στα είδη πολυτελείας,
- συλλογή του ειδικού φόρου τέλους για ημιυπαίθριους χώρους και
- αντικατάσταση μόνο του 20 % των συνταξιοδοτούμενων εργαζομένων στον δημόσιο τομέα.

β) ενδυνάμωση του ρόλου και των πόρων του Γενικού Λογιστηρίου του κράτους και παροχή διασφαλίσεων έναντι πιθανών πολιτικών παρεμβάσεων σε επίπεδο προβλέψεων και λογιστικής·

γ) σχέδιο μεταρρύθμισης της νομοθεσίας για τις αποδοχές στον δημόσιο τομέα, συμπεριλαμβανομένης ιδίως :

- της ίδρυσης μιας ενιαίας αρχής πληρωμών για την πληρωμή των μισθών,
- της εισαγωγής ενιαίων αρχών και χρονοδιαγράμματος για την εισαγωγή ενός ενιαίου απλοποιημένου συστήματος αμοιβών που θα εφαρμόζεται στον δημόσιο τομέα, στις τοπικές αρχές και σε άλλους Οργανισμούς του Δημοσίου

δ) νομοθεσία για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της φορολογικής διαχείρισης και των ελέγχων·

ε) δρομολόγηση ανεξάρτητων αξιολογήσεων της κεντρικής διοίκησης και των υφιστάμενων κοινωνικών προγραμμάτων·

στ) τη δημοσίευση μηνιαίων στατιστικών στοιχείων για τα έσοδα, τις δαπάνες, τη χρηματοδότηση και τις ληξιπρόθεσμες οφειλές (χρέη) για τη «διαθέσιμη γενική κυβέρνηση» και τους επιμέρους φορείς της·

ζ) σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων της γενικής κυβέρνησης

η) τακτική δημοσίευση των πληροφοριών για την οικονομική κατάσταση στις δημόσιες επιχειρήσεις και σε άλλους δημόσιους φορείς που δεν υπάγονται στη γενική κυβέρνηση

θ) δημιουργία πλήρους κεντρικού μητρώου για τις δημόσιες επιχειρήσεις·

ι) σχέδιο δράσης με χρονοδιάγραμμα για συγκεκριμένες δράσεις που θα οδηγούν στη δημιουργία μιας κεντρικής αρχής προμηθειών·

ια) νομοθετική πράξη που θα καθορίζει ανώτερο όριο ύψους 50 εκατ. ευρώ για την ετήσια εισφορά υποχρέωσης παροχής δημόσιας υπηρεσίας από τη γενική κυβέρνηση προς τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις για την περίοδο 2011-2013, θεσπίζοντας την αρχή ότι το κράτος δεν θα παρέχει καμία πρόσθετη άμεση ή έμμεση στήριξη στις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις

ιβ) επιχειρηματικό σχέδιο για τον ΟΣΕ

ιγ) νόμο για τη μεταρρύθμιση του συστήματος διαπραγμάτευσης των μισθών στον ιδιωτικό τομέα, ο οποίος πρέπει να προβλέπει μείωση της αμοιβής για υπερωριακή απασχόληση, μεγαλύτερη ευελιξία στη διαχείριση του χρόνου εργασίας και να επιτρέψει σε τοπικά σύμφωνα να θέτουν τις μισθολογικές αυξήσεις χαμηλότερα από τις κλαδικές συμφωνίες

ιδ) μεταρρύθμιση της νομοθεσίας προστασίας της απασχόλησης για να επεκταθεί η δοκιμαστική περίοδος σε ένα χρόνο και για να διευκολυνθεί η ευρύτερη χρήση προσωρινών συμβάσεων και εργασίας μερικής απασχόλησης

ιε) τροποποίηση των ρυθμίσεων περί του συστήματος διαιτησίας ώστε καθένα των μερών να μπορεί να προσφύγει στη διαιτησία αν διαφωνεί με την πρόταση του μεσολαβητή

ιστ) μεταρρύθμιση της διαδικασίας διαιτησίας ώστε να λειτουργεί με κριτήρια διαφανή και αντικειμενικά, με μια ανεξάρτητη επιτροπή διαιτησίας διαθέτουσα εξουσία λήψης αποφάσεων και ελεύθερη από κυβερνητική επιρροή

Γ) Η Ελλάδα θεσπίζει τα ακόλουθα μέτρα μέχρι το τέλος Δεκεμβρίου του 2010:

α) οριστική έκδοση των μέτρων που αναφέρονται στο 1.Β.α)

β) εφαρμογή νομοθεσίας για την ενίσχυση του δημοσιονομικού πλαισίου. Ιδίως να περιλαμβάνει:

- την κατάρτιση μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού πλαισίου,
- τη δημιουργία υποχρεωτικού αποθεματικού έκτακτων αναγκών στον προϋπολογισμό, που αντιστοιχεί στο 5 % των συνολικών πιστώσεων για κρατικές δαπάνες, άλλων από μισθούς, συντάξεις και τόκους,
- τη δημιουργία ισχυρότερων μηχανισμών ελέγχου των δαπανών, και την ίδρυση Γραφείου Προϋπολογισμού προσαρτημένου στο Κοινοβούλιο

γ) σημαντική αύξηση του ποσοστού απορρόφησης των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής

δ) νομοθεσία για την απλοποίηση και την επιτάχυνση της διαδικασίας αδειοδότησης επιχειρήσεων, βιομηχανικών δραστηριοτήτων και επαγγελμάτων

ε) τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΕΕΑ)

στ) μέτρα που στοχεύουν στην άρση των υφιστάμενων περιορισμών στην ελευθερία παροχής υπηρεσιών

ζ) διάταγμα που θα απαγορεύει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης να εμφανίζουν ελλείμματα τουλάχιστον έως το 2014. Μείωση των μεταβιβάσεων προς τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης σύμφωνα με τις σχεδιαζόμενες εξοικονομήσεις και τις μεταφορές αρμοδιοτήτων

η) δημοσίευση ενδιαμέσων μακροπρόθεσμων προβλέψεων για τις συνταξιοδοτικές δαπάνες έως το 2060, όπως ορίζεται στην ομοθετική μεταρρύθμιση του Ιουλίου 2010, οι οποίες θα καλύπτουν τα συστήματα βασικής σύνταξης

θ) Επίσης:

- καθιέρωση ενιαίου συστήματος ηλεκτρονικής συνταγογράφησης,
- δημοσίευση πλήρους τιμοκαταλόγου των φαρμάκων που κυκλοφορούν στην αγορά, εφαρμογή της λίστας φαρμάκων που δεν καλύπτονται από τα ασφαλιστικά ταμεία και της λίστας φαρμάκων που χορηγούνται χωρίς ιατρική συνταγή,
- δημοσίευση της νέας λίστας φαρμάκων που καλύπτονται από τα ασφαλιστικά ταμεία με τη χρήση του νέου συστήματος «τιμών αναφοράς»
- χρησιμοποίηση των διαθέσιμων στοιχείων από την ηλεκτρονική συνταγογράφηση και τη σάρωση για τη συγκέντρωση εκπτώσεων από φαρμακευτικές εταιρείες
- εισαγωγή μηχανισμού παρακολούθησης για την αξιολόγηση της φαρμακευτικής δαπάνης σε μηνιαία βάση
- επιβολή συμμετοχής του ασφαλισμένου με ποσό 5 ευρώ για τις τακτικές υπηρεσίες εξωτερικών ιατρείων και επέκταση της συμμετοχής σε περίπτωση αδικαιολόγητης επίσκεψης σε υπηρεσίες επειγόντων περιστατικών
- δημοσίευση ελεγμένων λογαριασμών νοσοκομείων και κέντρων υγείας και δημιουργία ανεξάρτητης ειδικής ομάδας εμπειρογνομόνων σε θέματα πολιτικής στον τομέα της υγείας, τα καθήκοντα της οποίας είναι η εκπόνηση, έως το τέλος Μαΐου 2011, λεπτομερούς έκθεσης σχετικά με τη συνολική μεταρρύθμιση του υγειονομικού συστήματος με σκοπό τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας του συστήματος υγείας·

ι) περαιτέρω μείωση των λειτουργικών δαπανών τουλάχιστον κατά 5 % που θα αποφέρει εξοικονόμηση τουλάχιστον 100 εκατ. ευρώ·

ια) περαιτέρω μείωση των μεταβιβαστικών πληρωμών που θα αποφέρει εξοικονόμηση πόρων για το σύνολο του δημόσιου τομέα τουλάχιστον 100 εκατ. Ευρώ

ιβ) εφαρμογή εισοδηματικών κριτηρίων για τη χορήγηση των οικογενειακών επιδομάτων από τον Ιανουάριο του 2011 που θα αποφέρει εξοικονόμηση τουλάχιστον 150 εκατ. ευρώ (μετά την αφαίρεση των αντιστοίχων διοικητικών εξόδων)

ιγ) μείωση στην αγορά στρατιωτικού εξοπλισμού (παραδόσεις) τουλάχιστον κατά 500 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το τρέχον επίπεδο του 2010·

ιδ) μείωση των φαρμακευτικών δαπανών των Ταμείων κοινωνικής ασφάλισης κατά 900 εκατ. ευρώ λόγω πρόσθετης μείωσης στις τιμές των φαρμάκων και εφαρμογής νέων διαδικασιών για τις προμήθειες· επίσης, μείωση των δαπανών των νοσοκομείων κατά τουλάχιστον 350 εκατ. ευρώ·

ιε) αλλαγές στη διοίκηση, την τιμολόγηση και τους μισθούς στις δημόσιες επιχειρήσεις που θα αποφέρουν εξοικονόμηση τουλάχιστον 800 εκατ. Ευρώ

ιστ) αύξηση των μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ από 5,5 σε 6,5 τοις εκατό και από 11 σε 13 τοις εκατό και μείωση του συντελεστή ΦΠΑ που επιβάλλεται στα φάρμακα και στις ξενοδοχειακές υπηρεσίες από 11 σε 6,5 τοις εκατό

ιζ) εντατικοποίηση της πάταξης του λαθρεμπορίου στα καύσιμα

ιη) αύξηση των δικαστικών παραβόλων

ιθ) εφαρμογή σχεδίου δράσης για την επιτάχυνση της είσπραξης καθυστερούμενων φορολογικών οφειλών

ικ) επιτάχυνση της είσπραξης των φορολογικών προστίμων

κα) είσπραξη εσόδων που προέρχονται από το νέο πλαίσιο φορολογικών διαφορών και δικαστικών προσφυγών

κβ) έσοδα από την ανανέωση αδειών τηλεπικοινωνίας που πρόκειται να λήξουν

κγ) έσοδα από συμβάσεις παραχώρησης

κδ) σχέδιο αναδιάρθρωσης του Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (ΟΑΣΑ). Ο στόχος του σχεδίου είναι η μείωση των λειτουργικών ζημιών της εταιρείας ώστε να καταστεί οικονομικά βιώσιμη

κε) πράξη για τον περιορισμό των πρόσληψεων στο σύνολο του ευρύτερου δημόσιου τομέα βάσει του κανόνα όχι περισσότερων από 1 πρόσληψη για κάθε 5 συνταξιοδοτήσεις ή αποχωρήσεις, χωρίς τομεακές εξαιρέσεις, και συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού που μετατάσσεται από δημόσιες επιχειρήσεις υπό αναδιάρθρωση σε φορείς του δημοσίου

κστ) πράξεις για την ενίσχυση της σύστασης αγοράς εργασίας και καθιέρωση των εξής:

- οι συμφωνίες σε επίπεδο επιχείρησης υπερισχύουν των συμφωνιών κατά τομείς και των επαγγελματικών συμφωνιών χωρίς ανώφελους περιορισμούς
- οι συλλογικές συμφωνίες σε επίπεδο επιχείρησης δεν περιορίζονται από απαιτήσεις για το ελάχιστο μέγεθος της επιχείρησης
- η επέκταση των συμφωνιών κατά τομείς και των επαγγελματικών συμφωνιών σε μέρη που δεν εκπροσωπούνται σε διαπραγματεύσεις καταργείται
- η δοκιμαστική περίοδος για νέες θέσεις εργασίας παρατείνεται
- τα χρονικά όρια προσφυγής σε πρακτορεία προσωρινής εργασίας καταργούνται
- οι φραγμοί για την ευρύτερη χρησιμοποίηση συμβάσεων ορισμένου χρόνου αίρονται

- η πρόβλεψη για την καθιέρωση υψηλότερης ωριαίας αμοιβής για τους εργαζόμενους με καθεστώς μερικής απασχόλησης καταργείται και επιτρέπεται πιο ευέλικτη διαχείριση του χρόνου εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της εργασίας κατά βάρδιες.

Δ) Η Ελλάδα θεσπίζει τα ακόλουθα μέτρα μέχρι το τέλος Μαρτίου 2011:

α) δημοσίευση συνοπτικών μακροπρόθεσμων προβλέψεων για τις συνταξιοδοτικές δαπάνες έως το 2060, όπως ορίζεται στη νομοθετική μεταρρύθμιση του Ιουλίου 2010

β) τακτοποίηση των καθυστερούμενων δημοσιονομικών οφειλών που συσσωρεύθηκαν το 2010 και μείωση εκείνων των προηγούμενων ετών·

γ) σχέδιο αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής, το οποίο περιλαμβάνει

- ποσοτικούς δείκτες απόδοσης ώστε να καθίσταται υπόλογη η φορολογική διοίκηση
- νομοθεσία για τον εξορθολογισμό των διοικητικών φορολογικών διαφορών και των διαδικασιών δικαστικής προσφυγής
- απαιτούμενες πράξεις και διαδικασίες για την καλύτερη αντιμετώπιση των παραπτώματων, της διαφθοράς και της χαμηλής απόδοσης των οικονομικών υπαλλήλων, συμπεριλαμβανομένης της ποινικής δίωξης σε περίπτωση παράβασης καθήκοντος
- δημοσίευση μηνιαίων εκθέσεων των πέντε ειδικών ομάδων κατά της φοροδιαφυγής, συμπεριλαμβανομένου ενός συνόλου δεικτών προόδου

δ) αναλυτικό σχέδιο δράσης με χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση και υλοποίηση του απλοποιημένου συστήματος αμοιβών και προετοιμασία ενός μεσοπρόθεσμου σχεδίου ανθρώπινων πόρων για την περίοδο έως το 2013, σύμφωνα με τον κανόνα της μιας πρόσληψης ανά πέντε εξόδους, με παράλληλη κατάρτιση σχεδίων για τη μετάταξη εξειδικευμένου προσωπικού σε τομείς προτεραιότητας, και δημοσίευση μηνιαίων στοιχείων για τις κινήσεις του προσωπικού (εισόδους, εξόδους, μετατάξεις μεταξύ φορέων) των διαφόρων κρατικών υπηρεσιών

ε) εφαρμογή της συνολικής μεταρρύθμισης του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης που άρχισε το 2010 με στόχο να διατηρηθούν οι δημόσιες δαπάνες για την υγεία σε επίπεδο όχι μεγαλύτερο από 6 % του ΑΕΠ

- μέτρα που θα αποφέρουν εξοικονόμηση δαπανών για φαρμακευτικά προϊόντα ύψους τουλάχιστον 2 δισεκατ. ευρώ σε σχέση με το επίπεδο του 2010, εκ των οποίων τουλάχιστον 1 δισεκατ. ευρώ το 2011
- βελτίωση των συστημάτων λογιστικής και έκδοσης τιμολογίων των νοσοκομείων, μέσω:

- ολοκλήρωσης της εισαγωγής του διπλογραφικού λογιστικού συστήματος σε όλα τα νοσοκομεία
- της χρήσης ενιαίου συστήματος κωδικοποίησης και ενός κοινού μητρώου για τις ιατρικές προμήθειες του υπολογισμού των αποθεμάτων και των ροών ιατρικών εφοδίων σε όλα τα νοσοκομεία που χρησιμοποιούν το ενιαίο σύστημα κωδικοποίησης για ιατρικά εφόδια
- της έγκαιρης τιμολόγησης του κόστους της θεραπείας (όχι πλέον των δύο μηνών) στα ελληνικά Ταμεία κοινωνικής ασφάλισης, σε άλλα κράτη μέλη και ιδιωτικές εταιρείες ασφάλισης υγείας
- και της διασφάλισης ότι τουλάχιστον το 50 % του όγκου των φαρμάκων που χρησιμοποιούνται από τα δημόσια νοσοκομεία μέχρι το τέλος του 2011 αποτελείται από γενόσημα φάρμακα και από φάρμακα των οποίων η κατοχύρωση με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας έχει λήξει, καθιστώντας υποχρεωτική την προμήθεια φαρμακευτικών σκευασμάτων από όλα τα δημόσια νοσοκομεία με κριτήριο τη δραστική ουσία

στ) με σκοπό την καταπολέμηση της σπατάλης και της κακοδιοίκησης στις δημόσιες επιχειρήσεις και για τη δημοσιονομική εξοικονόμηση τουλάχιστον 800 εκατ. ευρώ, πράξη διά τα εξής:

- μείωση της κύριας αμοιβής στις δημόσιες επιχειρήσεις κατά τουλάχιστον 10% σε επίπεδο εταιρείας
- περιορισμό των δευτερευουσών αμοιβών στο 10 % της κύριας αμοιβής
- επιβολή ανωτάτου ορίου 4 000 ευρώ για τις μηνιαίες μεικτές αποδοχές (δώδεκα μισθοί τον χρόνο)
- αύξηση των κομίστρων των αστικών συγκοινωνιών κατά τουλάχιστον 30 %
- καθιέρωση δράσεων που μειώνουν τις λειτουργικές δαπάνες στις δημόσιες επιχειρήσεις κατά 15 % έως 25 %, και πράξη για την αναδιάρθρωση του ΟΑΣΑ

ζ) νέο ρυθμιστικό πλαίσιο για τη διευκόλυνση της σύναψης συμφωνιών παραχώρησης για τους περιφερειακούς αερολιμένες

η) σύσταση ανεξάρτητης ειδικής ομάδας εκπαιδευτικής πολιτικής με στόχο την αύξηση της αποτελεσματικότητας του δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος (πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση) και την αποδοτικότερη χρήση των πόρων

θ) θέσπιση νόμου για τη σύσταση Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων σύμφωνα με το σχέδιο δράσης και ανάπτυξη πλατφόρμας ΤΠ ηλεκτρονικών προμηθειών και δημιουργία ενδιάμεσων οροσήμων σύμφωνα με το σχέδιο δράσης, που περιλαμβάνουν:

- δοκιμή πιλοτικής έκδοσης
- διαθεσιμότητα όλων των λειτουργιών για όλες τις συμβάσεις
- σταδιακή καθιέρωση της υποχρεωτικής χρήσης συστήματος ηλεκτρονικών προμηθειών για συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών και έργων

Ε) Η Ελλάδα θεσπίζει τα ακόλουθα μέτρα μέχρι το τέλος Ιουλίου 2011:

α) απλοποιημένο ενιαίο σύστημα αμοιβών για τον δημόσιο τομέα που θα εφαρμόζεται στον δημόσιο τομέα, στις τοπικές αρχές και σε άλλους οργανισμούς του Δημοσίου, εξασφαλίζοντας ότι η αμοιβή αντανακλά την παραγωγικότητα και τα καθήκοντα·

β) μεσοπρόθεσμο σχέδιο προσλήψεων προσωπικού για την περίοδο έως το 2015, σύμφωνα με τον κανόνα της μιας πρόσληψης ανά πέντε εξόδους (μία προς δέκα το 2011). Το σχέδιο περιλαμβάνει :

- αυστηρότερους κανόνες για το έκτακτο προσωπικό
- κατάργηση κενών θέσεων εργασίας
- και μετάταξη εξειδικευμένου προσωπικού σε τομείς προτεραιότητας

και λαμβάνει υπόψη την αύξηση των ωρών εργασίας στον δημόσιο τομέα·

γ) αναλυτικό σχέδιο δράσης με χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση και υλοποίηση του απλοποιημένου συστήματος αμοιβών, ανάλογου με τις αμοιβές του ιδιωτικού τομέα, το οποίο επιτυγχάνει μείωση της συνολικής μισθολογικής δαπάνης.

δ) ενδυνάμωση της επιθεώρησης εργασίας, η οποία πρέπει να στελεχωθεί πλήρως με εξειδικευμένο προσωπικό και να έχει ποσοτικούς στόχους σε σχέση με τον αριθμό των ελέγχων που θα πραγματοποιεί

ε) πράξη αναθεώρησης των βασικών παραμέτρων του συνταξιοδοτικού συστήματος, για να περιορισθεί η αύξηση των δαπανών του δημοσίου τομέα για συντάξεις κατά την περίοδο 2009-2060 κάτω του 2,5 % του ΑΕΠ

στ) αναθεώρηση του καταλόγου των βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελμάτων, με στόχο τη μείωση των καλυπτόμενων επαγγελμάτων σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 10 % του εργατικού δυναμικού· ο νέος κατάλογος εφαρμόζεται με ισχύ από την 1η Αυγούστου 2011

ζ) νομοθεσία για την ίδρυση της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΣ) με την εντολή, τους στόχους, τις αρμοδιότητες, τις εξουσίες και το χρονοδιάγραμμα έναρξης ισχύος που ορίζονται στο σχέδιο δράσης·

η) πρόσθετα μέτρα για την προώθηση της χρήσης γενόσημων φαρμάκων μέσω: της υποχρεωτικής ηλεκτρονικής συνταγογράφησης (e-prescription) με κριτήριο τη δραστική ουσία και φθηνότερων γενόσημων φαρμάκων, όταν είναι διαθέσιμα.

θ) i) δημοσίευση καταλόγου των κρατικών περιουσιακών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των συμμετοχών σε εισηγμένες και μη εισηγμένες επιχειρήσεις και των εμπορικά βιώσιμων ακινήτων και γης και

ii) ίδρυση Γενικής Γραμματείας Ανάπτυξης Ακίνητης Περιουσίας, με στόχο τη βελτίωση της διαχείρισης των ακινήτων περιουσιακών στοιχείων, την απαλλαγή τους από βάρη και την προετοιμασία της ιδιωτικοποίησής τους·

ι) τη μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική στρατηγική (στο εξής «ΜΔΣτρ») για την περίοδο μέχρι το 2015, στην οποία αναλύονται τα μόνιμα μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης, τα οποία εξασφαλίζουν ότι δεν θα σημειωθεί υπέρβαση του ανώτατου ορίου για το έλλειμμα που καθορίζεται από την απόφαση του Συμβουλίου για την περίοδο 2011-2015 και ότι ο λόγος χρέους προς το ΑΕΠ τίθεται σε σταθερά πτωτική πορεία

ια) ιδιωτικοποίηση περιουσιακών στοιχείων αξίας τουλάχιστον 390 εκατ. ευρώ· έγκριση προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων με στόχο την είσπραξη τουλάχιστον 122 δισεκατ. ευρώ έως το τέλος του 2015· Τέλος, τα έσοδα από την ιδιωτικοποίηση περιουσιακών στοιχείων χρησιμοποιούνται για την εξόφληση χρέους·

ιβ) ίδρυση Ταμείου Ιδιωτικοποιήσεων με χρηστή διοίκηση, ώστε να επιταχυνθεί η διαδικασία ιδιωτικοποιήσεων και να διασφαλισθεί ο μη αναστρέψιμος χαρακτήρας της και η επαγγελματική διαχείρισή της.

ιγ) νομοθεσία για τη διακοπή λειτουργίας, τη συγχώνευση και τη μείωση του μεγέθους μη βιώσιμων φορέων

ιδ) μέτρα ενίσχυσης του ελέγχου των δαπανών

ιε) νέα κριτήρια και όρους για τη σύναψη συμβάσεων από τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης με όλους τους παρόχους περίθαλψης, με στόχο την επίτευξη του στόχου μείωσης των δαπανών·

ιστ) δημοσίευση δεσμευτικών οδηγιών συνταγογράφησης για τους γιατρούς βάσει των διεθνών οδηγιών συνταγογράφησης, ώστε να εξασφαλισθεί η οικονομική χρήση των φαρμάκων. Και δημοσίευση και συνεχή ενημέρωση της θετικής λίστας φαρμάκων που καλύπτονται από τα ασφαλιστικά ταμεία·

ιζ) κατάρτιση σχεδίου αναδιοργάνωσης και αναδιάρθρωσης νοσοκομείων, με στόχο:

- τη μείωση των υφιστάμενων προβλημάτων αποτελεσματικότητας
- την αξιοποίηση οικονομικών κλίμακας και πεδίου κάλυψης
- τη βελτίωση της ποιότητας περίθαλψης των ασθενών

- τη μείωση του νοσοκομειακού κόστους κατά τουλάχιστον 10 % το 2011 και κατά 5 % επιπλέον το 2012.

Z) Η Ελλάδα θεσπίζει τα ακόλουθα μέτρα μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου 2011:

- Στην απόφαση 2011/734/ΕΕ αναφέρονται τα εξής :

α) προϋπολογισμό για το 2012 που συνάδει με την ΜΔΣτρ και τον στόχο τήρησης των ανωτάτων ορίων για το έλλειμμα.

β) περιορισμό των φορολογικών εμποδίων για συγχωνεύσεις και εξαγορές

γ) απλοποίηση της διαδικασίας τελωνειακής εκκαθάρισης των εξαγωγών και εισαγωγών·

δ) περαιτέρω αύξηση των ποσοστών απορρόφησης των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής·

ε) πλήρη εφαρμογή του προγράμματος για την καλύτερη νομοθέτηση με στόχο τη μείωση του διοικητικού φόρτου κατά 20 % (σε σύγκριση με το 2008)·

στ) νομοθεσία για τη διακοπή λειτουργίας, τη συγχώνευση και τη μείωση του μεγέθους μεγάλων μη βιώσιμων φορέων·

ζ) μέτρα που καθιστούν δυνατή τη:

- η μείωση των δαπανών προμηθειών και τρίτων στις δημόσιες επιχειρήσεις
- επικαιροποίηση των τιμολογίων και δημιουργία νέων τομέων δραστηριότητας
- μείωση των δαπανών προσωπικού με την ολοκλήρωση και εφαρμογή ενός σχεδίου μείωσης του προσωπικού

η) νομικό πλαίσιο που καθιστά δυνατό τον σύντομο καθορισμό χρήσεων γης και επιταχύνει τη μεταγραφή της κυριότητας δημοσίων εκτάσεων

θ) πράξη που καθιστά δυνατή την προώθηση επενδύσεων στον τουριστικό τομέα (τουριστικά θέρετρα και δευτερεύουσα τουριστική κατοικία) με στόχους επιταχυνθεί η διαδικασία ιδιωτικοποίησης των γηπέδων που τελούν υπό τη διαχείριση της εταιρείας Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα (ΕΤΑ)·

ι) ι)οριστικοποίηση της λειτουργικής επισκόπησης των υφιστάμενων κοινωνικών προγραμμάτων· ii) αξιολόγηση από την κυβέρνηση των αποτελεσμάτων της δεύτερης και τελικής φάσης της ανεξάρτητης λειτουργικής επισκόπησης της κεντρικής διοίκησης· iii) νομοθεσία και μέτρα για την υλοποίηση των επιχειρησιακών συστάσεων της πρώτης φάσης της λειτουργικής επισκόπησης της δημόσιας διοίκησης σε κεντρικό επίπεδο και της πλήρους επισκόπησης των υφιστάμενων κοινωνικών προγραμμάτων

ια)εις βάθος επανεξέταση της λειτουργίας των δημόσιων ταμείων συμπληρωματικών/ επικουρικών συντάξεων, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων πρόνοιας και των συστημάτων χορήγησης εφάπαξ παροχών

ιβ) προσδιορισμό των συστημάτων για τα οποία τα καταβαλλόμενα κατά τη συνταξιοδότηση εφάπαξ δεν αντιστοιχούν στις εισφορές που έχουν καταβληθεί

ιγ) περαιτέρω μέτρα για την επέκταση, με αποτελεσματικό ως προς το κόστος τρόπο, της ηλεκτρονικής συνταγογράφησης φαρμάκων, διαγνωστικών εξετάσεων και παραπεμπτικών ιατρών σε όλα τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης, τα κέντρα υγείας και τα νοσοκομεία

ιδ) περαιτέρω μέτρα που διασφαλίζουν ότι τουλάχιστον το 30 % του όγκου των φαρμάκων που χρησιμοποιούνται από τα δημόσια νοσοκομεία αποτελείται από γενόσημα φάρμακα, με τιμή κατώτερη από τα αντίστοιχα επώνυμα φάρμακα, και από φάρμακα των οποίων η κατοχύρωση με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας έχει λήξει, καθιστώντας ιδίως υποχρεωτική την προμήθεια φαρμακευτικών σκευασμάτων από όλα τα δημόσια νοσοκομεία με κριτήριο τη δραστική ουσία

ιε) αποφάσεις για τη θέσπιση και τον καθορισμό των θέσεων του προσωπικού της ΕΑΔΣ (Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων), καθώς και για την οργάνωση των ανθρώπινων πόρων και των υπηρεσιών της Αρχής, σύμφωνα με τις διατάξεις του σχετικού νόμου· για τον διορισμό των μελών της ΕΑΔΣ·

ιστ) δημοσίευση μηνιαίων στοιχείων για τις κινήσεις του προσωπικού των διαφόρων κρατικών υπηρεσιών

- Με την την τροποποίηση της απόφασης 2011/734/ΕΕ την 8^η Νοεμβρίου 2011 προστίθενται τα ακόλουθα μέτρα:

α) μείωση των φοροαπαλλαγών, ιδίως των αφορολόγητων ορίων για τα φυσικά πρόσωπα

β) μόνιμη εισφορά στα ακίνητα που εισπράττεται μέσω των τιμολογίων παροχής ηλεκτρικού ρεύματος

γ) άμεση εφαρμογή του αναθεωρημένου μισθολογίου των δημοσίων υπαλλήλων, με στόχο τη συμβολή στη μείωση των δαπανών κατά τουλάχιστον 653 εκατ. ευρώ για το 2011 και 2012, επιπλέον των εξοικονομήσεων που προβλέπονται στην ΜΠΔΣ μέχρι το 2015. Η μεταρρύθμιση αυτή αφορά στο σύνολο των δημοσίων υπαλλήλων της γενικής κυβέρνησης, εκτός εκείνων που καλύπτονται από ειδικά μισθολόγια.

δ) μείωση στις κύριες και στις επικουρικές συντάξεις καθώς και στα εφάπαξ που καταβάλλονται με τη συνταξιοδότηση η, με στόχο την εξοικονόμηση τουλάχιστον 219 εκατ. ευρώ το 2011 και τη μεταφορά 446 εκατ. ευρώ στο 2012, επιπλέον των εξοικονομήσεων που αρχικά προέβλεπε η ΜΠΔΣ·

ε) θέσπιση ανώτατου ορίου των δαπανών από το Πράσινο Ταμείο σε ποσοστό 5 % των καταθέσεων του

στ) υπουργικές αποφάσεις ή εγκύκλιοι που αφορούν μέτρα για τους ειδικούς φόρους στο φυσικό αέριο, στο πετρέλαιο θέρμανσης και τους φόρους στα αυτοκίνητα που προβλέπονται στην ΜΠΔΣ

ζ) υπουργικές αποφάσεις για την ενιαία ρύθμιση των παροχών υγείας από τα διάφορα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης

η) νομοθεσία για την είσπραξη της «εισφοράς αλληλεγγύης» μέσω παρακράτησης φόρου·

θ) υπουργικές αποφάσεις για την έναρξη της κατάργησης, συγχώνευσης ή ουσιαστικής μείωσης του μεγέθους των φορέων.

ι) υπουργική απόφαση στην οποία καθορίζονται τα κριτήρια αναπηρίας για τη χορήγηση συντάξεων αναπηρίας, που να συνάδει με την επίτευξη των στόχων εξοικονόμησης πόρων της ΜΠΔΣ

ια) νόμος για το πάγωμα της τιμαριθμικής προσαρμογής των κυρίων και επικουρικών συντάξεων μέχρι το 2015·

ιβ) έγκριση του θετικού καταλόγου φαρμακευτικών προϊόντων στον οποίο να καθορίζονται οι τιμές που βαρύνουν τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης

ιγ) μεταφορά στο ταμείο ιδιωτικοποίησης “Ταμείο Ανάπτυξης Περιουσιακών Στοιχείων της Ελληνικής Δημοκρατίας” (ΤΑΠ ΣΕΔ) των ακόλουθων περιουσιακών στοιχείων: Alpha Bank (0,619 % των μετοχών)· Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (1,234 % των μετοχών)· Τράπεζα Πειραιώς (1,308 % των μετοχών)· Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς (23,1 % των μετοχών)· Οργανισμός Λιμένος Θεσσαλονίκης (23,3 % των μετοχών)· Οργανισμοί Λιμένος Ελευσίνας, Λαυρίου, Ηγουμενίτσας, Αλεξανδρούπολης, Βόλου, Καβάλας, Κέρκυρας, Πάτρας, Ραφήνας, Ηρακλείου (100%)· εταιρεία ύδρευσης και αποχετεύσεων Αθηνών (27,3 %)· εταιρεία ύδρευσης και αποχετεύσεων Θεσσαλονίκης (40 %)· περιφερειακοί αερολιμένες (μεταβίβαση δικαιωμάτων παραχώρησης)· υπεράκτιος εγκατάσταση αποθήκευσης φυσικού αερίου «Νότιος Καβάλα» (μεταφορά δικαιωμάτων των σημερινών και μελλοντικών παραχωρήσεων)· ελληνικοί αυτοκινητόδρομοι (μεταβίβαση οικονομικών δικαιωμάτων των σημερινών και μελλοντικών παραχωρήσεων)· Εγνατία Οδός (100%)· Ελληνικά Ταχυδρομεία (90 %)· ΟΠΑΠ, ΑΕ (29 %)· τέσσερα κρατικά ακίνητα·

ιδ) διορισμός των νομικών, τεχνικών και οικονομικών συμβούλων για τουλάχιστον 14 από τις ιδιωτικοποιήσεις που έχουν προγραμματιστεί μέχρι το τέλος του 2012·

ιε) θέσπιση περαιτέρω μέτρων για την προσαρμογή των μισθών στις οικονομικές συνθήκες. Ειδικότερα:

- η επέκταση των ομοιοεπαγγελματικών και κλαδικών συλλογικών συμβάσεων και της καλούμενης αρχής της ευνοϊκότερης ρύθμισης αναστέλλεται κατά την περίοδο εφαρμογής της ΜΠΔΣ κατά τρόπο ώστε οι επιχειρησιακές συμβάσεις να υπερισχύουν των κλαδικών και ομοιοεπαγγελματικών συμβάσεων
- οι επιχειρησιακές συλλογικές συμβάσεις μπορούν να συνάπτονται είτε από τα συνδικάτα ή, εφόσον δεν υφίσταται συνδικάτο σε επίπεδο επιχείρησης, από τα εργασιακά συμβούλια ή άλλους εκπροσώπους των εργαζομένων ανεξαρτήτως του μεγέθους της επιχείρησης

H) Η Ελλάδα θεσπίζει τα ακόλουθα μέτρα μέχρι τα τέλη Δεκεμβρίου 2011:

- Στην απόφαση 2011/734/ΕΕ αναφέρονται τα εξής :

α) οριστική έκδοση του προϋπολογισμού του 2012 σύμφωνα με τους στόχους της ΜΠΔΣ και τα ανώτατα όρια ελλείμματος που ορίζει η παρούσα απόφαση· επικαιροποίηση και δημοσιοποίηση των πληροφοριών για τα διάφορα μέτρα που προβλέπονται στην ΜΠΔΣ· και φορολογικές και νομοθετικές πράξεις για τις δαπάνες, πράξεις που είναι αναγκαίες για την εκτέλεση του προϋπολογισμού και θεσπίζονται συγχρόνως με τον προϋπολογισμό

β) ενίσχυση της διαχειριστικής επάρκειας όλων των διαχειριστικών αρχών και των ενδιαμέσων φορέων των επιχειρησιακών προγραμμάτων βάσει του εθνικού στρατηγικού πλαισίου αναφοράς 2007-2013 και διασφάλιση της πιστοποίησής τους σύμφωνα με το πρότυπο ISO 9001:2008 (ποιότητα διοίκησης)

γ) σύστημα κοστολόγησης για τα νοσοκομεία με βάση τα ιατρικά περιστατικά, από το 2013 και μετά

δ) αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της πρώτης φάσης του ανεξάρτητου λειτουργικού ελέγχου της κεντρικής διοίκησης, που θα οδηγήσει σε σχέδιο δράσης για την εφαρμογή συστάσεων επιχειρησιακής πολιτικής. Στις συστάσεις αυτές θα καθορίζεται ο τρόπος εκσυγχρονισμού και αύξησης της αποτελεσματικότητας των δημόσιων υπηρεσιών, ο καθορισμός σαφών αρμοδιοτήτων και εξουσιοδοτήσεων προς υπηρεσίες των υπουργείων, ώστε να αποφεύγονται οι επικαλύψεις αρμοδιοτήτων, και η βελτίωση της κινητικότητας εντός των υπουργείων και μεταξύ αυτών· οριστικοποίηση της υπό εξέλιξη λειτουργικής επισκόπησης των υφιστάμενων κοινωνικών προγραμμάτων

ε) έναρξη λειτουργίας της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων

στ) αναθεώρηση των αμοιβών για ιατρικές υπηρεσίες που ανατίθενται σε ιδιώτες παρόχους με στόχο τη μείωση των συναφών δαπανών κατά τουλάχιστον 15 % το 2011 και κατά 15 % επιπλέον το 2012

ζ) μέτρα για την απλούστευση του φορολογικού συστήματος, τη διεύρυνση των φορολογικών βάσεων και τη μείωση των φορολογικών συντελεστών με δημοσιονομικά

ουδέτερο τρόπο όσον αφορά τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων, τον φόρο εισοδήματος εταιρειών και τον ΦΠΑ

η) περαιτέρω μέτρα που διασφαλίζουν ότι τουλάχιστον το 50 % του όγκου των φαρμάκων που χρησιμοποιούνται από τα δημόσια νοσοκομεία αποτελείται από γενόσημα φάρμακα

θ) i) διορισμό συμβούλων για τις άλλες πράξεις ιδιωτικοποίησης που προγραμματίζονται για το 2012 και δεν περιλαμβάνονται στην παράγραφο Ζ.ΠI στοιχείο ιδ)·

ii) επιτάχυνση της μεταγραφής της κυριότητας δημοσίων εκτάσεων και του παράγωγου δικαίου για τα τουριστικά θέρετρα και τη χρήση γης

iii) σύσταση και λειτουργία νέας Γενικής Γραμματείας Περιουσίας του Δημοσίου, η οποία θα συνεργάζεται με την πρόσφατα συγχωνευθείσα ΚΕΔ/ ΕΤΑ (οργανισμός διαχείρισης ακινήτων/οργανισμός τουριστικών ακινήτων), η οποία θα προετοιμάζει τα ακίνητα για ιδιωτικοποίηση εμπορικών και εμπορεύσιμων περιουσιακών στοιχείων

ι) μεταρρύθμιση της φορολογικής διοίκησης μέσω των εξής ενεργειών:

- ενεργοποίηση μονάδας των μεγάλων οφειλετών
- κατάργηση εμποδίων για μια αποτελεσματική φορολογική διαχείριση μέσω της εφαρμογής των βασικών μεταρρυθμίσεων της νέας φορολογικής νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένης της αντικατάστασης των διοικητικών στελεχών που δεν επιτυγχάνουν στόχους επιδόσεων, της εκ νέου αξιολόγησης των προσόντων των φορολογικών ελεγκτών
- θέση σε λειτουργία του νεοσυσταθέντος διοικητικού οργάνου για την ταχεία επίλυση διαφορών που θα χειρίζεται ταχέως σημαντικές υποθέσεις
- συγκέντρωση των καθηκόντων και της συγχώνευση τουλάχιστον 31 φορολογικών υπηρεσιών·

ια) για τον ενισχυμένο έλεγχο των δαπανών: διορισμό μόνιμων υπεύθυνων χρηματοοικονομικής λογιστικής σε όλα τα υπουργεία

ιβ) i) δημοσίευση μεσοπρόθεσμου σχεδίου προσλήψεων για την περίοδο μέχρι το 2015 σύμφωνα με τον κανόνα της 1 πρόσληψης ανά 5 εξόδους, που εφαρμόζεται στη γενική κυβέρνηση στο σύνολό της χωρίς κλαδικές εξαιρέσεις·

ii) θέση σε εργασιακή εφεδρεία 15 000 περίπου υπαλλήλων που απασχολούνται επί του παρόντος σε διάφορους κυβερνητικούς φορείς και θέση σε πρόωρη συνταξιοδότηση περίπου 15 000 υπαλλήλων

ιγ) αναθεώρηση του καταλόγου βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελμάτων και περιορισμό των καλυπτόμενων επαγγελμάτων σε λιγότερο από το 10 % των απασχολούμενων. Ριζική αναθεώρηση της λειτουργίας των δημόσιων κύριων/επικουρικών ταμείων συντάξεων, περιλαμβανομένων των ταμείων προνοίας και των συστημάτων εφάπαξ, με στόχο τη σταθεροποίηση της συνταξιοδοτικής δαπάνης, τη διασφάλιση της δημοσιονομικής ουδετερότητας των συστημάτων αυτών και τη διασφάλιση της μεσοπρόθεσμης και βραχυπρόθεσμης βιωσιμότητας του συστήματος.

- Με την την τροποποίηση της απόφασης 2011/734/ΕΕ την 13^η Μαρτίου 2012 προστίθενται τα ακόλουθα μέτρα:

- α) μείωση των φαρμακευτικών δαπανών κατά τουλάχιστον 1 076 εκατ. ευρώ το 2012
- β) μείωση των αμοιβών για τις υπερωρίες όσον αφορά τους γιατρούς των νοσοκομείων κατά τουλάχιστον 50 εκατ. ευρώ το 2012
- γ) μείωση των δαπανών για την αγορά στρατιωτικού υλικού κατά τουλάχιστον 300 εκατ. ευρώ (μετρητά και παραδόσεις) το 2012·
- δ) μείωση κατά 10 % των αμοιβών των αιρετών μελών και του σχετικού προσωπικού της τοπικής αυτοδιοίκησης κατά το 2012 και μείωση του αριθμού των αντιδημάρχων και του συναφούς προσωπικού κατά το 2013 με στόχο την εξοικονόμηση τουλάχιστον 9 εκατ. ευρώ το 2012 και επιπροσθέτως 28 εκατ. ευρώ το 2013·
- ε) μείωση των λειτουργικών δαπανών της κεντρικής κυβέρνησης και των δαπανών σχετικά με τις εκλογές κατά τουλάχιστον 370 εκατ. Ευρώ
- στ) μείωση των λειτουργικών δαπανών της τοπικής αυτοδιοίκησης με στόχο την εξοικονόμηση τουλάχιστον 50 εκατ. ευρώ το 2012·
- ζ) μείωση των επιδοτήσεων των κατοίκων σε απόμακρες περιοχές και μείωση των επιχορηγήσεων σε διάφορους φορείς που εποπτεύονται από τα υπουργεία με στόχο τη μείωση των δαπανών το 2012 κατά τουλάχιστον 190 εκατ. Ευρώ
- η) μείωση του προϋπολογισμού δημόσιων επενδύσεων κατά 400 εκατ. ευρώ το 2012. Αυτή η μείωση του προϋπολογισμού δημόσιων επενδύσεων δεν θα έχει καμία επίπτωση στα έργα τα οποία συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία (συμπεριλαμβανομένων των έργων ΔΕΔ-Μ)
- θ) αλλαγές στα ταμεία επικουρικών συντάξεων και στα συνταξιοδοτικά ταμεία με υψηλές μέσες συντάξεις ή τα οποία λαμβάνουν μεγάλες επιδοτήσεις από τον προϋπολογισμό και περικοπές σε άλλες υψηλές συντάξεις με στόχο την εξοικονόμηση τουλάχιστον 450 εκατ. ευρώ το 2012
- ι) περικοπές των οικογενειακών επιδομάτων όσον αφορά τα νοικοκυριά υψηλού εισοδήματος με στόχο την εξοικονόμηση 43 εκατ. ευρώ το 2012

ια) υπουργικές αποφάσεις για την πλήρη εφαρμογή του νέου μισθολογίου σε όλους τους σχετικούς φορείς και νομοθεσία σχετικά με τους τρόπους ανάκτησης των καθ' υπέρβαση καταβληθέντων μισθών από τον Νοέμβριο του 2011·

ιβ) τροποποιήσεις των άρθρων 3 και 21 του νόμου 4038/2012 με στόχο την αναθεώρηση των όρων παράτασης των χρονοδιαγραμμάτων αποπληρωμής για οφειλόμενους τόκους και ασφαλιστικές εισφορές:

- τα χρονοδιαγράμματα αποπληρωμής θα εφαρμοστούν μόνο στα ήδη οφειλόμενα ποσά κάτω των 10 000 ευρώ όσον αφορά τους ιδιώτες και κάτω των 75 000 ευρώ όσον αφορά τις επιχειρήσεις
- Οι φορολογούμενοι που θα ζητήσουν να υπαχθούν σε παρατεταμένο χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής πρέπει να γνωστοποιήσουν όλες τις χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις στις φορολογικές αρχές·

ιγ) νόμος πλαίσιο για τη ριζική αναθεώρηση της λειτουργίας των ταμείων δευτερεύουσας/επικουρικής σύνταξης με στόχο τη σταθεροποίηση των συνταξιοδοτικών δαπανών, την εγγύηση της δημοσιονομικής ουδετερότητας αυτών των ταμείων και τη διασφάλιση της μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του συστήματος.

Θ) Η Ελλάδα θεσπίζει τα ακόλουθα μέτρα μέχρι το τέλος Μαρτίου 2012:

α) μεταρρύθμιση των συστημάτων δευτερεύουσας/επικουρικής σύνταξης κατόπιν διαβούλευσης με την ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και έγκρισή της από την επιτροπή οικονομικής πολιτικής όσον αφορά τον εκτιμώμενο αντίκτυπο στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα. Οι παράμετροι του νέου συστήματος προκαθορισμένων εισφορών με πλασματικό χρόνο ασφάλισης διασφαλίζει τη μακροπρόθεσμη αναλογιστική ισορροπία σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της εθνικής αναλογιστικής αρχής

β) προσαρμογή των περιθωρίων κέρδους των φαρμακείων και σταδιακή μείωση του συνολικού περιθωρίου κέρδους κάτω από το 15 %

γ) πραγματοποίηση της δεύτερης φάσης της υπάρχουσας λειτουργικής επανεξέτασης των κοινωνικών προγραμμάτων που συνίσταται σε λεπτομερέστερη επανεξέταση ειδικών προγραμμάτων, με στόχο τη μείωση της υπερβολικής κατάτμησης, την εξοικονόμηση πόρων και την αύξηση της αποδοτικότητας

δ) i) εκτέλεση όλων των ιατρικών πράξεων με ηλεκτρονική συνταγογράφηση στις μονάδες του εθνικού συστήματος υγείας (ΕΣΥ) καθώς και στους παρόχους που προσλαμβάνονται από τον ΕΟΠΥΥ και τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης.

ii) σύνταξη λεπτομερών μηνιαίων εκθέσεων ελέγχου από τις μονάδες του ΕΣΥ και τους παρόχους·

iii) ορισμός χαμηλότερου κόστους συμμετοχής των ασθενών για τα γενόσημα φάρμακα που έχουν σημαντικά χαμηλότερη τιμή από την τιμή αναφοράς (κάτω από το 60 % της τιμής αναφοράς) με βάση την εμπειρία άλλων κρατών μελών·

iv) δημοσίευση από τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης ετήσιας έκθεσης για την ιατρική συνταγογράφηση

v) καθιέρωση από όλα τα νοσοκομεία μητρώων υποχρεώσεων·

ε) καθιέρωση νέων συγκεντρωτικών προμηθειών σε ό,τι αφορά τα ιατροφαρμακευτικά προϊόντα για το ΕΣΥ μέσω της Συντονιστικής Επιτροπής Προμηθειών, με τη στήριξη της επιτροπής τεχνικών προδιαγραφών και τη χρήση του ενιαίου συστήματος κωδικών για τον ιατροφαρμακευτικό εξοπλισμό

στ) για την ενίσχυση του ελέγχου των δαπανών, θέσπιση νομοθεσίας για την απλούστευση της διαδικασίας υποβολής και έγκρισης συμπληρωματικών προϋπολογισμών· συνέχιση της διαδικασίας δημιουργίας μητρώων δεσμεύσεων, που θα καλύπτουν το σύνολο της γενικής κυβέρνησης

ζ) ολοκλήρωση της τρέχουσας λειτουργικής αναθεώρησης των κοινωνικών προγραμμάτων

η) διορισμός των μελών της Ενιαίας Αρχής Δημόσιων Συμβάσεων (ΕΑΔΣ)

θ) προσδιορισμός των συστημάτων για τα οποία τα καταβαλλόμενα κατά τη συνταξιοδότηση εφάπαξ ποσά δεν αντιστοιχούν στις εισφορές που έχουν καταβληθεί, και προσαρμογή των πληρωμών

ι) μείωση των περιθωρίων κέρδους των χονδρεμπόρων φαρμακευτικών προϊόντων στο 5 % κατ' ανώτατο όριο

ια) διενέργεια των αναγκαίων διαγωνισμών για την εφαρμογή ενός πλήρους και ομοιόμορφου πληροφοριακού συστήματος υγειονομικής περιθάλψης (ηλεκτρονικό σύστημα υγείας)·

ιβ) διορισμός όλων των νομικών, τεχνικών και οικονομικών συμβούλων για τις ιδιωτικοποιήσεις που προβλέπονται για το 2012 και το 2013

1) Η Ελλάδα πρέπει να θεσπίσει τα ακόλουθα μέτρα μέχρι τα τέλη Ιουνίου 2012:

α) ολοκλήρωση της αναθεώρησης των προγραμμάτων δημόσιων δαπανών. Η αναθεώρηση αυτή αφορά την εξωτερική τεχνική βοήθεια και επικεντρώνεται στις συντάξεις και στις κοινωνικές μεταβιβάσεις (κατά τρόπο ώστε να διατηρηθεί η βασική κοινωνική προστασία), στις αμυντικές δαπάνες χωρίς να θίγεται η αμυντική ικανότητα της χώρας και στην αναδιάρθρωση των κεντρικών και των τοπικών διοικήσεων· περαιτέρω εξορθολογισμός των φαρμακευτικών δαπανών και των λειτουργικών δαπανών των νοσοκομείων καθώς και των χρηματικών κοινωνικών παροχών, θα προσδιορισθούν επίσης

β) έγκριση μιας φορολογικής μεταρρύθμισης για την απλούστευση του φορολογικού συστήματος, την εξάλειψη των απαλλαγών και των προτιμησιακών καθεστώτων περιλαμβανομένης και της διεύρυνσης των βάσεων, ούτως ώστε να καταστεί δυνατή η σταδιακή μείωση των φορολογικών συντελεστών καθώς θα αυξάνονται τα φορολογικά έσοδα.

Αυτή η μεταρρύθμιση αφορά τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων, τον φόρο εισοδήματος επιχειρήσεων και τον ΦΠΑ, τους φόρους περιουσίας καθώς και τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και θα διατηρήσει το σχετικό φορολογικό βάρος από τους έμμεσους φόρους

γ) αναθεώρηση της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων ώστε να εναρμονιστούν καλύτερα με τις τιμές της αγοράς

δ) διακοπή των πληρωμών σε μετρητά και με επιταγές στις εφορίες και αντικατάστασή τους με τραπεζικά εμβάσματα ούτως ώστε να εξοικονομηθεί χρόνος για το προσωπικό προκειμένου να ασχοληθεί με πιο χρήσιμες εργασίες (έλεγχος, ενίσχυση της είσπραξης και παροχή συμβουλών προς τους φορολογούμενους)

ε) μείωση κατά 12 % κατά μέσο όρο των «ειδικών μισθών» του δημόσιου τομέα για τους οποίους δεν ισχύει το νέο μισθολόγιο. Αυτό θα ισχύει από την 1η Ιουλίου 2012 και θα έχει ως αποτέλεσμα την εξοικονόμηση τουλάχιστον 205 εκατ. Ευρώ

στ) αποφάσεις για τον εφαρμοστικό κανονισμό από την ΕΑΔΣ· η ΕΑΔΣ ξεκινά τη δραστηριότητά της για την εκπλήρωση της αποστολής της, την επίτευξη των στόχων της και την άσκηση των αρμοδιοτήτων της σύμφωνα με όσα προβλέπει ο νόμος για την ΕΑΔΣ και το σχέδιο δράσης που συμφωνήθηκε με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Νοέμβριο του 2010

Κ) Η Ελλάδα θεσπίζει τα ακόλουθα μέτρα μέχρι τα τέλη Σεπτεμβρίου 2012:

α) σχέδιο προϋπολογισμού για το 2013 σύμφωνο με το στόχο του πρωτογενούς πλεονάσματος

β) κανόνες και διαδικασίες για κεντρικές συμβάσεις προμηθειών για προϊόντα και υπηρεσίες που αγοράζονται σε επίπεδο κεντρικής κυβέρνησης με την υποχρέωση για τα υπουργεία και τους φορείς της κεντρικής κυβέρνησης να χρησιμοποιούν αυτές τις συμβάσεις και εθελοντική χρησιμοποίηση όσον αφορά τις περιφερειακές αρχές

Α) Η Ελλάδα θεσπίζει τα ακόλουθα μέτρα μέχρι το τέλος Δεκεμβρίου 2012:

α) φορολογική μεταρρύθμιση όσον αφορά τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων και επιχειρήσεων με στόχο την απλοποίηση του φορολογικού συστήματος, τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης και την κατάργηση των απαλλαγών και των προτιμησιακών καθεστώτων·

β) θέσπιση της απαραίτητης πρωτογενούς και παράγωγης νομοθεσίας για τη διασφάλιση της γρήγορης εφαρμογής του σχεδίου ιδιωτικοποιήσεων·

- γ) καθορισμός του κανονιστικού πλαισίου για τις εταιρείες ύδρευσης·
- δ) μέτρα για τη βελτίωση της φορολογικής διοίκησης με την καθιέρωση αξιολογήσεων απόδοσης, τη βελτίωση χρήσης των τεχνικών εκτίμησης κινδύνου και τη δημιουργία και ενίσχυση ειδικών μονάδων διαχείρισης του χρέους·
- ε) προετοιμασία και δημοσίευση προγράμματος εξόφλησης των οφειλών προς τους προμηθευτές του δημοσίου και επιστροφής φόρων·
- στ) ολοκλήρωση της εφαρμογής της μεταρρύθμισης όσον αφορά τη λειτουργία των ταμείων δευτερεύουσας/επικουρικής ασφάλισης και ενοποίηση όλων των υφισταμένων ταμείων του δημόσιου τομέα·
- ζ) νομοθεσία για την επέκταση της εφαρμογής της έκπτωσης του 5 % στις φαρμακευτικές εταιρείες (η οποία ισχύει για τις τιμές των φαρμάκων που χρεώνουν τα νοσοκομεία) σε όλα τα προϊόντα που πωλούνται από φαρμακεία του ΕΟΠΥΥ·
- η) αύξηση του ποσοστού των γενόσημων φαρμάκων στο 35 % του συνολικού όγκου των φαρμάκων που πωλούν τα φαρμακεία·
- θ) διορισμός εσωτερικών ελεγκτών σε όλα τα νοσοκομεία και υιοθέτηση απ' όλα τα νοσοκομεία μητρώων υποχρεώσεων

M) Η Ελλάδα θεσπίζει τα ακόλουθα μέτρα μέχρι το τέλος Μαρτίου 2013:

- α) έκδοση υπουργικού διατάγματος για την προσαρμογή των τιμών τελικού χρήστη για τους μικροκαταναλωτές·
- β) επικαιροποίηση της ΜΔΣτρ, μεταξύ άλλων με την καθιέρωση δεσμευτικών τριετών ορίων όσον αφορά τις δαπάνες για όλα τα επίπεδα της δημόσιας διοίκησης·
- γ) έγκριση προγραμμάτων στελέχωσης για τα επιτελικά υπουργεία·
- δ) δημιουργία μιας σημαντικά πιο αυτόνομης φορολογικής διοίκησης και προσδιορισμός του βαθμού αυτονομίας, του πλαισίου διακυβέρνησης, της λογοδοσίας, των νομικών εξουσιών του επικεφαλής της φορολογικής διοίκησης και της αρχικής στελέχωσης του οργανισμού·
- ε) έκδοση και δημοσίευση ενός νέου ολοκληρωμένου σχεδίου καταπολέμησης της διαφθοράς για τις δημόσιες υπηρεσίες, το οποίο θα περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις για τη φορολογική και την τελωνειακή διοίκηση·
- στ) πλήρης εφαρμογή μιας τυποποιημένης διαδικασίας για την αναθεώρηση των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων με στόχο την καλύτερη ευθυγράμμισή τους προς τις αγοραίες τιμές υπό την ευθύνη του διευθυντηρίου φορολόγησης του κεφαλαίου·
- ζ) μεταφορά 40 νέων ακίνητων περιουσιακών στοιχείων (γνωστών ως “ακίνητα περιουσιακά στοιχεία τμήματα 2 και 3” στο σχέδιο ιδιωτικοποιήσεων) στο ΤΑΠΣΕΔ

N) Η Ελλάδα θεσπίζει τα ακόλουθα μέτρα μέχρι το τέλος Ιουνίου 2013:

- α) επίτευξη του στόχου πλήρους αξιοποίησης 2 000 φορολογικών ελεγκτών·
- β) έγκριση ενός νέου Κώδικα Φορολογικών Διαδικασιών·
- γ) διασφάλιση ότι η πλατφόρμα ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων είναι έτοιμη προς χρήση από όλες τις κεντρικές αρχές προμηθειών

Ξ) Τέλος, η Ελλάδα μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου 2013 :

- α) εκδίδει την απαραίτητη νομοθεσία προκειμένου να θεσπιστεί κανόνας ισοσκελισμένου προϋπολογισμού σε διαρθρωτικούς όρους με αυτόματο διορθωτικό μηχανισμό

6.4 Εξελίξεις και προοπτικές της Ελληνικής οικονομίας μετά την ένταξη της χώρας στο Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής

Η χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση έχει αναδείξει τις προϋπάρχουσες μεγάλες μακροοικονομικές ανισορροπίες και διαρθρωτικές αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας, κορυφαία εκδήλωση των οποίων είναι τα μεγάλα “δίδυμα” ελλείμματα (το δημοσιονομικό και το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών) και χρέη (το δημόσιο και το εξωτερικό). Οι χώρες εκείνες όπως η Ελλάδα, που χαρακτηρίζονται από “δίδυμα” ελλείμματα και χρέη, αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο να είναι πιο δύσκολη και επομένως πιο αργή η έξοδος από την κρίση και να υπάρξει μια παρατεταμένη περίοδος χαμηλών ρυθμών ανάπτυξης. Για το λόγο αυτό, κατέστη επείγουσα η κατάρτιση και η άμεση έναρξη εφαρμογής ενός αξιόπιστου μεσοπρόθεσμου σχεδίου που θα περιλαμβάνει τολμηρές αλλά αναγκαίες μεταρρυθμίσεις.

Το Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής που συμφωνήθηκε από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, συνιστά ένα μεσοπρόθεσμο, συνεπές και με συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα σχέδιο προσαρμογής της οικονομίας και συμπυκνώνει μέσα σε τριετή ορίζοντα αλλαγές και μεταρρυθμίσεις που έπρεπε να είχαν πραγματοποιηθεί, όταν οι συνθήκες ήταν ευνοϊκότερες και το κόστος των αλλαγών θα ήταν μικρότερο.

Παράλληλα, πολύ σημαντική συνέχισε να είναι η συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, με τη χορήγηση ρευστότητας στις ελληνικές τράπεζες, το πρόγραμμα αγοράς κρατικών ομολόγων και την αποδοχή τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου (ή χρεογράφων που καλύπτονται με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου) ως εξασφαλίσεων στις πράξεις αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος.

Μετά από σοβαρές καθυστερήσεις τήρησης των συμφωνηθέντων μεταρρυθμίσεων του Προγράμματος, λόγω μιας παρατεταμένης προεκλογικής περιόδου, με δύο εκλογικές αναμετρήσεις, η οποία καθυστέρησε τις αναγκαίες ενέργειες που είχαν ήδη δρομολογηθεί, η εμπιστοσύνη ως προς την Ελλάδα έχει κλονισθεί βαρύτερα. Όμως όπως αναφέρεται και στην έκθεση Νομισματικής Πολιτικής του 2011 από την Τράπεζα

της Ελλάδος, μια νέα ευκαιρία δίνεται στην Ελλάδα με τη συμφωνία της 26ης Οκτωβρίου και είναι κατά πάσα πιθανότητα η τελευταία. Συνεπώς, με κάθε τρόπο να αποφευχθούν νέες καθυστερήσεις ή αποκλίσεις από τους στόχους και να επικεντρωθούν όλες οι δυνάμεις στην προσπάθεια αυτοί να υπερκαλυφθούν. Αυτή είναι από τις πιο κρίσιμες φάσεις που ζεί η χώρα μας καθώς διακυβεύεται αν το μέλλον της χώρας θα είναι εντός ή εκτός της ζώνης του ευρώ.

Η κυβέρνηση συνεργασίας που προέκυψε από τις εκλογές επωμίστηκε το καθήκον να ανατρέψει αυτό το δυσμενές κλίμα και να επαναφέρει το πρόγραμμα προσαρμογής σε κανονική τροχιά, θεσπίζοντας τον Νόμο 4093 που ψηφίστηκε από τη Βουλή στις 7 Νοεμβρίου, με τον οποίο υλοποιούνται δεσμεύσεις που προκύπτουν από το Μνημόνιο του Φεβρουαρίου 2012 (Ν. 4046/2012) και οι οποίες σε πολλές περιπτώσεις έπρεπε να έχουν ήδη εφαρμοστεί, καθώς και νέα μέτρα που περιλαμβάνονται στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ) 2013-2016

Επιπροσθέτως, ο Προϋπολογισμός του 2013, που ψηφίστηκε στις 11 Νοεμβρίου, ενσωματώνει ένα μεγάλο μέρος των δημοσιονομικών ρυθμίσεων που αφορούν το σύνολο της περιόδου 2013-2016. Και τέλος, θεσπίστηκαν ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή όσων έχουν αποφασιστεί και με αυτόν τον τρόπο υλοποιήθηκαν όλα τα προαπαιτούμενα της δανειακής σύμβασης και δόθηκε σαφές μήνυμα ότι η ελληνική πλευρά τηρεί τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτήν.

Στις 15 Οκτωβρίου 2013 η Ευρωομάδα συζήτησε την πρόοδο του ελληνικού προγράμματος και ανακοίνωσε ότι οι προσπάθειες των ελληνικών αρχών για τη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος και της ανταγωνιστικότητας έχουν αρχίσει να αποδίδουν. Ωστόσο, οι προκλήσεις παραμένουν και απαιτούνται σημαντικές μεταρρυθμίσεις στο δημόσιο τομέα, ενώ τα επίπεδα χρέους παραμένουν υψηλά. Η ανάγκη να σημειωθεί πρόοδος στις προαπαιτούμενες δράσεις του ελληνικού προγράμματος επιβεβαιώθηκε και από τις δηλώσεις του προέδρου της Ευρωομάδας.

Οι εξελίξεις αυτές είναι θετικές και δημιουργούν βάσιμες προσδοκίες ότι η ελληνική οικονομία θα μπορούσε να ανακάμψει ίσως και συντομότερα απ' ό,τι προβλέπεται.

Σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος και την Έκθεση Νομισματικής Πολιτικής που εξέδωσε, κατά το έτος 2013 οι ενδείξεις σταθεροποίησης της οικονομίας έχουν ισχυροποιηθεί καθώς :

- πλέον ο κίνδυνος εξόδου της Ελλάδος από τη ζώνη του ευρώ έχει απομακρυνθεί, όπως αναγνωρίζουν το σύνολο των αναλυτών και οι διεθνείς οργανισμοί,
- αποκαθίσταται σταδιακά η εμπιστοσύνη στις προοπτικές της οικονομίας,
- το τραπεζικό σύστημα αποδείχθηκε ανθεκτικό στη μεγάλη κρίση και σήμερα βρίσκεται σε διαδικασία αναδιάρθρωσης πάνω σε νέες, υγιείς βάσεις,

- Τα δίδυμα ελλείμματα, το δημοσιονομικό έλλειμμα και το έλλειμμα του ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών, έχουν περιοριστεί σημαντικά. Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών θα παρουσιάσει για πρώτη φορά πλεόνασμα το 2013
- Η πορεία εφαρμογής του προγράμματος σταθεροποίησης εκτιμάται ικανοποιητική και η εισροή κεφαλαίων που προβλέπονται από τη δανειακή σύμβαση συνεχίζεται απρόσκοπτα.
- Η δημοσιονομική προσαρμογή, που εφαρμόζεται για τέταρτο χρόνο, έχει σημειώσει εντυπωσιακή πρόοδο και αναμένεται η καταγραφή πρωτογενούς πλεονάσματος μετά από μία μακρά περίοδο μεγάλων ελλειμμάτων
- ο ρυθμός της ύφεσης εκτιμάται ότι θα περιοριστεί (σε 4% περίπου) σε σύγκριση τόσο με το 2012 όσο και με την πρόβλεψη στις αρχές του τρέχοντος έτους.
- Το πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων σημείωσε πρόοδο μετά από σημαντικές καθυστερήσεις τα προηγούμενα χρόνια.
- Ολοκληρώθηκε η ανακεφαλαιοποίηση των πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλαξε ριζικά η διάρθρωση του τραπεζικού τομέα με τη δημιουργία ανθεκτικότερων τραπεζών που είναι σε θέση να εκμεταλλευθούν οικονομίες κλίμακας
- Για πρώτη φορά εδώ και πάνω από 45 έτη καταγράφεται το 2013 αρνητικός πληθωρισμός

Τα παραπάνω συγκλίνουν στην πρόβλεψη ότι το 2014 θα είναι το πρώτο έτος θετικών ρυθμών μεταβολής του ΑΕΠ, μετά από μια εξαετία ύφεσης.

6.4.1. Αναγκαιότητα συνέχισης της δημοσιονομικής προσαρμογής

Το 2013 συμπληρώνεται ο τέταρτος χρόνος της προσπάθειας για την αποτροπή ανοικτής κρίσης στην ελληνική οικονομία και για τη δημιουργία συνθηκών που θα επιτρέψουν την επανέναρξη της αναπτυξιακής διαδικασίας. Στα χρόνια αυτά η ύφεση ήταν βαθιά και το κόστος που κατέβαλαν οι πολίτες ιδιαίτερα υψηλό.

Σύμφωνα με τα στοιχεία και τις εκδοθείσες εκθέσεις και μελέτες τις Τράπεζας της Ελλάδος, το 2013 είναι σταθμός για τη δημοσιονομική προσαρμογή, καθώς είναι εφικτή η επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος σε επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης για πρώτη φορά μετά το 2002, δεδομένο που αποτελεί προαπαιτούμενο για την ανάληψη δράσεων που θα διασφαλίσουν τη βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους.

Η δημοσιονομική προσαρμογή που επιτυγχάνεται με μόνιμη μείωση των πρωτογενών δαπανών είναι δυνατόν να οδηγήσει μεσοπρόθεσμα σε αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας και της απασχόλησης. Η μείωση των πρωτογενών δαπανών συνεπάγεται και τη μεταφορά πόρων από τον τομέα παραγωγής μη εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών προς τον τομέα των εμπορεύσιμων, με συνέπεια και τη πτώση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Είναι βέβαια γεγονός ότι από

την έναρξη εφαρμογής του Προγράμματος μέχρι σήμερα η μείωση των δαπανών ήταν μεγάλη όμως στηρίχθηκε όμως κατά κύριο λόγο στην περικοπή των μισθών και των συντάξεων, η δημοσιονομική εξυγίανση πρέπει τώρα να προχωρήσει με πολύ ταχύτερους ρυθμούς στο δραστικό περιορισμό της σπατάλης στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Στην Ελλάδα ο δημόσιος τομέας είναι πολύ μεγάλος και αναποτελεσματικός, είναι πολύ σημαντικό να μειωθεί το μέγεθός του, ώστε να περιοριστούν οι αρνητικές επιπτώσεις που ασκεί στην ιδιωτική οικονομική δραστηριότητα.

Η προσπάθεια δημοσιονομικής εξυγίανσης θα πρέπει να συνεχιστεί με αποφασιστικότητα και το 2014. Αυτό θα οδηγήσει σε βελτίωση της εμπιστοσύνης στις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας, στη σταθεροποίηση αρχικά και μετέπειτα στη σταδιακή αποκλιμάκωση του λόγου δημόσιου χρέους προς ΑΕΠ.

Η σημερινή κρίση μπορεί και πρέπει να γίνει ο καταλύτης που θα αναμορφώσει την οικονομία, βελτιώνοντας την ανταγωνιστικότητα και την ευημερία της χώρας εντός της ζώνης του ευρώ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αγγελόπουλος Α. (1943), Δημόσια Οικονομική

Βαβούρας Σ. Ιωάννης (1993), Δημόσιο Χρέος, θεωρία και ελληνική εμπειρία ,εκδόσεις Παπαζήση

Βαμβούκας Γ.(1985),Τα κρατικά ελλείμματα οφείλονται στην ανεπάρκεια των κοινωνικών θεσμών

Βαμβούκας Γ. (1989), ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ:αναζητώντας την λύση ,εκδόσεις Παπαζήση

Γεωργακόπουλος Θ. (1997), Εισαγωγή στην Δημόσια Οικονομική

Γεωργακόπουλος Θ.-Πατσουράτης Β.(1994), Δημόσια Οικονομική, Εκδοτικές Επιχειρήσεις «Το Οικονομικό», Αθήνα

Δελούκας Ν.(1961), Ανώνυμα Χρεόγραφα,άρθρ888,Νο76

Δερτιλή Π. (1960), Το δημόσιο χρέος της Ελλάδας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη

Δερτιλής Π. (1960), Εγχειρίδιο Δημόσιας Οικονομικής, Θεσσαλονίκη

Καραβίτης Ν.(2008), Δημόσιο Χρέος και έλλειμμα

Κούλη Ι.(1975), Δημόσια Οικονομική, τόμος ΙΙ, Αθήνα

Μούσσης Ν.(2011), Ευρωπαϊκή Ένωση: δίκαιο, οικονομία, πολιτική, 14^η ενημερωμένη έκδοση,εκδόσεις Παπαζήση

Μπάρμπας Ν.Ι (1996), Τα Δημόσια Δάνεια του Κράτους ,νομική προσέγγιση,Θεσσαλονίκη

Νεγρεπόντη-Δελιβάνη Μ. (1994), Ελληνικό δημόσιο χρέος και ελλείμματα

Παντελάκης Ν.(1995), Δημόσια Δάνεια ,Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας

Παπαδόπουλος Δ.(1986), Κρατική Παρέμβαση στην Οικονομική Δραστηριότητα , Θεσσαλονίκη

Παπαηλίας Θ.(2011), Σημειώσεις Δημόσιας Οικονομικής και Δημοσιονομικής πολιτικής, ΑΤΕΙ Πειραιά, Αθήνα

Μαρία Πεμπετζόγλου (2011-2012), Σημειώσεις στο μάθημα Δημοσια Οικονομικη,Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Πετράκη Π.(1985), Η τραπεζική χρηματοδότηση του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα (1849-1869),Αθήνα

Τάσος Ν.(1994), Τα Δημόσια Οικονομικά στην Ελλάδα, Εκδοτικές Επιχ/σεις «ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Γώγος Α. Μάριος, Διεθνής Οικονομική Κρίση και Κρίση Χρέους στην Ευροζώνη: Η περίπτωση της Ελλάδας

Κορναράκης Γεώργιος - Καψαλάκης Τάσος ,Κοινωνική Λογιστική Δημοσίου Χρέους

Κουτσοκόστας Κων/νος, Δήμοσιο χρέος και Εθνικές Εκλογές: Η περίπτωση της Ελλάδας

Πατούνα Διονυσία ,Η διαχρονική εξέλιξη του δημόσιου δανεισμού στην Ελλάδα κατά την περίοδο 1824-1932 και οι πτωχεύσεις του ελληνικού κράτους

Συγρούδη Βενετία ,Δομή και Διαχείριση Δημοσίου Χρέους: Η περίπτωση της Ελλάδας

Τσίντζος Παναγιώτης, Διαχείριση Δημοσίου Χρέους: Μια θεωρητική προσέγγιση και εμπειρική ανάλυση

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Barro (1995), [Optimal debt management NBER working paper, series 5327](#)

Barro (1999), [Notes on Optimal debt management, Harvard University](#)

Giavazzi Francesco & Torres Francisco S. (1993), Adjustment and growth in the European Monetary Union, Cambridge University Press, England,

Guido Wolswijk and Jakob de Haan (2005), [Government Debt Management in the Euro Area , recent theoretical developments and changes in practices OCCASIONAL PAPER SERIES NO. 25, European Central Bank](#)

Missale (1999), Public Debt Management, Oxford University Press

Missale (2000), Optimal Debt Management with a Stability and Growth Path, Public Finance and Management

Sack Nahum Alexander (1927), Les effets des transformations des états sur leurs dettes publiques et autres obligations financiers

Tobin(1963),[An Essay on the Principles of Debt Management, Fiscal and Debt Management Policies,Prentice Hall](#)

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Task Force on Financial Statistics: External Debt Statistics ,Guide for Compilers and Users <http://www.tffs.org/edsguide.htm>

Task Force on Financial Statistics: Public Sector Debt Statistics , Guide for Compilers and Users, Annex: Maastricht Debt of the European Union <http://www.tffs.org/pdf/method/2013/psds2013.pdf> chapter 5

Task Force on Financial Statistics : External Debt Statistics ,Guide for Compilers and Users: Box 4.1 SDDS and GDDS Specifications Regarding Dissemination of External Debt Statistics <http://www.tffs.org/pdf/edsg/edsgchap4.pdf>

The European Central Bank :Καθήκοντα > Ευρωπαϊκές σχέσεις > Πλαίσιο πολιτικής εντός της ΟΝΕ <http://www.ecb.europa.eu/ecb/tasks/europe/emu/html/index.el.html>

The European Central Bank: Ιστορική αναδρομή > Οικονομική και Νομισματική Ένωση
<http://www.ecb.europa.eu/ecb/history/emu/html/index.el.html>

The European Central Bank: Εκπαιδευτικό υλικό > Παρουσίαση "Βασικές πληροφορίες"
> Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση
http://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/facts/euint/html/ei_001.el.html

The European Central Bank: article "One monetary policy and many fiscal policies: ensuring a smooth functioning of EMU" <http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/pp65-78mb200807en.pdf?734346cbe00d7884b74922b1a4b4c54e>

The European Central Bank: article "Ten years of the Stability and Growth Pact"
http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/pp53-65_mb200810en.pdf?e2ed789128c2dcb743789d468280cad

The European Central Bank: article "The European Stability Mechanism"
http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/art2_mb201107en_pp71-84en.pdf

Ευρωπαϊκή Ένωση: EUROPA : Πως λειτουργεί ο ΕΕ: http://europa.eu/index_el.htm

Ευρωπαϊκή Ένωση: EUROPA: Δίκαιο της ΕΕ: http://europa.eu/index_el.htm

Ευρωπαϊκή Ένωση: EUROPA: Σύνοψη της νομοθεσίας της ΕΕ:
http://europa.eu/legislation_summaries/index_el.htm

Ευρωπαϊκή Ένωση: EUROPA: Σύνοψη της νομοθεσίας της ΕΕ >Οικονομικά και νομισματικά θέματα > Πρακτικές πλευρές της εισαγωγής του ευρώ
http://europa.eu/legislation_summaries/economic_and_monetary_affairs/introducing_euro_practical_aspects/125007_el.htm

Ευρωπαϊκή Ένωση: EUROPA:Σύνοψη της νομοθεσίας της ΕΕ >Οικονομικά και νομισματικά θέματα > Σύμφωνο σταθερότητας και συντονισμού των οικονομικών πολιτικών
http://europa.eu/legislation_summaries/economic_and_monetary_affairs/stability_and_growth_pact/index_el.htm

Ευρωπαϊκή Επιτροπή : Ένα νόμισμα για μια Ευρώπη, ο δρόμος προς το ευρώ
http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication6730_el.pdf

European Commission - [general government data](#)-General government revenue,expenditure,balances and gross debt,PART II:tables by series, spring2013:
http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/gen_gov_data/documents/2013/spring2013_series_en.pdf

European Commission,Economic and Financial Affairs,Financial assistance in EU Member States:Greece
http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/greek_loan_facility/

European Commission,Economic and Financial Affairs,Financial assistance in EU Member States:Ireland

http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/ireland/index_en.htm

European Commission,Economic and Financial Affairs,Financial assistance in EU Member States:Spain

http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/spain/index_en.htm

European Commission,Economic and Financial Affairs,Financial assistance in EU Member States:Latvia

http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/latvia/index_en.htm

European Commission,Economic and Financial Affairs,Financial assistance in EU Member States:Hungary

http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/hungary/index_en.htm

European Commission, Economic and Financial Affairs,Financial assistance in EU Member States:Portugal

http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/portugal/index_en.htm

European Commission,Economic and Financial Affairs,Financial assistance in EU Member States:Romania

http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/romania/index_en.htm

European Commission,Economic and Financial Affairs,Financial assistance in EU Member States:Cyprus

http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/cyprus/index_en.htm

Σύστημα Εθνικών Λογαριασμών –System of National Accounts 2008(2008SNA)

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Building_the_System_of_National_Accounts_-_basic_concepts

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης :Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 3605/93 του Συμβουλίου της 22ας Νοεμβρίου 1993 για την εφαρμογή του πρωτοκόλλου σχετικά με τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος το οποίο προσαρτάται στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΕΕ L 332 της 31.12.1993, σ. 7)

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Απόφαση του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2011 η οποία απευθύνεται προς την Ελλάδα με σκοπό την ενίσχυση και εμβάθυνση της δημοσιονομικής

εποπτείας, και διά της οποίας ειδοποιείται η Ελλάδα να λάβει τα μέτρα μείωσης του ελλείμματος που κρίνονται αναγκαία για την αντιμετώπιση της κατάστασης υπερβολικού ελλείμματος (2011/734/ΕΕ)

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Απόφαση του Συμβουλίου της 8ης Νοεμβρίου 2011 για τροποποίηση της απόφασης 2011/734/ΕΕ , (2011/791/ΕΕ)

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Απόφαση του Συμβουλίου της 13ης Μαρτίου 2012 για την τροποποίηση της απόφασης 2011/734/ΕΕ, (2012/211/ΕΕ)

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Απόφαση του Συμβουλίου της 4ης Δεκεμβρίου 2012 για τροποποίηση της απόφασης 2011/734/ΕΕ ,(2013/6/ΕΕ)

Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση Νομισματικής Πολιτικής 2012-2013, Μάιος 2013

Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για το έτος 2000, Απρίλιος 2001

Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για το έτος 2001, Απρίλιος 2002

Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για το έτος 2002, Απρίλιος 2003

Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για το έτος 2003, Απρίλιος 2004

Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για το έτος 2005, Απρίλιος 2006

Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για το έτος 2006, Απρίλιος 2007

Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για το έτος 2007, Απρίλιος 2008

Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για το έτος 2008, Απρίλιος 2009

Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για το έτος 2009, Απρίλιος 2010

Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για το έτος 2011, Απρίλιος 2012

Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για το έτος 2012, Φεβρουάριος 2013

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης :Οδηγία 98/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Φεβρουαρίου 1998 περί της προστασίας των καταναλωτών όσον αφορά την αναγραφή των τιμών των προϊόντων που προσφέρονται στους καταναλωτές

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης :98/743/EK: Απόφαση του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1998 για τις λεπτομερείς διατάξεις σχετικά με τη σύνθεση της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1103/97 του Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 1997 σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν την εισαγωγή του ευρώ

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 974/98 του Συμβουλίου της 3ης Μαΐου 1998 για την εισαγωγή του ►C1 ευρώ ◀ (ΕΕ L 139 της 11.5.1998, σ. 1)

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης : Απόφαση της Μεικτής Επιτροπής του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) αριθ. 236/2012 της 31ης Δεκεμβρίου 2012 για την τροποποίηση του παραρτήματος XX (Περιβάλλον) της συμφωνίας για τον ΕΟΧ

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης :2003/223/EK: Απόφαση του Συμβουλίου, συνερχομένου σε επίπεδο Αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, της 21ης Μαρτίου 2003, περί τροποποίησης του άρθρου 10.2 του καταστατικού του ευρωπαϊκού συστήματος κεντρικών τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1009/2000 του Συμβουλίου, της 8ης Μαΐου 2000, σχετικά με τις αυξήσεις κεφαλαίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης :98/382/EK: Απόφαση του Συμβουλίου της 5ης Ιουνίου 1998 σχετικά με τα στατιστικά στοιχεία που θα χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό της κλείδας κατανομής για την εγγραφή στο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων: Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1010/2000 του Συμβουλίου της 8ης Μαΐου 2000 σχετικά με περαιτέρω καταβολές συναλλαγματικών διαθεσίμων κατόπιν αιτήματος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

NOMOS 3845/2010 - ΦΕΚ 65/A'/6.5.2010 Μέτρα για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης της ελληνικής οικονομίας από τα κράτη - μέλη της Ζώνης του ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Απόφαση της 31ης Δεκεμβρίου 1998 για τη θέσπιση του καταστατικού της οικονομικής και δημοσιονομικής επιτροπής (1999/8/EK) (ΕΕ L 5 της 9.1.1999, σ. 71)

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης :98/415/EK: Απόφαση του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 1998 σχετικά με τη διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τις εθνικές αρχές για τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης :Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 826/2012 της Επιτροπής της 29ης Ιουνίου 2012 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα για τις απαιτήσεις κοινοποίησης και δημοσιοποίησης αναφορικά με τις καθαρές αρνητικές θέσεις, τις λεπτομέρειες των προς κοινοποίηση στην Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών πληροφοριών συναφών με καθαρές αρνητικές θέσεις και τη μέθοδο υπολογισμού της αξίας συναλλαγών για τον προσδιορισμό των εξαιρεσίμων μετοχών

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης :Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 918/2012 της Επιτροπής της 5ης Ιουλίου 2012 περί συμπλήρωσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις ανοικτές πωλήσεις και ορισμένες πτυχές των συμβολαίων ανταλλαγής πιστωτικής αθέτησης όσον αφορά τους ορισμούς, τον υπολογισμό των καθαρών αρνητικών θέσεων, τις καλυμμένες συμβάσεις αντιστάθμισης κρατικού πιστωτικού κινδύνου, τα όρια κοινοποίησης, τα όρια ρευστότητας για την αναστολή των περιορισμών, τις σημαντικές πτώσεις στην αξία των χρηματοπιστωτικών μέσων και τα ανεπιθύμητα συμβάντα

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης :Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 919/2012 της Επιτροπής, της 5ης Ιουλίου 2012, που συμπληρώνει τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 236/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις ανοικτές πωλήσεις και ορισμένες πτυχές των συμβολαίων ανταλλαγής πιστωτικής αθέτησης σχετικά με τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα για τη μέθοδο υπολογισμού της μείωσης της αξίας των ρευστοποιήσιμων μετοχών και άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων